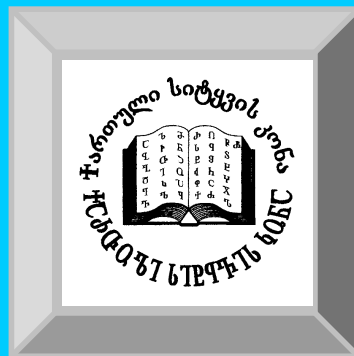

ქამაზ შკედლიძე

ქართული
დამწერლობა

გეოგრაფიული მონაცემები

საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
სამსახურის მიერ

ჰბ	ტა
ცც	ღბ
ძძ	წკ
ჭჭ	ძღ
სს	ყკ
ჟბ	ჟკ
ყკ	ტბ
ჩჩ	ჩჭ
ცც	ცთ
ძძ	ტო

ბკ

უღ

ძმ

ნნ

ჯგ

ოთ

უპ

ყკ

ბრ

სს

ქტ

ღკ

ოკ

ფგ

ჩქ

ნღ

ყგ

გწ

ԳԵՂՈՒԹՅԱՆ ԺՅՈՒՆԻՍԿԱՆ

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԾՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

ՄԵ ԵՐԱՊԵՆԻ ԿՕՆԵՍՏԱՆՏԻՆՈՒԹՅԱՆ ԵՐԱՊԵՆԻ ԿՕՆԵՍՏԱՆՏԻՆՈՒԹՅԱՆ
ԳԵՂՈՒԹՅԱՆ ԺՅՈՒՆԻՍԿԱՆ
ԾՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ 7611 Ք. ԵՐԱՊԵՆԻՆԻ ԳԵՂՈՒԹՅԱՆ,
ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԾՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ 2006 Ք. ԵՐԱՊԵՆԻ ԿՕՆԵՍՏԱՆՏԻՆՈՒԹՅԱՆ,
ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԾՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ 162 Ք.

ქაშაშ შქედლიძე

ქართული დამწერლობა

ეს სიტყვის კონა დავწერე და ასომთავრულით გავმართე
ქაშაშ შქედლიძემ
შასაბამიდან 7611 წ. ტირისკინის თვესა,
ქრისტეშობიდან 2006 წ. ნოემბრის თვესა,
ქორონიკონით 162 წ.

შჭედლიძე, ჭაბაზ

ქართული დამწერლობა – ჟულდა, 2006. – 134 გვ., 670 ილ.

ნაშრომში დიდი რაოდენობით მოყვანილია ტაბულები და ილუსტრაციები, ავტორის მიერ დამზადებული შრიფტების ნიმუშები.

ქსანკუთენილია ყველასათვის, ვისაც აინტერესებს ქართული დამწერლობის მომავალი და მისი სრულყოფილი გამოყენების შესაძლებლობა

შოკლე სარჩევი

წინასიტყვაობა 7
შეჯამება 8
ქართული ანბანი 9
სიტყვის კონა 11
სიტყვანი..... 122
შეჯამების და სურათების მაჩვენებელი 124
წინასიტყვაობა 131

სარჩევი

წინასიტყვაობა	7
შეჯამება	8
ქართული ანბანი	9
სიტყვის კონა	11
სა	13
სბ	19
სგ	23
სდ	27
სე	29
სვ	31
სზ	32
სწ	33
სთ	34
სი	36
სიკ	38
სილ	40
სიმ	44
სინ	52
სიძ	57
სიო	58
სიპ	59
სიყ	61
სირ	62
სის	75
სიტ	76
სიჭ	77
სიყ	78
სიფ	80
სიქ	83
სიღ	99
სიყ	100
სიშ	101
სიჩ	107
სიც	108
სიძ	109
სიწ	110
სიჭ	114
სიხ	115
სიჯ	118
სიქ	119
სიკ	120
სიქ	121
სიტყვანი	122
შეჯამების და სურათების მაჩვენებელი	124
სიტყვათმცოდნეობა	131

ჩინსიტყვაობა

სატივცემულო მკითხველო!

ჩინამდებარე ნაშრომი წარიოდგენს 1999 წ. დაწერილ წიგნის „სომთავრულის“ ლექსიკონად გადაკეთებულ ვარიანტს. ჩინა გამოცემასთან შედარებით გადამუშავებულია და გაუმჯობესებულია ტაბულები, და აგრეთვე დამატებულია ახლები.

სულ წიგნში მოცემულია 213 სალექსიკონო ტერმინი, 670 ილუსტრაცია და ტაბულა, ავტორის მიერ დამზადებული შრიფტების ნიმუშები.

ღანკუთვნილია ყველასათვის, ვისაც აინტერესებს ქართული დამწერლობის მომავალი და მისი სრულყოფილი გამოყენების შესაძლებლობა

2006 წლის ნოემბერი.
ფულდა. ჴერმანია.

ქართული

სლობი	სიტყვების რაოდენობა	ქართულების რაოდენობა	წიგნის გვერდები
ცალკეულ თავებში			
ცა	34	71	13-18
ყბ	6	20	19-22
უგ	9	29	23-26
მდ	7	13	27-28
უე	4	13	29-30
უვ	2	7	31
უზ	1	6	32
ბც	3	8	33
ბთ	3	9	34-35
ბი	3	11	36-37
ბკ	7	14	38-39
ბლ	3	13	40-43
ბმ	22	83	44-51
ბნ	10	41	52-56
ბო	3	6	57
ბო	4	9	58
ბპ	3	15	59-60
ბყ	1	6	61
ბრ	3	13	62-63
ბს	18	62	64-75
ბტ	2	7	76
ბვ	3	8	77
ბუ	5	17	48-79
ბფ	2	9	80-82
ბქ	11	46	83-121
ბღ	1	6	99
ბყ	1	6	100
ბშ	7	33	101-106
ბჩ	3	8	107
ბც	3	8	108
ბძ	2	8	109
ბწ	2	13	110-113
ბჭ	2	7	114
ბხ	8	27	115-117
ბჯ	3	8	118
ბჟ	2	8	119
ბზ	1	6	120
ბძ	3	8	121
უნიკალური			
ცა- ბძ	207	670	13-121

ქართული ანბანი

1	ა	ან	1
2	ბ	ბან	2
3	გ	გან	3
4	დ	დონ	4
5	ე	ენ	5
6	ვ	ვინ	6
7	ზ	ზენ	7
8	ი	იე	8
9	ო	თან	9
10	პ	ინ	10
11	ჟ	კან	20
12	რ	ლან	30
13	ს	მან	40
14	ტ	ნარ	50
15	ც	ფე	60
16	ძ	ონ	70
17	წ	პარ	80
18	ჭ	ჟან	90
19	ხ	რე	100
20	ყ	სან	200
21	შ	ტარ	300
22	ჩ	ჟე	400
	ცუ	უნ	
23	ფ	ფარ	500
24	ქ	ქან	600
25	ღ	ღან	700
26	ყვ	ყარ	800
27	წმ	წინ	900
28	ხჩ	ჩინ	1000
29	ცც	ცან	2000
30	ძძ	ძილ	3000
31	წწ	წილ	4000
32	სჭ	ჭარ	5000
33	ჩხ	ხან	6000
34	ყკ	ყარ	7000
35	ჯჯ	ჯან	8000
36	წკ	კე	9000
37	ჩჭ	ჭკ	10000

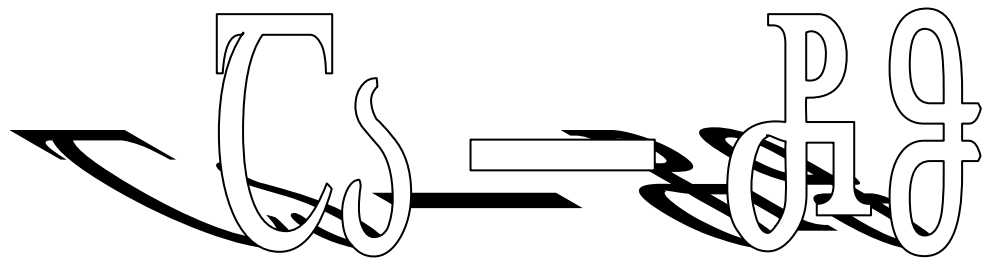

ჩართული ანბანი

ცა	ნო	ბრ	ჩხ	კმ
ღბ	ღკ	სს	ცც	
ღღ	წლ	ღტ	ქძ	
ძდ	ქმ	ძვ	ჩწ	
ყე	ხნ	ფგ	სჭ	
ყვ	ჯა	ჩქ	ღხ	
ზზ	ღო	ნღ	ყწ	
ჩჭ	უპ	ყყ	ჩჯ	
ღთ	ყე	ყშ	ჩპ	

სიტყვის კონა

სა

სა

ს, ს, ა – „ან“, ქართული ანბანის პირველი ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 1; რიცხვითი მნიშვნელობა – 1.

სა		ს		ა		სა	ს	ა
სა	ს	ს	ა	სა	ს			
1	ან	[ა]	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕

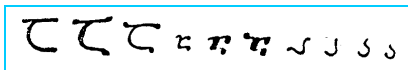
სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
სა	ს	ა	სა

ნუსხური ასო ან-ის სახეობები

საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
სა	ს	ა	სა

შხედრული ასო ან-ის სახეობები

სლო ან-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "სა"		საბ.	საბ.	საბ.
საბ.	საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
სა	სა	სა	სა	1
სა	სა	სა	სა	4
სა	სა	სა	სა	5
სა	სა	სა	სა	6-7
სა	სა	სა	სა	8
სა	სა	სა	სა	9
სა	სა	სა	სა	10
სა	სა	სა	სა	11
სა	სა	სა	სა	12
სა	სა	სა	სა	13
სა	სა	სა	სა	14
სა	სა	სა	სა	15
სა	სა	სა	სა	16
სა	სა	სა	სა	17
სა	სა	სა	სა	18

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები (897 წ.)

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები (ზომა 30x25 სმ). ნუსხურია მრგვალოანი ხელით, ორ სვეტად. 1-5 ფურცელი შემკულია მინიატურებით. ნუსხური ასო ან-ის სახეობები. სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები. სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები.

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები, 897 წ.

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები, 1074 წ.

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები, 1441 წ.

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ან-ის სახეობები

საბ.	საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
საბ.	საბ.	საბ.	საბ.	საბ.
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა
სა	სა	სა	სა	სა

ცა

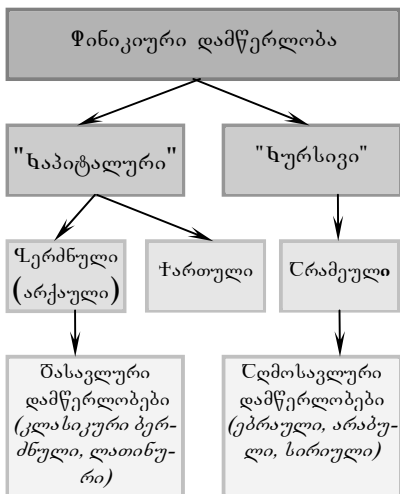
სწავლის ანბანური ჯგუფები.

ქართული ანბანის ანბანური ჯგუფები
„სემური“

„კერძული“

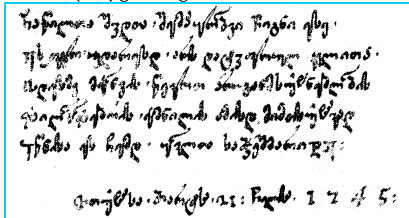
„ქართული“

სწავლის დამწერლობის საფუძვლები.
სწავლის დამწერლობას საფუძვლად დაედო ფინიკური დამწერლობის „კურსივი“. სწორედ ამით არის განპირობებული „ევროპული“ და „აზიური“ დამწერლობების გრაფიკის მკვეთრი განსხვავება.

სწავლის დამწერლობების შექმნის სქემა

სწავლის — მინაწერი ძველი ხელნაწერების ბოლოში, რომელიც გვამცნობს დამწერის ვინაობას.

სწავლის ანბანი — ქართული საიდუმლო, კრიფტოგრაფიული ანბანი, რომელშიც ერთეულების გამომხატველ ასოებს ენაცვლებიან ათეულების გამომხატველი ასოები, ასეულებისას კი ათასეულების.

სწავლის ანბანი

ა - ი	ო - უ	პ - ზ	ღ - ჯ	ხ - ქ
ბ - კ	ო - ა	ყ - თ	ყ - ჯ	ჩ - დ
გ - ლ	კ - ბ	რ - ჩ	შ - ჰ	ჯ - ყ
დ - მ	ლ - გ	ს - ც	ჩ - რ	ჰ - შ
ე - ნ	მ - დ	ტ - ძ	ც - ს	
ვ - ე	ნ - ე	უ - წ	ძ - ტ	
ზ - თ	ე - ვ	ფ - ჯ	წ - უ	
ც - ჰ	ო - ზ	ქ - ხ	ჭ - ფ	

სწავლის ანბანი — ქართული საიდუმლო, კრიფტოგრაფიული ანბანი, რომელშიც ერთეულების გამომხატველ ასოებს ენაცვლებიან ასეულების გამომხატველი ასოები, ათეულებისას კი ათასეულების. შექმნილია სწავლის I ხათოლიკოსის მიერ.

სწავლის ანბანი

ა - რ	ო - შ	პ - ჯ	ღ - ზ	ხ - ე
ბ - ს	ო - ჩ	ყ - ჰ	ყ - ზ	ჩ - თ
გ - ტ	კ - ც	რ - ა	შ - თ	ჯ - პ
დ - უ	ლ - ძ	ს - ბ	ჩ - ი	ჰ - ყ
ე - ვ	მ - წ	ტ - გ	ც - კ	
ვ - ქ	ნ - ჯ	უ - დ	ძ - ლ	
ზ - ლ	ე - ხ	ფ - ე	წ - მ	
ც - ყ	ო - ჯ	ქ - ვ	ჭ - ნ	

სწავლის ანბანი — ქართული საიდუმლო, კრიფტოგრაფიული ანბანი, რომელშიც ერთეულების გამომხატველ ასოებს ენაცვლებიან ათასეულების გამომხატველი ასოები, ათეულებისას კი ასეულების.

სწავლის ანბანი

ა - ჩ	ო - პ	პ - ყ	ღ - თ	ხ - ვ
ბ - ც	ო - რ	ყ - შ	ყ - პ	ჩ - ზ
გ - ძ	კ - ს	რ - ი	შ - უ	ჯ - ზ
დ - წ	ლ - ტ	ს - კ	ჩ - ა	ჰ - თ
ე - ჯ	მ - უ	ტ - გ	ც - ბ	
ვ - ხ	ნ - ფ	უ - მ	ძ - გ	
ზ - ე	ე - ქ	ფ - ნ	წ - დ	
ც - ჯ	ო - ლ	ქ - ე	ჭ - ე	

სწავლის ანბანი — ქართული საიდუმლო, კრიფტოგრაფიული ანბანი, რომელშიც **ს** ბგერის გადმოსაცემად **ჰ** ასონიშანი იწერება, და პირუკუ, **ჰ** ბგერის გადმოსაცემად **ს** ასონიშანი.

სწავლის ანბანი

ა - მ	ო - ც	პ - უ	ქ - ნ	ჭ - ვ
ბ - პ	ო - ჩ	ყ - ტ	ღ - მ	ხ - ე
გ - ჯ	კ - შ	რ - ს	ყ - ლ	ჩ - დ
დ - ე	ლ - ყ	ს - რ	შ - კ	ჯ - გ
ე - ხ	მ - ლ	ტ - უ	ჩ - ი	ჰ - ბ
ვ - ჯ	ნ - ქ	უ - პ	ც - თ	ჭ - ა
ზ - წ	ე - ფ	უ - თ	ძ - ც	
ც - ძ	ო - უ	ფ - ე	წ - ზ	

სწავლის ანბანი — ქართული საიდუმლო, კრიფტოგრაფიული ანბანი, რომელშიც **ს** ბგერის გადმოსაცემად **ჰ** ასონიშანი იწერება, და პირუკუ, **ჰ** ბგერის გადმოსაცემად **ს** ასონიშანი.

სწავლის წარწერები — მცხეთა-სრმაზში არქეოლოგიური გათხრების დროს აღმოჩენილ ვერცხლის ლანგარზე ახ. წ. 70 წელს შესრულებული პიტიანის ინიციალები და ახ. წ. 75

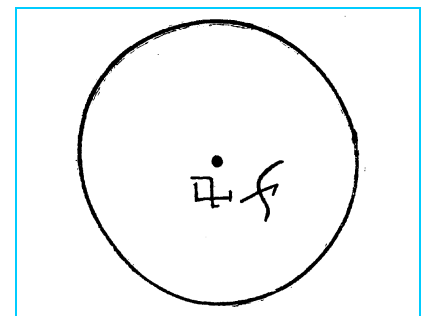
წელს საფლავის სტელაზე ამოკვეთილი ვენზელი.

სწავლის ანბანი

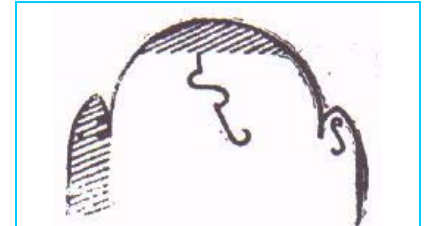
სა	ღკ	ღტ	ძძ
ყბ	ზლ	ყვ	წწ
ღგ	შმ	ღუ	სჭ
ბდ	ჩნ	ფფ	ღხ
ღე	აე	ჩქ	ყვ
ღვ	ღო	ღღ	ჯჯ
ზზ	სვ	ყყ	ღვ
ჩფ	ყყ	ყშ	ჭჭ
ძთ	ქრ	ჩჩ	
ღი	სს	ცც	

აბგდეფწთიკლმნძოპჟრსტყუფ
ქღყრცძწჭჯჟ
სყღშრზხცღწზწჩაღსყკსღყღ
ფჩიყყჩტჭწსღყჯ

სწავლის, რომ ეს გაზი გამოგონილია სწავლისში. საქართველო ამჟობინებს ჰექსპირს დედანში ან შაჩაბლის და სასტერნაკის თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ზავშირს, ესაჭიროება სწავლის დისავლური გამოცდილება. საქა

სწავლის ლანგარის ინიციალები „სწავლის“ (სწავლისში) (არამაის-ძე) (ახ. წ. 70 წ.)

სწავლის სტელის ვენზელი „სწავლის“ (ახ. წ. 75 წ.)

სწავლის — სამეტყველო ბგერის ნიშანი
სწავლის აგების პრინციპი.
სწავლისასო — „ს“. სწავლის წარმოადგენს მთავრული „ს“-ს პროტორციულად შემცირებულ ვარიანტს.

სა

ძეუ ჩვენ გვინდა სხვა პროპორცია (1:1,3; 1:1,5; 1:1,7; და ა.შ.), შესაბამისად ვრზდით მის ზომას. სხვა ასოების სივანე აივება ასო "I"-ს მიხედვით.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

I.1.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

I.2.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

I.3.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

I.4.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

II.1.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

II.2.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

II.3.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

II.4.

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

III.

სლოების ევოლუცია.

ქართული ასოების ევოლუცია

აღსანიშნავია, რომ ადრეული ასოები წარმოადგენდა მხოლოდ სიტყვების დასაწყისს და მხოლოდ ერთი ასო იყო გამოყენებული. შემდეგ, როდესაც ასოები დაიწყეს წერა, მათ დაემატა მხარეები, რათა შეეძლოთ წერა მთელი სიტყვისთვის. ასოების ევოლუცია დასრულდა, როდესაც ასოები დაიწყეს წერა მთელი სიტყვისთვის.

ქართული ასოების ევოლუცია

აღსანიშნავია, რომ ადრეული ასოები წარმოადგენდა მხოლოდ სიტყვების დასაწყისს და მხოლოდ ერთი ასო იყო გამოყენებული. შემდეგ, როდესაც ასოები დაიწყეს წერა, მათ დაემატა მხარეები, რათა შეეძლოთ წერა მთელი სიტყვისთვის. ასოების ევოლუცია დასრულდა, როდესაც ასოები დაიწყეს წერა მთელი სიტყვისთვის.

ქართული ასოების ევოლუცია

აღსანიშნავია, რომ ადრეული ასოები წარმოადგენდა მხოლოდ სიტყვების დასაწყისს და მხოლოდ ერთი ასო იყო გამოყენებული. შემდეგ, როდესაც ასოები დაიწყეს წერა, მათ დაემატა მხარეები, რათა შეეძლოთ წერა მთელი სიტყვისთვის. ასოების ევოლუცია დასრულდა, როდესაც ასოები დაიწყეს წერა მთელი სიტყვისთვის.

ს

სლოების სახელები.

ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია ასოების სახელებისა და მიხედვით

ან

ინ

ენ

ონ

არ

ერ

ილ

ას

სლოების შემოღების თარიღები.

სლოების შემოღების თარიღები				
	შთავ.	ჩუხ.	შხ.	წრ. ხმ.
ქვრდ.	ძვ.წ. 9ს.	2 ს.	3 ს.	13 ს.
წათ.	ძვ.წ. 7ს.	2 ს.	3 ს.	13 ს.
ქართ.	ძვ.წ. 5ს.	8 ს.	8 ს.	14 ს.
სომხ.	ძვ.წ. 5ს.	13 ს.	19 ს.	14 ს.
სლავ.	10ს.	14 ს.	15ს.	16 ს.

სლოთავრული – ქართული დამწერლობის უძველესი სახეობა, რომელშიც ასოები სიმბოლოთა თანაბრებით არიან და იწერებიან ორ ხაზს შუა. შექმნილია 412 წ. ძვ. წ. შომდეგნო საუკუნეებში ასომთავრულიდან წარმოიშვა ნუსხური.

სლოთავრული				
ს	ი	ქ	ჩ	ც
ღ	ხ	ნ	ც	
ღ	უ	ღ	ძ	
თ	შ	დ	რ	
ყ	ჩ	წ	ს	
წ	ც	ძ	რ	
წ	ც	ძ	რ	
წ	ც	ძ	რ	

სლოთავრულის გრაფიკული სისტემა – კვადრატისგან და წრისგან შემდგარი

გარი ბადე, რომლის მეშვეობითაც აგებულია მთავრული ასოები. ზვადრატში ჩასმულია წრე. ზვადრატი ამავე დროს შესდგება ოთხი პატარა კვადრატისაგან. ძველი მთავრული ასოები ჩასმულია წრე.

მთავრული ასოების ასაკები ბადე

ღადეს ცალკე ელემენტები

სრ. ბადე

ქართული ასოები წარმოადგენენ წრისა და კვადრატის მხარეების კომბინაციას. ყველა ასო ერთი სიმბოლისაა. სლოს სივანე კი ან დიდი კვადრატის მხარის ტოლია, ან პატარა კვადრატის მხარის (ანუ დიდი კვადრატის მხარის ნახევარი).

მთავრული ასოების განზომილება

სიმაღლე

სივანე

სივანე

სლოს შეიძლება ეკავოს დიდი კვადრატი, დიდი კვადრატის ნახევარი (ანუ ორი პატარა კვადრატი), სამი პატარა კვადრატი.

სლოს მიერ დაკავებული სივრცე

სლოთავრულის ნიმუშები. შოცხეულია მთავრული ასოების ნიმუშები I–VI საუკუნეების ეპიგრაფიკული ძეგლებიდან და აგრეთვე მე-VII–XI საუკუნეების წერილობითი წყაროებიდან.

სლოთავრულის ნიმუშები	
ს ი რ ხ ბ შ ჩ ქ ს ლ დ ო ს ე	ჩუკრის სტ. I ს.
წ ლ ზ ზ ზ ზ ო ო ო ა ჩ ს ზ ო ო ო ო ო ო წ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	შავათის სტ., 367 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ღ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ., 430 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ., 430 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. სიონი, 493 წ.

ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ., 532 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ღ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ., 430 წ.

სლოთავრულის ნიმუშები	
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ჩუკრის სტ. VII ს.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	სინ. მრავ., 864 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ., 897 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ., 936 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ. (S 405), X–XI ს.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ. (S 962), 1054 წ.
ს ლ ზ ო ო ო ო ო ო ო ო ა ჩ ო ო ო ო ო ო ო ო ო ო	ქეთლ. მონ., XI ს.

სლოს დახრა – საშრიფტო გარნიტურის ერთ-ერთი ძირითადი თვისება. სლო შეიძლება იყოს სწორი ან დახრილი.

სწორი

დახრილი

სლოს ელემენტები – სიმბოლოების ნაწილები, რომლის მაჩვენებლები ჰქმნიან ასოს სურათს – სტრიქონის ხაზი, შუა ტანი, ზედა ტანი, ქვედა ტანი, ნაჭდევები, მთავრული ასოს სიმაღლე, კეველი, შტრიხები.

ტა

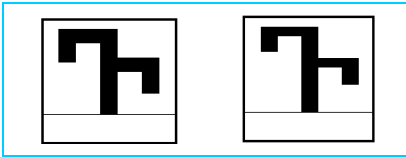
სლოგის ელემენტები

1 – ძირითადი შტრიხი; 2 – დამატებითი (დამხმარე და შემავალი) შტრიხი; 3 – ნაჭდევი; 4 – ზედატანი; 5 – ქვედა ტანი; 6 – მომრგვალებული ელემენტები მომზდავებით; 7 – შუა ტანი; 8 – მთავრული ასოს სიმაღლე; 9 – კეკელი; 10 – სტრიქონის ხაზი

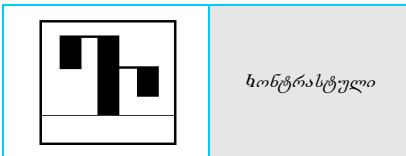
სლოს ზომა.

სლოგის რაოდენობა ზომის მიხედვით სხვადასხვა დამწერლობებში						
	ყუატანის	ზედატანის	ქვედატანის	შთლ. ტანის	სულ	
ქერძნული	12	3	7	4	26	
ზათინური	13	8	5	—	26	
ტუსული	28	2	3	—	33	
სომხური	6	10	17	6	39	
ქართული	ნუსხი	9	8	15	6	38
	შხედ	5	16	14	3	38

სლოს კონტრასტულობა – საშიფრო გარნიტურის ერთ-ერთი ძირითადი თვისება – ძირითადი და დამატებითი შტრიხების შეფარდება. სლო შეიძლება იყოს უკონტრასტო, ნაკლებად კონტრასტული, კონტრასტული

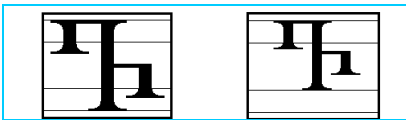

აკონტრასტო ნაკლებად კონტრასტული

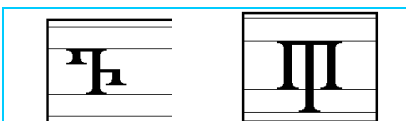

კონტრასტული

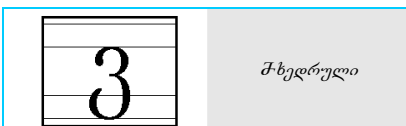
სლოს მოხაზულობა – საშიფრო გარნიტურის ერთ-ერთი ძირითადი თვისება. სლო მოხაზულობით შეიძლება იყოს სასაათურო, მთავრული, მცირე მთავრული, ნუსხური ან მხედრული.

სასაათურო შთავრული

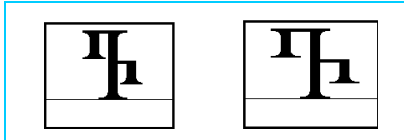

მცირე მთავრული ნუსხური

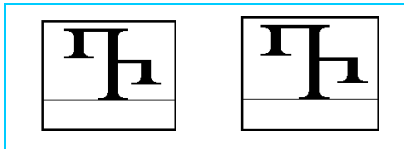

მხედრული

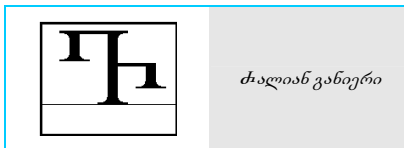
სლოს სიმჭიდროვე – საშიფრო გარნიტურის ერთ-ერთი ძირითადი თვისება – ნიშნის სიგანის შეფარდება სიმაღლესთან. სლო შეიძლება იყოს ძალიან ვიწრო, ვიწრო, ნორმალური, განიერი, ძალიან განიერი.

ძალიან ვიწრო ზიწრო

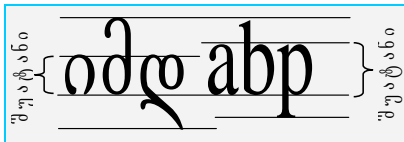

ნორმალური ლანიერი

ძალიან განიერი

სლოს შუატანი.

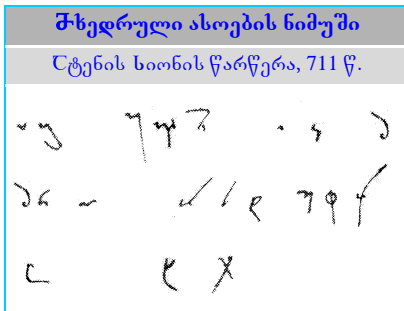

შუატანის ზომა ქართულ და ლათინურ შრიფტებში

სასტრიქონო ასოების შუატანის გაზრდა
თბილისი თბილისი

შუატანის ასოების რაოდენობა		
ქერძნული	50%	
ზათინური	50%	
ტუსული	80%	
სომხური	20%	
ქართული	ნუსხური	30%
	შხედრული	15%

სტენის სიონის წარწერა – ქართული ეპიგრაფიკის ძეგლი, შესრულებული 711 წ.

სლოგის "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება.

სლოგის "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება (შთავრული ასოს სიგანე-სიმაღლის შეფარდება სასტრიქონო ასოს სიგანის სიმაღლესთან)

შთავრული	სასტრიქონო	
	ნუსხური	შხედრული
სულ 38 ასოა.	სულ 38 ასოა.	სულ 38 ასოა.
შთავან:	შთავან:	შთავან:
კვადრატული – 10 (26%)	კვადრატული – 1 (2,6%)	კვადრატული – 1 (2,6%)
კვადრატზე ვიწრო – 28 (73,6%)	კვადრატზე ვიწრო – 37 (97,3%)	კვადრატზე ვიწრო – 7 (97,3%)
შთავან:	შთავან:	შთავან:
კვადრატის ნახევარი – 16 (42,1%)	კვადრატის ნახევარი – 14 (36,8%)	კვადრატის ნახევარი – 8 (21%)
კვადრატის 2/3 – 12 (31,5%)	უფრო ვიწრო – 9 (23,6%)	უფრო ვიწრო – 18 (47,3%)
	კვადრატის 2/3 – 14 (36,8%)	კვადრატის 2/3 – 10 (26,3%)

სლოგის "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება

ზათინური	
შთავრული	სასტრიქონო
სულ 26 ასოა.	სულ 26 ასოა.
შთავან:	შთავან:
კვადრატული – 3 (11,5%)	კვადრატზე ვიწრო – 26 (100%)
კვადრატს აღემატება – 4 (15,3%)	შთავან:
კვადრატზე ვიწრო – 19 (73%)	კვადრატის ნახევარი – 6 (23%)
შთავან:	უფრო ვიწრო – 6 (23%)
კვადრატის ნახევარი – 2 (7,6%)	კვადრატის 2/3 – 14 (53,8%)
უფრო ვიწრო – 2 (7,6%)	
კვადრატის 2/3 – 15 (57,6%)	

სლოგის "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება

ტუსული	
შთავრული	სასტრიქონო
სულ 33 ასოა.	სულ 33 ასოა.
შთავან:	შთავან:
კვადრატული – 8 (24,2%)	კვადრატული – 3 (9%)
კვადრატს აღემატება – 5 (15,1%)	კვადრატზე ვიწრო – 30 (90,9%)
კვადრატზე ვიწრო – 20 (60,6%)	შთავან:
შთავან:	კვადრატის ნახევარი – 4 (12,1%)
კვადრატის 2/3 – 20 (60,6%)	კვადრატის 2/3 – 26 (78,7%)

ვპ

ვ, უ, ზ – „ბან“, ქართული ანბანის მეორე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 2; რიცხვითი მნიშვნელობა – 2.

№	ს.	ვ.	შოხაზულობა			მ.	ქანამ.	მლ.	ტვ.
			5 ს.	5 ს.	სს.				
2	ბან	[ბ]	ⴁ	ⴂ	ⴃ	ⴄ	ⴅ	ⴆ	2

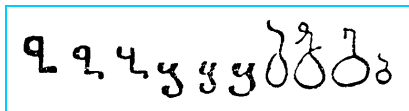
სლოთავრული ასო ბან-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		შელით.
	ქავ.	ქან.	
ბან	ⴁ	ⴂ	ⴃ

ნუსხური ასო ბან-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			შელით.
	ქავ.	ქანამედრ.	ქელ.	
ბან	ⴁ	ⴂ	ⴃ	ⴄ

ქხედრული ასო ბან-ის სახეობები

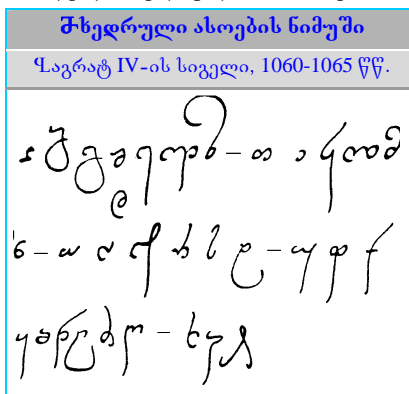

სლო ბან-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ღაგრატ IV-ის სიგელი – ქართული დამწერლობის ძეგლი, შექმნილი 1060 წელს მხედრული ასოთაგანით.

სლო "ვ"				
შოთავრული		ნუსხ.	ქხედ.	ს.
შვიგ.	ქვიგ.			
				1
ⴁ				4
ⴂ				5
ⴃ	ⴄ			6-7
ⴅ	ⴆ			8
ⴇ	ⴈ	ⴉ		9
ⴊ	ⴋ	ⴌ		10
ⴍ	ⴎ	ⴏ	ⴐ	11
ⴑ	ⴒ	ⴓ	ⴔ	12
ⴕ	ⴖ	ⴗ	ⴘ	13
ⴙ	ⴚ	ⴛ	ⴜ	14
ⴝ	ⴞ	ⴟ	ⴠ	15
ⴡ	ⴢ	ⴣ	ⴤ	16
ⴥ	⴦	ⴧ	⴨	17
⴩	⴪	⴫	⴬	18

ღერძნული ანბანი – კონსონანტური ანბანი, რომელიც წარმოიშვა ძვ. წ. მე-9-8 სს. ფინიკიური ანბანისგან.

ღერძნული ანბანი				
სრქაული				
1	A	ალფა	[ა]	1
2	B	ბეტა	[ბ]	2
3	Γ	გამა	[გ]	3
4	Δ	დელტა	[დ]	4
5	E	ეფსილონ	[ე]	5
6	F	დიგამა	[ვ(ზ)]	6
7	I	ძეტა	[დ(ზ)]	7
8	H	ეტა	[1.ჰ;2.ე]	8
9	Θ	თეტა	[თ]	9
10	Λ	იოტა	[ი]	10
11	K	კაპა	[კ]	11
12	Λ	ლამბდა	[ლ]	12
13	M	მიუ	[მ]	13
14	N	ნიუ	[ნ]	14
15	Ξ	ქსი	[ქს]	15
16	O	ომიკრონ	[ო]	16
17	Π	პი	[პ]	17
18	Ρ	სან		18
19	Φ	კოპა		19
20	Ϙ	რო	[რ]	20
21	Σ	სიგმა	[ს]	21
22	T	ტაუ	[ტ]	22
23	Υ	იუფსილონ	[იუ]	23

ღერძნული ანბანი				
ხლასიკური				
1	A	ალფა	[ა]	1
2	B	ბეტა	[ბ]	2
3	Γ	გამა	[გ]	3
4	Δ	დელტა	[დ]	4
5	E	ეფსილონ	[ე]	5
6	Ϝ	სტიგმა		6
7	Z	ძეტა	[ძ]	7
8	H	ეტა	[ე]	8
9	Θ	თეტა	[თ]	9
10	I	იოტა	[ი]	10
11	K	კაპა	[კ]	20
12	Λ	ლამბდა	[ლ]	30
13	M	მიუ	[მ]	40
14	N	ნიუ	[ნ]	50
15	Ξ	ქსი	[ქს]	60
16	O	ომიკრონ	[ო]	70
17	Π	პი	[პ]	80
18	Ϙ	სამპი		900
19	ϙ	კოპა		90
20	P	რო	[რ]	100
21	Σ	სიგმა	[ს]	200
22	T	ტაუ	[ტ]	300
23	Υ	იუფსილონ	[იუ]	
24	Φ	ფი	[ფ]	500
25	X	ქსი	[ქ]	600
26	Ψ	ფსი	[ფს]	700
27	Ω	ომეგა	[ო]	800

ღერძნული ანბანი		
ლიზნტიური		
A	ალფა	[ა]
B	ბეტა	[ბ]
Γ	გამა	[გ]
Δ	დელტა	[დ]
E	ეფსილონ	[ე]
Z	ზიტა	[ზ]
H	იტა	[ი]
Θ	თიტა	[თ]
I	იოტა	[ი]
K	კაპა	[კ]
Λ	ლამბდა	[ლ]
M	მი	[მ]
N	ნი	[ნ]
Ξ	ქსი	[ქს]
O	ომიკრონ	[ო]
Π	პი	[პ]
P	რო	[რ]
Σ	სიგმა	[ს]
T	ტაქ	[ტ]
Υ	იუფსილონ	[ი]
Φ	ფი	[ფ]
X	ქსი	[ქ]
Ψ	ფსი	[ფს]
Ω	ომეგა	[ო]

ვპ

სტ

სტრუქტურული		ქართული ანბანი		ქართული ანბანი		ქართული ანბანი	
სტრუქტურული		ქართული ანბანი		ქართული ანბანი		ქართული ანბანი	
სტრუქტურული	ქართული ანბანი	სტრუქტურული	ქართული ანბანი	სტრუქტურული	ქართული ანბანი	სტრუქტურული	ქართული ანბანი
1	A	1	ა	1	ა	1	ა
2	B	2	ბ	2	ბ	2	ბ
3	Г	3	გ	3	გ	3	გ
4	Δ	4	დ	4	დ	4	დ
5	E	5	ე	5	ე	5	ე
6	Ϛ	6	ვ	6	ვ	6	ვ
7	Z	7	ზ	7	ზ	7	ზ
8	H	8	ჰ	8	ჰ	8	ჰ
9	Θ	9	თ	9	თ	9	თ
10	I	10	ი	10	ი	10	ი
11	K	11	კ	11	კ	11	კ
12	Λ	12	ლ	12	ლ	12	ლ
13	M	13	მ	13	მ	13	მ
14	N	14	ნ	14	ნ	14	ნ
15	Ξ	15	ქ	15	ქ	15	ქ
16	O	16	ო	16	ო	16	ო
17	Π	17	პ	17	პ	17	პ
18	Σ	18	ს	18	ს	18	ს
19	Ϛ	19	ც	19	ც	19	ც
20	P	20	რ	20	რ	20	რ
21	Σ	21	ს	21	ს	21	ს
22	T	22	ტ	22	ტ	22	ტ
23	Υ	23	უ	23	უ	23	უ
24	Φ	24	ფ	24	ფ	24	ფ
25	X	25	ქ	25	ქ	25	ქ
26	Ψ	26	ყ	26	ყ	26	ყ
27	Ω	27	ვ	27	ვ	27	ვ
28	Ϛ	28	გ	28	გ	28	გ
29	Ϛ	29	ვ	29	ვ	29	ვ
30	Ϛ	30	ვ	30	ვ	30	ვ
31	Ϛ	31	ვ	31	ვ	31	ვ
32	Ϛ	32	ვ	32	ვ	32	ვ
33	Ϛ	33	ვ	33	ვ	33	ვ
34	Ϛ	34	ვ	34	ვ	34	ვ
35	Ϛ	35	ვ	35	ვ	35	ვ
36	Ϛ	36	ვ	36	ვ	36	ვ
37	Ϛ	37	ვ	37	ვ	37	ვ

დეკლური ასონიშნები.

სასტამბო ბეჭდური ასოები				
სასაათაურო	სატექსტო			
	შთავრული	სასტრიქონო		
		შცირე მთავრულ	ნუსხური	შხედრული
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ

დეკლური ასონიშნების სრული კომპლექტი
შთავრული აბგდეზჳ
შცირე მთავრული აბგდეზჳ
ნუსხური აბგდეზჳ
შხედრული აბგდეზჳ
სიმბოლოები 1234567890%№IVX*—, . . . ; [ ] ! ? + % @ აბგდეზჳ

სასტამბო ბეჭდური ასოები				
სასაათაურო	სატექსტო			
	შთავრული	სასტრიქონო		
		შცირე მთავრულ	ნუსხური	შხედრული
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ	აბგდეზჳ

დეკლური კუთხოვანი ასოები
აბგდეზჳ
დეკლური მრველოვანი ასოები
აბგდეზჳ

დეკლური კუთხოვანი ასოები	დეკლური მრველოვანი ასოები
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ
აბგდეზჳ	აბგდეზჳ

ლოლნისის სიონის წარწერა – სადამ-შენებლო წარწერა ლოლნისის სიონის ჩრდილოეთ კედლის ერთ-ერთი შესასვლელის თავზე, შესრულებული 493 წ.

სლოთავრულის ნიმუში
ლოლნისის სიონი, 493 წ.
აბგდეზჳ

დუსტროფედონი – წერის ნაირსახეობა, რომლის დროსაც ერთი სტრიქონი იწერებოდა მარჯვნიდან მარცხნივ, შემდეგი სტრიქონი კი იწერებოდა მარცხნიდან მარჯვნივ და ა. შ. სლოები კი ამისას იღებდნენ ან შემოტრიალებულ (ანტიფორმა), ან გადატრიალებულ (ინვერსიულ), ანდა შემოტრიალებულ-გადატრიალებულ (ანტი + ინვერსიულ) ფორმას. ხმა-რებოდა არქაულ ბერძნულში (ძვ. წ. მე-8–მე-9 სს.). შემდეგ კი (ძვ. წ. მე-5 საუკუნიდან) წერამ შეიძინა ერთადერთი სტაბილური მიმართულება – მარცხნიდან მარჯვნივ.

ფ

სუსტროფედიონული წერა	
<i>შარცხნიდან მარჯვნივ – შემოტრიალება – მარჯვნიდან მარცხნივ</i>	
BOYCTPOΦEΔON $\xrightarrow{1}$ $\longleftrightarrow$ IOΔEΦOΦTZYON $\xleftarrow{2}$ $\longleftrightarrow$	
<i>შარცხნიდან მარჯვნივ – შემოტრიალება – გადატრიალება – მარჯვნიდან მარცხნივ</i>	
BOYCTPOΦEΔON $\xrightarrow{1}$ $\longleftrightarrow$ $\curvearrowright$ NOYCTPOΦEΔON $\xleftarrow{2}$ $\longleftrightarrow$ $\curvearrowleft$	
<i>მარჯვნიდან მარცხნივ – შემოტრიალება – გადატრიალება – მარჯვნიდან მარცხნივ</i>	
IOΔEΦOΦTZYON $\xleftarrow{1}$ $\longleftrightarrow$ $\curvearrowright$ BOYCTPOΦEΔON $\xleftarrow{2}$ $\longleftrightarrow$ $\curvearrowleft$	
<i>სუსტროფედიონული წერის სრული ციკლი</i>	
BOYCTPOΦEΔON $\xrightarrow{1}$ IOΔEΦOΦTZYON $\xleftarrow{2}$ BOYCTPOΦEΔON $\xleftarrow{3}$ IOΔEΦOΦTZYON $\xrightarrow{4}$	

ერთი ასოს სხვადასხვა ფორმები ბუსტროფედიონული წერის დროს	
Р	ჩვეულებრივი ფორმა
Р	სტიფორმა
Р	ნვერსიული ფორმა
Р	სტი- + ინვერსიული ფორმა

ქართული ასონიშნების შექმნისას სხვადასხვა ელემენტების მიმატებ-გამოკლების გარდა ნახშირია აგრეთვე ბუსტროფედიონული წერის წესი (ბუსტროფედიონული გრაფიკული პრინციპი). ეს ელემენტებს ბუსტროფედიონული წერის პრინციპის ცოდნაზე შემოქმედის მიერ. თუ კარგად ერკვეოდა ამ წერის წესში, რადგანაც იყო იმ დროის თანამედროვე. შან კი ეს წესი გამოიყენა ქართული ასოების შექმნისას. ამ წესით არის შექმნილი ქართული ანბანის თითქმის ყველაზე მეტი (20-ი 35-დან) ასოები.

სუსტროფედიონული წერის წესით გამოყვანილი გრაფიკები		
“სოსოლუტური” ბუსტროფედიონი	“ნაწილობრივი” ბუსტროფედიონი (ელემენტების გამოკლებ-დამატებით)	წრაფემები ინარჩუნებენ თავის სახეს ნებისმიერ ბრუნვისას
სტიფორმა	სტიფორმა (ელემენტების გამოკლებით)	
ნვერსიული ფორმა	ნვერსიული ფორმა (ელემენტების გამოკლებით)	
სტი- + ინვერსიული ფორმა	ნვერსიული ფორმა (ელემენტების დამატებით)	

13

წაუქმებული ასოები – ქართული ანბანის ასოები (ც, ძ, ჯ, ჯ, შ), რომლების ხმარება წერის დროს მიზანშეუწონლად იქნა მიჩნეული მე-19 საუკუნის 60-ან წლებში ახალ სალიტერატურო ქართულ ენაში, თითქოსდა, ბგერითი შესატყვისობის არ არსებობის გამო.

ემარებიდან ამოღებული ასოები	
ძვ. წ. 412 წ.	შე-4 ს.
ჩ _{ცე} [ცქ]	ჩ _{ცე} [ცქ]
ჯ _{ძე} [ძ]	ჯ _{ძე} [ძ]
ძ _{ჟე} [ჟი]	ძ _{ჟე} [ჟი]
ჟ _{კარ} [კ]	ჟ _{კარ} [კ]
—	ჭ _{ჭკ} [ჭო]

ემარებიდან ამოღებული ქართული ასოების სხვა ანბანების სათანადო ასოებთან შედარებითი სქემა					
ფინიკიური	ღერძული		სათი	ქართული	
	არაბული	ლათინური		ძვ. წ. 412 წ.	შე-4 ს.
ჰ [ხი]	ჰ [ხა]	ჰ [ხა]	ჰ [ხა]	ჩ _{ცე} [ც]	ჩ _{ცე} [ც]
ჭ [იო]	ჭ [ოტა]	ი [ოტა]	ი [ოტა]	ჯ _{ძე} [ძ]	ჯ _{ძე} [ძ]
—	ყ [ფილი]	ყ [ფილი]	ვ [ჟე]	ძ _{ჟე} [ჟი]	ძ _{ჟე} [ჟი]
—	—	—	—	ჟ _{კარ} [კ]	ჟ _{კარ} [კ]
—	—	Ω [ჰე]	—	—	ჭ _{ჭკ} [ჭო]

წაფელების აგება.

ქართული ანბანის თავდაპირველი სახე (გრაფემების აგების პრინციპი)

წრაფიკა.

ქართული ანბანის სავარაუდო თავდაპირველი საწყისი გრაფიკა (ძვ. წ. 412 წ.)					

ქართული ანბანის გრაფიკა (II ს.)					

წაფელების ურთიერთ პროპორციები.

ქართული გრაფემების ურთიერთ პროპორციები					

ქართული გრაფემების ურთიერთ პროპორციები					

დ

დ, მ, ღ — „დონ“, ქართული ანბანის მეოთხე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 4; რიცხვითი მნიშვნელობა — 4.

№	ს.	წ.	შოხაზულობა				ქ.	ტ.
			ს.	წ.	წ.	წ.		
4	დონ	[დ]	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	4

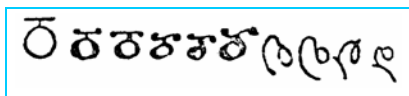
სომთავრული ასო დონ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		ქელით.
	წავ.	წან.	
დონ	⊕	⊕	⊕

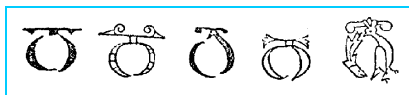
ნუსხური ასო დონ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			ქელით.
	წავ.	წანამედ.	ქელი.	
დონ	⊕	⊕	⊕	⊕

შხედრული ასო დონ-ის სახეობები

სო დონ-ის ევოლუცია

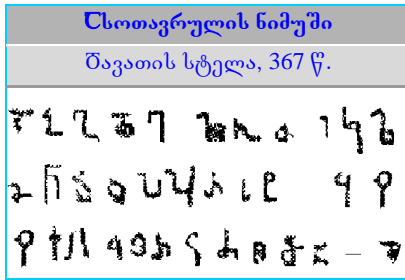

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

შავათის სტელა — ურწო-წიანეთში, სრავის მარცხენა შენაკადის სტანოსხევის სათავეში მდებარე სოფელ შავათში არქეოლოგიური გათხრების დროს აღმოჩენილი ქვა-ჯვარი 367 წ. მასზე ამოკვეთილი ასომთავრული ანბანით.

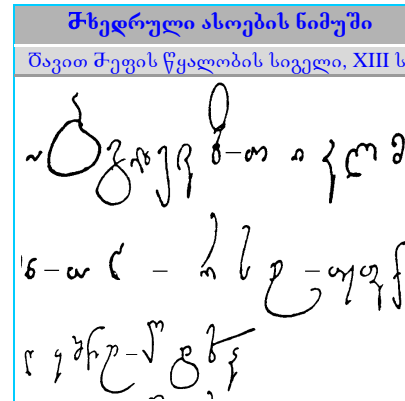

შავათის სტელა (367 წ.)

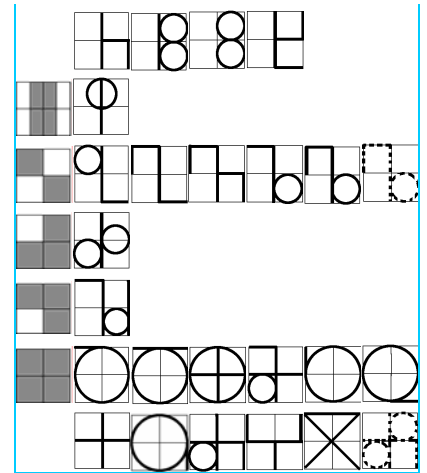
სო "უ"				
შოხაზულობა	წავ.	წან.	წანამედ.	ქელი.

შავით შუფის წყალობის სიგელი — ძველი ქართული ენისა და მწერლობის ძეგლი, შესრულებული მე-XIII საუკუნეში.

შაკავებული სივრცე.

ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია კვადრატის ნაწილის დაკავების და მიხედვით	
⊕	⊕
⊕	⊕

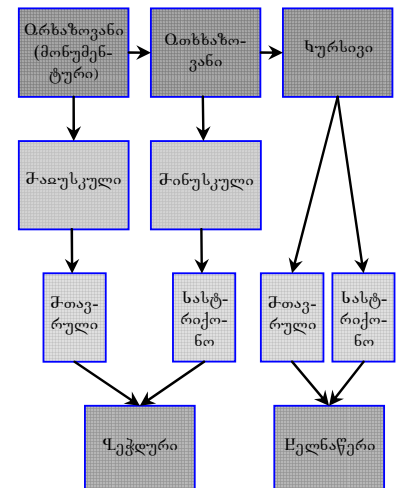

შამაზე ნუ შხ — ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-ნუსხური უნაჭლეველ ასოებით.

შამაზე ნუ შხ			
ნ	დ	ღ	ტ
ყ	ზ	ც	ჩ
კ	ხ	ძ	ც
ღ	ს	ვ	ფ
შ	ჩ	წ	ჭ
ხ	წ	ჭ	ჭ
წ	ჭ	ჭ	ჭ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ

რედაქტორი: შინაგარეული ურთიერთობების მინისტრის მოადგილე, დ. ჯანაშია. გამომცემი: შინაგარეული ურთიერთობების მინისტრის მოადგილე, დ. ჯანაშია.

შამწერლობების გრაფიკის განვითარება.

"უკრძალვით" დამწერლობების ასოების გრაფიკის ბუნებრივი განვითარების სქემა

შაუჯდომელი – ქართული დამწერლობის ძეგლი, შესრულებული მე- XII საუკუნის დასაწყისში.

ნუსხური ასოების ნიმუში

შაუჯდომელი (H 98), 1681 წ.

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ
ნ ა ო პ რ ს ჟ - ყ ფ ქ
შ ყ ხ ც ძ ლ წ ე რ ჯ თ

ⴓ

ⴓ, ⴓ, ე - „ენ“, ქართული ანბანის მეხუთე ასო; რიგითი მნიშვნელობა - 5; რიცხვითი მნიშვნელობა - 5.

ნ.ს.	ვ.	ა.წ.	ჟიკის რიგები		ა.წ.	ნ.ს.
ნ.ს.	ვ.	ა.წ.	ს.	ს.	ა.წ.	ნ.ს.
5	ენ	[ე]			ⴓ	7

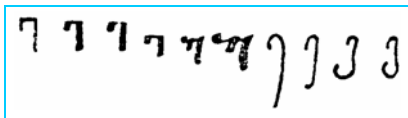
სომხური ასო ენ-ის სახეობები

სახ.	ჟიკის რიგები	გეოგ.
სახ.	ჟიკის რიგები	გეოგ.
ენ		ⴓ

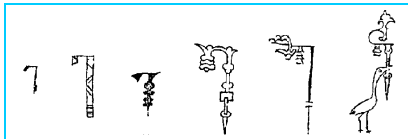
ფონეტიკური ასო ენ-ის სახეობები

სახ.	ჟიკის რიგები		გეოგ.
სახ.	ჟიკის რიგები	ჟიკის რიგები	გეოგ.
ენ	ⴓ	ⴓ	ⴓ

სხედრული ასო ენ-ის სახეობები

სლოენ-ის ველიგრაფია

სხატვრული ინიციალები შუასაუკუნეობრივ ქართულ ხელნაწერებიდან

ფეროპული ანბანები

ფეროპული ანბანი
ფეროპული ანბანი
აბგდეჟიკლმნოპრჟსტყფცი
АБГДЕЖЗИКЛМНОПРСТУФЦХЪШЩ
ზათონური ანბანი
abcdefghijklmnopqrstuvwxyz
АВСДЕГHIJKLMNOpqrstuvWXYZ
ქართული ანბანი
ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ი ძ ი ე ტ
А Б В Г Д Е Ж З И Т К Л მ ნ ი ძ ი ე ტ

სომხური ანბანი

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ი ძ ი ე ტ

А Б В Г Д Е Ж З И Т К Л მ ნ ი ძ ი ე ტ

ქართული ანბანი

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ ნ ი ძ ი ე ტ

А Б В Г Д Е Ж З И Т К Л მ ნ ი ძ ი ე ტ

სლო "ⴓ"

სლო	ჟიკის რიგები	ს.
ⴓ		1
ⴓ		4
ⴓ		5
ⴓ		6-7
ⴓ		8
ⴓ		9
ⴓ		10
ⴓ		11
ⴓ		12
ⴓ		13
ⴓ		14
ⴓ		15
ⴓ		16
ⴓ		17
ⴓ		18

სლოების სმარების ზოგადი პრინციპი "ფეროპულ" დამწერლობებში

ფეროპული ასოები	სლოები (მარჯვნივ)
ფეროპული ასოები	ფონეტიკური (მარჯვნივ)
ფეროპული ასოები	ფონეტიკური

ქართული ასოების სმარების ზოგადი პრინციპი

ფეროპული ასოები	სლოები ("მარჯვნივ")
ფეროპული ასოები	ფონეტიკური ("სლო")
ფეროპული ასოები	სლოები (გამარტივებული "მარჯვნივ")
ფეროპული ასოები	ფონეტიკური ("სლო")

"ფეროპული" დამწერლობების ნიმუშები

ფეროპ.	ზათონ.	სლო.	ქართ.	სლო.
Аа	aa	Aa	aa	aa
Вв	Bb	Bb	Bb	Bb
Гг	Gg	Gg	Gg	Gg
Дд	Dd	Dd	Dd	Dd
Ее	Ee	Ee	Ee	Ee
Зз	Zz	Zz	Zz	Zz
Ии	Ii	Ii	Ii	Ii
Кк	Kk	Kk	Kk	Kk
Лл	Ll	Ll	Ll	Ll
Мм	Mm	Mm	Mm	Mm
Нн	Nn	Nn	Nn	Nn
Оо	Oo	Oo	Oo	Oo
Пп	Pp	Pp	Pp	Pp
Рр	Rr	Rr	Rr	Rr
Сс	Ss	Ss	Ss	Ss
Тт	Tt	Tt	Tt	Tt
Уу	Uu	Uu	Uu	Uu
Фф	Ff	Ff	Ff	Ff
Хх	Xx	Xx	Xx	Xx
Цц	Cc	Cc	Cc	Cc
Щщ	Shsh	Shsh	Shsh	Shsh
Ъъ	Yy	Yy	Yy	Yy
Ьь	Yy	Yy	Yy	Yy
Ээ	Ээ	Ээ	Ээ	Ээ
Юю	Юю	Юю	Юю	Юю
Яя	Яя	Яя	Яя	Яя

ფეროპული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია ელემენტების რაოდენობისა და მიხედვით (თანხის რაოდენობა)

1	1
ⴓ	ⴓ
ⴓ	ⴓ
2	2
ⴓ	ⴓ
ⴓ	ⴓ

12

3	3
4	4
5	5
1	1
2	2
3	3

ქვეროსონ შონო შხ შხ — ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული უნაჭდევეთ ასოებით.

ქვეროსონ შონო შხ შხ

ცა	ყვ	ღტ	ტძ
ყბ	ზლ	ყვ	წწ
ღგ	შმ	ღე	სჭ
შდ	ჩნ	ფფ	ქხ
ღე	აფ	ქქ	ყვ
ჩგ	ღმ	ილ	ჯჯ
ზბ	სვ	ყყ	სპ
ჩჭ	ყყ	ყშ	ჭჭ
ღთ	ქჩ	ჩჩ	
ღი	სს	ცც	

აბგდე ვზთიკლმნოპყრსტუფქღყ
შჩცძწჭხჯჰჳ
ცყღტწიჩჩ-ღეჩზშჩაღსყსღეყბფქიყ
ყჩტჭწსქყჯს

ღმბობენ, რომ ეს გაბი გამოგონილია ზნგლისში. საქართველო ამჟობინებს ყექსპირს დედანში ან შაჩაბლის და სახტერნაკის თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ყავ-შირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო,

ჩვ

ჩ, ჩი, ვ – „ვინ“, ქართული ანბანის მეექვსე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 6; რიცხვითი მნიშვნელობა – 6.

შოხაზულობა							
№	ს.	ვ.	ძ.წ. 5 ს.	5 ს.	ყ. სს.	ძანამ. ვ.გ.	ძელ. ძც.
6	ვინ	[ვ]	⌘	⌘	⌘	ჩ	ვ

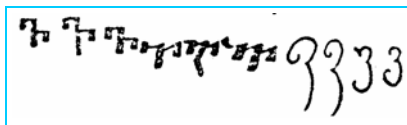
სლოთავრული ასო ვინ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		ძელით.
	ძავ.	ძან.	
ვინ	⌘	ჩი	ვ

ნუსხური ასო ვინ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			ძელით.
	ძავ.	ვ.გ.	ძელ.	
ვინ	⌘	ვ	ვ	ვ

ძხედრული ასო ვინ-ის სახეობები

სლო ვინ-ის ველიცია

ძხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო „ჩვ“				
შოთავრული		ნუსხ.	ძხედ.	ს.
ნივრ.	რიგის			
ჩ	ჩ			1
				4
ჩი	ჩი			5
ჩი	ჩი			6-7
ჩი	ჩი			8
ჩი	ჩი	ჩი		9
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	10
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	11
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	12
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	13
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	14
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	15
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	16
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	17
ჩი	ჩი	ჩი	ჩი	18

ჩანის ოთხთავი – ქართული დამწერლობის ძეგლი, შესრულებული მე-XIII საუკუნეში.

ნუსხური ასოების ნიმუში	
ჩანის ოთხთავი, XIII ს.	
ა	ბ
გ	დ
ე	ვ
ზ	თ
ი	კ
ხ	ღ
ყ	შ
ჩ	ც
ძ	წ
ჭ	ხ
ძ	წ
ჭ	ხ
ძ	წ
ჭ	ხ
ძ	წ
ჭ	ხ

ჩვ

ზ

ზ, ზ, ზ — „ზენ“, ქართული ანბანის მეშვიდე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 7; რიცხვითი მნიშვნელობა — 7.

ზ

№	ს.	ვ.	ქოხაზულობა				ქც.
			ა.წ. 5 ს.	მ. სს.	ა.წ. 5 ს.	ქც.	
7	ზენ[ზ]	⊞	⊞	⊞	⊞	⊞	7

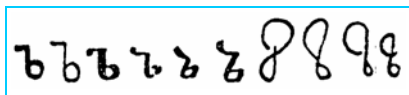
სლოთავრული ასო ზენ-ის სახეობები

სახ.	ქოხაზულობა		ქელით.
	ა.წ.	ა.წ.	
ზენ	⊞	⊞	⊞

ნუსხური ასო ზენ-ის სახეობები

სახ.	ქოხაზულობა			ქელით.
	ა.წ.	ა.წ.	ქელით.	
ზენ	⊞	⊞	⊞	⊞

ქხედრული ასო ზენ-ის სახეობები

სლო ზენ-ის ვარიანტები

ქხედრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "ზ"				
ქოხაზულობა		ნუსხ.	ქხედ.	ს.
ა.წ.	ქელით.			
ზ				1
ზ				4
ზ	ზ			5
ზ	ზ			6-7
ზ	ზ			8
ზ	ზ	ზ		9
ზ	ზ	ზ		10
ზ	ზ	ზ	ზ	11
ზ	ზ	ზ	ზ	12
ზ	ზ	ზ	ზ	13
ზ	ზ	ზ	ზ	14
ზ	ზ	ზ	ზ	15
ზ	ზ	ზ	ზ	16
ზ	ზ	ზ	ზ	17
ზ	ზ	ზ	ზ	18

ჩც

ჩ, ჩ, ც – „ცე“, ქართული ანბანის მერვე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 8; რიცხვითი მნიშვნელობა – 8.

№	ს.	ვ.	შობაზულობა			ქ.	ც.	
			5 ს.	5 ს.	5 ს.			
8	ცე	[ც]	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	8

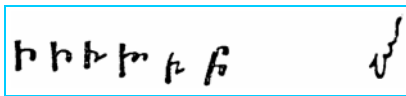
სლოთავრული ასო ცე-ს სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ქელით.
	ცავ.	ცან.	
ცე	ჩ	ჩ	ჩ

ნუსხური ასო ცე-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ქელით.
	ცავ.	ცანამედრ.	ქელი.	
ცე	ჩ	ც	ც	ჩ

შხედრული ასო ცე-ს სახეობები

სლო ცე-ს ევოლუცია

სლო „ჩ“				
შთავრული	ჩივნი	ნუსხ.	შხედ.	ს.
				1
ჩ				4
				5
ჩ	ჩ			6-7
	ჩ			8
ჩ-ჩ				9
ჩ-ჩ-ჩ	ჩ-ჩ-ჩ			10
ჩ-ჩ-ჩ	ჩ-ჩ-ჩ			11
		ჩ-ჩ		12
		ჩ		13
		ჩ		14
				15
				16
		ჩ		17
		ჩ	✓	18

ჩ(ც) – თადაპირველად ეს ასო იყო ფინიკიური „ხეთ“-ის და არქაულ ბერძნულ „ქტა“-ს (H) ბადალი და გამოხატავდა კ-ბგერას. შემდეგ კი (დაახლოვებით მე-4 საუკუნეში) იგი გამოხატავდა ე-ბგერას (კლასიკური ბერძნული „ქტა“-ს (H) ბადალი). უათინურში მისი ბადალი ასოა „ჰა“ (H).

ჩ-ასო	
ტვ. წ. 412 წ.	შე-4 ს.
ჩ ცე [ცჰ]	ჩ ცე [ცე]

ჩ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში					
ფინიკიური	ქერძული		უათინური	ქართული	
	არქაული	ხლასიკური		ტვ.წ. 412 წ.	შე-4 ს.
ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ

ჩ-ასოს ხმარება – ბგერა კ ბგერა ე-ს წინ სიტყვის თავში. **ჩე**: *სეგემონია, სეჟ, სემოვლობინი, სერი, სერიპა, სერმეტული, სექტარი.*

ტო

ტ, თ, თ – „თან“, ქართული ანბანის მეცხრე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 8; რიცხვითი მნიშვნელობა – 8.

№		ქოხაზულობა				ქლ.	ქც.
ს.	წ.	ქ.წ.	ს.	წ.	ქანამ.	ქლ.	ქც.
		5 ს.	5 ს.	სს.	ქგ.	ქლ.	
9	თან[თ]						9

სლოთარული ასო თან-ის სახეობები

სახ.	ქოხაზულობა		ქელით.
	ქავ.	ქან.	
თან			

ნუსხური ასო თან-ის სახეობები

სახ.	ქოხაზულობა			ქელით.
	ქავ.	ქანამედრ.		
		ქგ.	ქლ.	
თან				

ქხედრული ასო თან-ის სახეობები

სლოთარული ასო თან-ის ველოლეკა

ქხატვრული ინიციალები შუახუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "ტ"				
ქოთარული		ნუსხ.	ქხედ.	ს.
ქვივრ.	ქივრის			
				1
				4
				5
				6-7
				8
				9
				10
				11
				12
				13
				14
				15
				16
				17
				18
				1

ქავდაპირველი საწყისი გრაფიკა.

ქართული ანბანის სავარაუდო ქავდაპირველი საწყისი გრაფიკა (ძვ. წ. 412 წ.)				

ქართული გრაფიკების ქავდაპირველი სახე					
სუთხოვან-სახოვანი გრაფიკები					
ინ	ენ	გან	ვინ	ჩინ	სან
გარ					
ქან	ჯან				
ქრიულ-სახოვანი გრაფიკები					
ან	ონ	აე	ცან		
ლონ					
თან					
ჭე	კე	სან	ყარ	ფარ	
ბან	ზან	ნარ	ტარ	ყან	
კან	პარ	ლან			
ლას	პაე				
მან	ძილ	ჭკ			
რაე	შინ	წილ			
ქრიული გრაფიკა					
ჭარ					

ქართული საბრძოლველი გარნიტური მთავრულ-მხედრული ნაჭდეგებიანი ასოებით.

ქართული საბრძოლველი			
ა	ბ	გ	დ
ე	ვ	ზ	თ
ი	კ	ლ	მ
ნ	ო	პ	ჟ
რ	ს	ტ	ყ
ფ	ქ	ც	ძ
წ	ჭ	ხ	ყვ
შ	ჩ	ცხ	
ც	ც	ც	

სტრუქტურული ნიშნების კონა

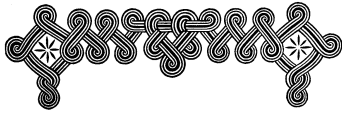
სტრუქტურული ნიშნების კონა

სტრუქტურული ნიშნების კონა

სტრუქტურული ნიშნების კონა

ქ

Io

I, i, o – „ინ“, ქართული ანბანის მეათე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 10; რიცხვითი მნიშვნელობა – 10.

№	ს.	ვ.	შოხაზულობა			ქ.	შ.	ტ.
			5 ს.	5 ს.	5 ს.			
10	ინ	[o]	⌐	⌐	⌐	I	i	o

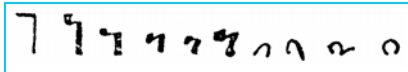
სლოთავრული ასო ინ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		შელით.
	ჩაე.	ჩან.	
ინ	⌐	I	o

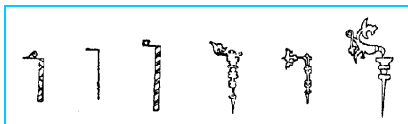
ნუსხური ასო ინ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			შელით.
	ჩაე.	ჩანაშედრ.	ქეფ.	
ინ	o	o	o	o

შხედრული ასო ინ-ის სახეობები

სლოთავრული ასო ინ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებში

ინიციალური ასო – დიდი ზომის, ზოგჯერ მხატვრულად გაფორმებული სასათაურო ასო, რომელსაც სწერენ წიგნის ტექსტის თავის, ნაწილის ან აბზაცის დასაწყისში. „სათინური“ „ინიციალის“ (*initialis* – საწყისი; *littera initialis* – საწყისი ასო) ქართული შესატყვისია „საწყისი ასო“.

შეიძლება, რომ ეს გაზე გამოიყენებოდნენ სწავლისთვის ...
 აქართველი ამჟღახნებს მქაპარს ლეღანში ან
 ანახლის და ასტერნაკის თარგანში ... მქარ-
 თველოს, ისევე როგორც მთელ მამკოთა მქა-
 შირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება ...
 აქართველი, ისევე როგორც მთელი მამკოთა მამკოთი,
 უნდა იყოს ბოლოტეზისათვის დასურული სივრცე ... მამ
 რამ გაზის გამოყენება მ ბილისში იყო მკვლელობა.

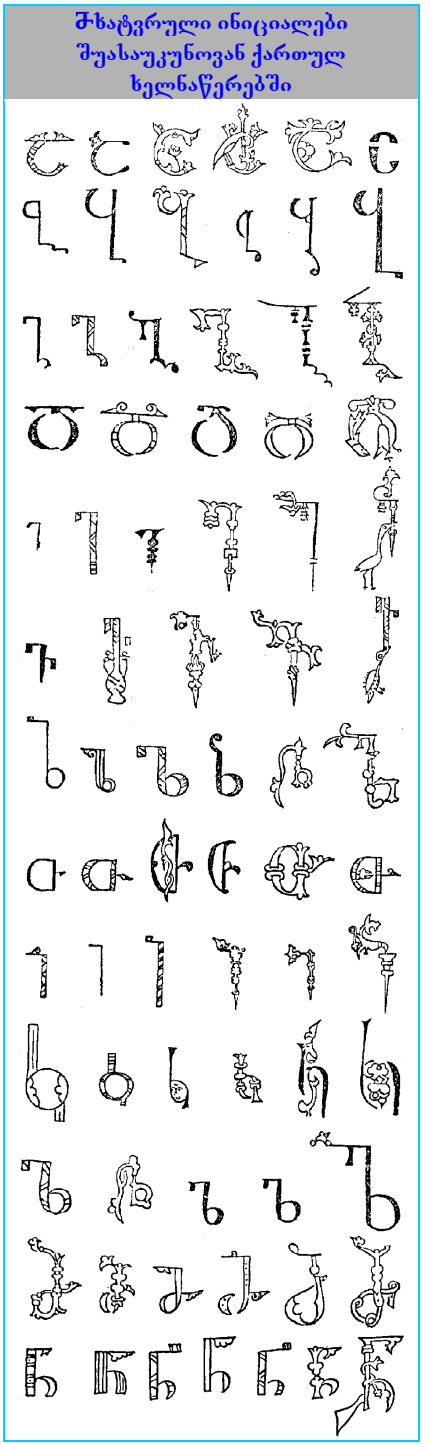
ინიციალი

სლო “უ”					
შოთავრული	წიგნის		ნუსხ.	შხედ.	ს.
	წიგნის	წიგნის			
უ					1
უ					4
უ					5
უ	უ				6-7
უ	უ				8
	უ	უ			9
უ	უ	უ	უ		10
უ	უ	უ	უ	უ	11
უ	უ		უ	უ	12
უ	უ		უ	უ	13
უ	უ		უ	უ	14
უ	უ	უ	უ	უ	15
უ	უ		უ	უ	16
უ	უ		უ	უ	17
უ	უ		უ	უ	18

თანე აქროპირის ცხოვრება – ქართული დამწერლობის ძეგლი, შესრულებული მე-X საუკუნეში.

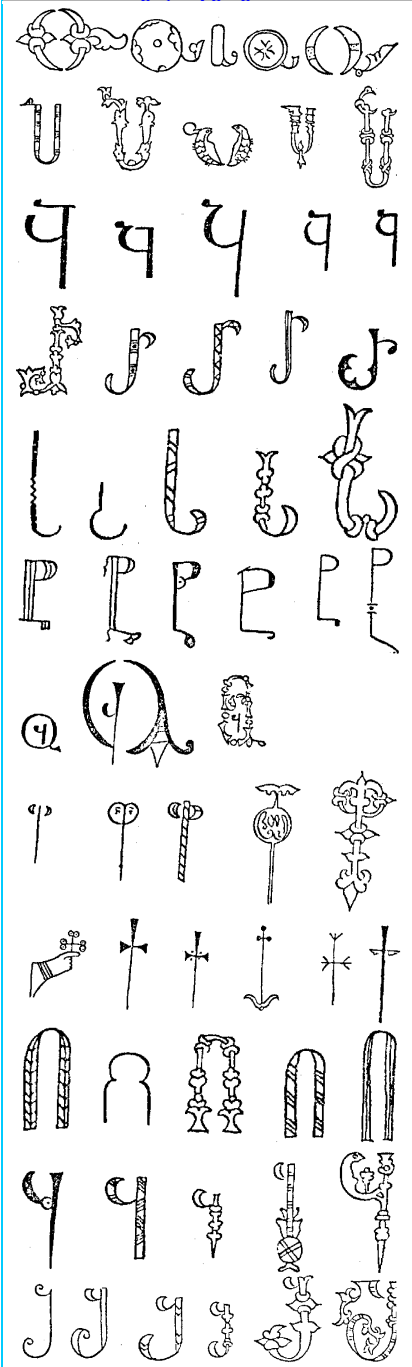
ნუსხური ასოების ნიმუში
 თანე აქროპირის ცხოვრება, 968 წ.

ა ბ ვ გ დ ე ვ ზ ლ მ ნ თ რ ს თ ად აე ავ
 აზ აყ აუ ახ აპ ან ან ან ან ან ან
 ან ან ან ან ან ან ან ან ან ან ან

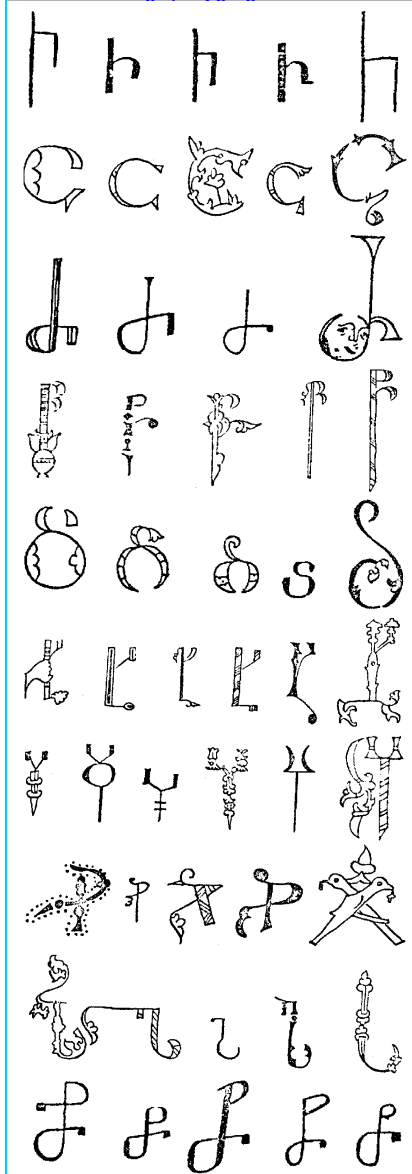

შხატვრული ინიციალები
შუასაუკუნოვან ქართულ
ხელნაწერებში

შხატვრული ინიციალები
შუასაუკუნოვან ქართულ
ხელნაწერებში

10

ხურციკური შხ შხ — ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული უნაჭდელო ასოებით.

ხურციკური ასო – სასტრიქონო ასო, რომელიც ოდნავ მარჯვნივაა გადახრილი და ხელით ნაწერს მოგვაგონებს. ზათინური “კურსივი” (*cursus* – სირბილი, დინება; *cursivus* – რომელიც გარბის; *littera cursiva* – ასო, რომელიც გარბის (მხედრული ასო) ქართული შესატყვისია “მხედრული”.

ხურციკური შხ შხ			
ცა	ბკ	ღტ	ძძ
ყბ	ზლ	ყვ	წწ
რგ	შმ	ოუ	სჭ
ზდ	ჩნ	ფფ	ქხ
რე	აჲ	ჩქ	ყც
რგ	ღო	რლ	ჯჯ
ზზ	სპ	ყყ	სპ
ჩჭ	ყყ	ყყ	ჭჭ
ძთ	ჟრ	ჩჩ	
ნი	სს	ცც	

მხედრული ასო

აბგდეფჟთიკლმნდობჟრტუფქ
 ლყშრცძწჭხჯვჭჭ
 ცაღრჩიხბგზიზხაბჟსაჲჟიჟიჟი
 ყჩძძწსჟსჟსჟსჟსჟსჟსჟსჟს

ცმზობენ, რომ ეს გავი გამოგონილია უნგლისში. საქართველო ამჟობინებს ყექსპირს დედანში ან შარბლის და სასტერნაკის თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა დავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო,

ქერმინით “მხედრული” აღინიშნება არა მარტო ქართული სასტრიქონო მრგვლოვანი ასოები, არამედ ნებისმიერი კურსივი, სწრაფწერა, გაკრული ხელით შესრულებული ასო სხვა დამწერლობებში: ქართული – “მხედრული”; ლათინური – “კურსივი”; სომხური – “შხავირი”; რუსული – “სკოროპისი”.

ლ

ლ, ლ, ლ — „ლას“, ქართული ანბანის მეთორთმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 12; რიცხვითი მნიშვნელობა — 30.

მოხაზულობა						
№	ს.	ღ.	ძ.წ. 5 ს.	მ. 5 ს.	წ.წ. 5 ს.	ქ.წ. 5 ს.
12	ლას	[ლ]	ლ	ლ	ლ	ლ

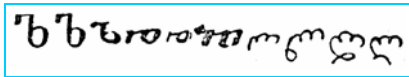
სლოთავრული ასო ლას-ის სახეობები

სახ.	მოხაზულობა		ეგლით.
	წავ.	წან.	
ლას	ლ	ლ	ლ

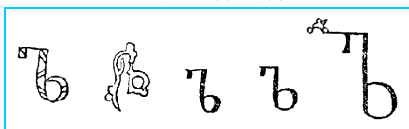
ნუსხური ასო ლას-ის სახეობები

სახ.	მოხაზულობა			ეგლით.
	წავ.	წანამედრ.	წან.	
ლას	ლ	ლ	ლ	ლ

შედრული ასო ლას-ის სახეობები

სლო ლას-ის ევოლუცია

შეატვრული ინიციალები შუახაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო „ლ“				
მოთავრული		ნუსხ.	შედრ.	ს.
წიგრ.	წიგრის			
				1
ლ				4
ლ				5
ლ	ლ			6-7
ლ				8
ლ	ლ	ლ		9
ლ	ლ	ლ		10
ლ	ლ	ლ	ლ	11
ლ	ლ	ლ	ლ	12
ლ	ლ	ლ	ლ	13
ლ	ლ	ლ	ლ	14
ლ	ლ	ლ	ლ	15
ლ	ლ	ლ	ლ	16
ლ	ლ	ლ	ლ	17
ლ	ლ	ლ	ლ	18

ნათინური ანბანი — კონსონანტური ანბანი, რომელიც წარმოიშვა არქაულ ბერძნულისაგან მე-7 ს.

ნათინური ანბანი		
წრქაული		
A	ა	[ა]
B	ბე	[ბ]
Г	გე	[გ]
D	დე	[დ]
E	ე	[ე]
F	ეჟ	[ფ]
В	ჰა	[ჰ]
И	ო	[ო]
K	კა	[კ]
L	ელ	[ლ]
M	ემ	[მ]
N	ენ	[ნ]
O	ო	[ო]
P	პე	[პ]
Q	ქე	[ქ]
R	ერ	[რ]
S	ეს	[ს]
T	ტე	[ტ]
V	ვე	[ვ]
X	იქს	[ქს]

ნათინური ანბანი		
ხლასიკური (ძე. წ. მე-2 ს.)		
A	ა	[ა]
B	ბე	[ბ]
C	ცე	[ც] [ლა] [კ]
D	დე	[დ]
E	ე	[ე]
F	ეჟ	[ფ]
G	გე	[გ]
H	ჰა	[ჰ]
I	ო	[ო]
K	კა	[კ]
L	ელ	[ლ]
M	ემ	[მ]
N	ენ	[ნ]
O	ო	[ო]
P	პე	[პ]
Q	ქე	[ქ]
R	ერ	[რ]
S	ეს	[ს]
T	ტე	[ტ]
V	ვე	[ვ]
X	იქს	[ქს]
Y	იფსილონ	[ი]
Z	ზეტა	[ზ]

ნათინური ანბანი		
შუახაუკუნური (მე-11 ს.)		
A	ა	[ა]
B	ბე	[ბ]
C	ცე	[ც] [ლა] [კ]
D	დე	[დ]
E	ე	[ე]
F	ეჟ	[ფ]
G	გე	[გ]
H	ჰა	[ჰ]
I	ო	[ო]
J	ჟე	[ჟ]
K	კა	[კ]
L	ელ	[ლ]
M	ემ	[მ]
N	ენ	[ნ]
O	ო	[ო]
P	პე	[პ]
Q	ქე	[ქ]
R	ერ	[რ]
S	ეს	[ს]
T	ტე	[ტ]
U	უ	[უ]
V	ვე	[ვ]
X	იქს	[ქს]
Y	იფსილონ	[ი]
Z	ზეტა	[ზ]

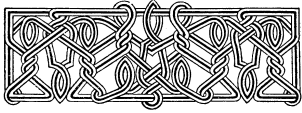
ქს

ზათონური ანბანი					
სტრუქტურული		ხლასიკური (ძვ. წ. მე-2 ს.)		ყუასაუკუნური (მე-11 ს.)	
A	ა [ა]	A	ა [ა]	A	ა [ა]
B	ბე [ბ]	B	ბე [ბ]	B	ბე [ბ]
Г	გე [გ]	C	ცე [ც] და [კ]	C	ცე [ც] და [კ]
Д	დე [დ]	D	დე [დ]	D	დე [დ]
E	ე [ე]	E	ე [ე]	E	ე [ე]
F	ეფ [ფ]	F	ეფ [ფ]	F	ეფ [ფ]
Г	ჰა [ჰ]	G	გე [გ]	G	გე [გ]
		H	ჰა [ჰ]	H	ჰა [ჰ]
I	ო [ო]	I	ო [ო]	I	ო [ო]
				J	ჟოტ [ჯ]
K	კა [კ]	K	კა [კ]	K	კა [კ]
L	ელ [ლ]	L	ელ [ლ]	L	ელ [ლ]
М	ემ [მ]	M	ემ [მ]	M	ემ [მ]
N	ენ [ნ]	N	ენ [ნ]	N	ენ [ნ]
O	ო [ო]	O	ო [ო]	O	ო [ო]
P	პე [პ]	P	პე [პ]	P	პე [პ]
Q	ქეუ [ქ]	Q	ქეუ [ქ]	Q	ქეუ [ქ]
R	ერ [რ]	R	ერ [რ]	R	ერ [რ]
S	ეს [ს]	S	ეს [ს]	S	ეს [ს]
T	ტე [ტ]	T	ტე [ტ]	T	ტე [ტ]
V	ვე [ვ]	V	ვე [ვ]	V	ვე [ვ]
X	იქს [ქს]	X	იქს [ქს]	X	იქს [ქს]
		Y	იფსილონ [ი]	Y	იფსილონ [ი]
		Z	ზეტა [ზ]	Z	ზეტა [ზ]

სტრუქტურული		ნათიხური ანბანი ძვ.წ. მე-2 ს.		ნათიხური ანბანი ძვ.წ. 412 წ.		ნათიხურ-ქართული ანბანების შედარებითი ტაბულა ქართული ანბანი		ძვ.წ. 8 ს.	
სტრუქტურული	ნათიხური ანბანი ძვ.წ. მე-2 ს.	ნათიხური ანბანი ძვ.წ. 412 წ.	ნათიხურ-ქართული ანბანების შედარებითი ტაბულა ქართული ანბანი	ნათიხური ანბანი ძვ.წ. 412 წ.	ნათიხურ-ქართული ანბანების შედარებითი ტაბულა ქართული ანბანი	ნათიხური ანბანი ძვ.წ. 8 ს.	ნათიხურ-ქართული ანბანების შედარებითი ტაბულა ქართული ანბანი	ნათიხური ანბანი ძვ.წ. 8 ს.	ნათიხურ-ქართული ანბანების შედარებითი ტაბულა ქართული ანბანი
A ა	ა	ა	1	ა	1	ა	1	ა	1
B ბ	ბ	ბ	2	ბ	2	ბ	2	ბ	2
Г გ	გ	გ	3	გ	3	გ	3	გ	3
Δ დ	დ	დ	4	დ	4	დ	4	დ	4
E ე	ე	ე	5	ე	5	ე	5	ე	5
F ე	ფ	ფ	6	ფ	6	ფ	6	ფ	6
Г გ	გ	გ	7	გ	7	გ	7	გ	7
Д დ	დ	დ	8	დ	8	დ	8	დ	8
Е ე	ე	ე	9	ე	9	ე	9	ე	9
Ж ჯ	ჟ	ჟ	10	ჟ	10	ჟ	10	ჟ	10
К კ	კ	კ	11	კ	11	კ	11	კ	11
Л ლ	ლ	ლ	12	ლ	12	ლ	12	ლ	12
М მ	მ	მ	13	მ	13	მ	13	მ	13
Н ნ	ნ	ნ	14	ნ	14	ნ	14	ნ	14
О ო	ო	ო	15	ო	15	ო	15	ო	15
Р რ	რ	რ	16	რ	16	რ	16	რ	16
С ს	ს	ს	17	ს	17	ს	17	ს	17
Т ტ	ტ	ტ	18	ტ	18	ტ	18	ტ	18
У უ	უ	უ	19	უ	19	უ	19	უ	19
В ვ	ვ	ვ	20	ვ	20	ვ	20	ვ	20
Х ხ	ხ	ხ	21	ხ	21	ხ	21	ხ	21
Y ი	ი	ი	22	ი	22	ი	22	ი	22
Z ჯ	ჯ	ჯ	23	ჯ	23	ჯ	23	ჯ	23
			24		24		24		24
			25		25		25		25
			26		26		26		26
			27		27		27		27
			28		28		28		28
			29		29		29		29
			30		30		30		30
			31		31		31		31
			32		32		32		32
			33		33		33		33
			34		34		34		34
			35		35		35		35
			36		36		36		36
			37		37		37		37

ქმ

ქ, მ, მ – „მან“, ქართული ანბანის მეცამეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 13; რიცხვითი მნიშვნელობა – 40.

№	ს.	ვ.	ქოხაზულობა				სტ.
			ქ.წ. 5 ს.	წ. სს.	ქანამ. ქ.წ. ელ.	ელ.	
13	მან	[m]	მ	მ	მ	მ	40

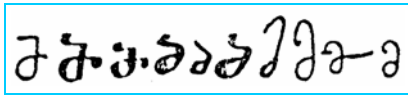
სლოთავრული ასო მან-ის სახეობები

სახ.	ქოხაზულობა		ეკლით.
	ქავ.	ქან.	
მან			

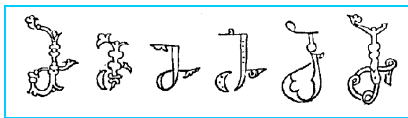
ნუსხური ასო მან-ის სახეობები

სახ.	ქოხაზულობა			ეკლით.
	ქავ.	ქვ.წ.	ქელ.	
მან				

შხედრული ასო მან-ის სახეობები

სლო მან-ის ევოლუცია

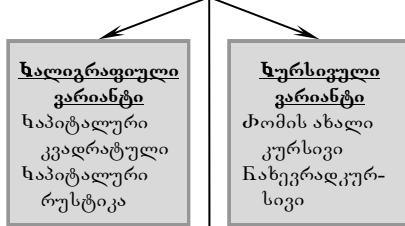
ქხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ქალონის თეორია – თეორია, რომლის თანახმადც კაპიტალური და კურსივი ლათინურ დამწერლობაში ნეოთარდებოდა პარალელურად. ჩამოყალიბებულია ფრანგ პალეოგრაფ ჟორჟ ქალონის მიერ 50-ან წლებში. სქემატურად ეს გამოიყურება შემდეგნაირად.

ქალონის თეორია ეხება არა მარტო ლათინურ წერას, არამედ მას აქვს ზოგადი მნიშვნელობა. მისი საშუალებით შეიძლება აიხსნას სხვა „ევროპული“ დამწერლობების გრაფიკის განვითარება. მუ ამ თეორიას მოვარგებთ ქართული წერის განვითარებას, მივიღებთ შემდეგ სქემატურ ტაბულას (ქართულ ნუსხურის და ლათინურ კაროლინგულ მინუსკულის იდენტურობის შემთხვევაში).

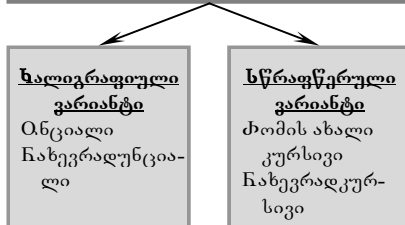
სლო „ქ“			
ქოხაზულობა	ნუსხ.	შხედ.	ს.
ქ			1
ქ			4
ქ			5
ქ	ქ		6-7
			8
ქ	ქ		9
ქ	ქ		10
ქ	ქ		11
			12
			13
			14
			15
			16
			17
			18

ჩვეულებრივი წერა (I-II სს.)

სხალი ჩვეულებრივი წერა (II-III სს.)

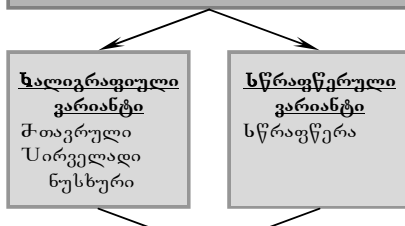
სირველადი მინუსკული

ხაროლინგული მინუსკული

ქალონის თეორიის სქემა ლათინურ დამწერლობისათვის

ჩვეულებრივი წერა

ნუსხური

ქალონის თეორიის სქემა ქართულ დამწერლობისათვის

ქამათა ცხოვრება – ქართული დამწერლობის ძეგლი, შექმნილი მე- XI საუკუნეში.

ნუსხური ასოების ნიმუში
ქამათა ცხოვრება, XI ს.

ქაფუსკულური ასო – დიდი ზომის სტრიქონზედა ასო (ლათ. majuscule ცოტაოდენ მეტი).

ქარიამისეული "ქართლის ცხოვრება" – კრებული, რომელიც 1633-1645 წწ. გადაწერილ იქნა ქართული კულტურის მოღვაწის, ქართლის დედოფლის, ქანუხარ I შადიანის ასულის ქარიამის თათსნობით.

შხედრული ასოების ნიმუში
ქარიამისეული "ქართლის ცხოვრება", 1638-1645 წ.

ქთავარი ელემენტი

ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია ქთავარი ელემენტებისა მიხედვით

შიდი ხაზი

შვეული ხაზი დამატებითი ელემენტებით

ქარცხნივ

ქარჯენივ

არიკე მხრიდან

ხედ ხაზზე

ქარაზული

შვეულ-თარაზული

არიკე

შიდი წერა

შთავრული.

Table of Georgian letters with their Latin transliterations: C, Q, L, O, T, H, S, F, G, etc.

Table of Georgian letters with their Latin transliterations: C, Q, L, O, T, H, S, F, G, etc.

Table of Georgian letters with their Latin transliterations: C, Q, L, O, T, H, S, F, G, etc.

Large table of Georgian letters with their Latin transliterations: C, Q, L, O, T, H, S, F, G, etc.

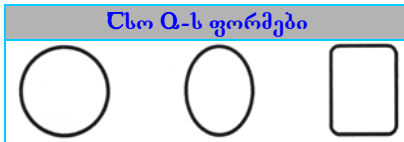
შთავრული ასო – დიდი ზომის სტრიქონზედა ერთი სიმაღლის ასოები. ჩართული "შთავრული" ლათინური "კაპიტალურის" (caput – თავი; capitalis – მთავარი; littera capitalis – ასომთავრული) შესატყვისია.

შთავრული ასოები

შთავრული ასოების შექმნის ტექნოლოგია.

სმოსავალი ასო – O. იგი ჯდება კვადრატში (წრე). სლოების სურათი დამოკიდებულია ასო O-ს ფორმაზე. იგი შეიძლება იყოს მრგვალი, ოვალური ან მართკუთხური. შესაბამისად, სხვა ასოებიც უნდა იყოს ამავე სურათის.

I-ლი ჯგუფის ასოები აიგება შემდეგნაირად:

C – წრის ნაწილი; Q, C – წრის ნაწილი; G – წრის ნახევარი;

II-ე ჯგუფის ასოები: L, H – ჯდება კვადრატში; T, I, F, H, E, Y – ჯდება კვადრატის ნახევარში. CM ასოების კორიზონტალური ნაწილები წარმოადგენენ სიმაღლის ნახევარს.

სლოებს Q, S, F, H, S, T, U, F, T, S, P, F, Q, I, F, S, S, S, S, S აქვთ ერთი დიამეტრის წრეები (ობტიკურ შუალედზე). შესაბამისად ასოები H, U, I განიერები არიან.

სლოების H, E, Y შუახაზები ობტიკურ შუალედზეა და შესაბამისად ასოები ამდენივე სანტიმეტრით განიერები არიან.

შანარჩენი ასოების აგება კეთდება "შთავრული ასოების გრაფიკული კლასიფიკაციის" თანახმად

Table of Georgian letters with their Latin transliterations: C, Q, L, O, T, H, S, F, G, etc.

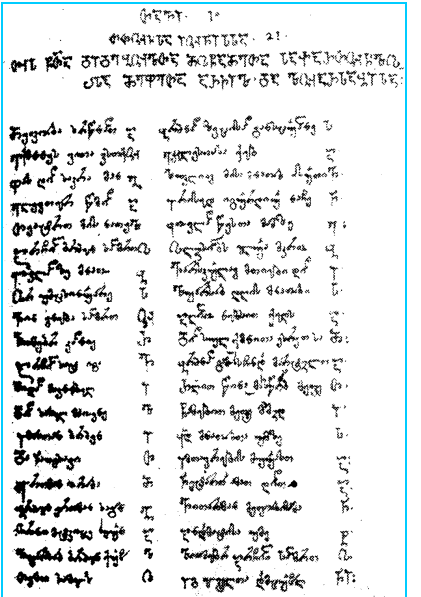
შთავრული ასოების გრაფიკული კლასიფიკაცია

- I. C, Q, L, O, T, H, S, F, G
II. L, H, T, F, H, E, Y
III. Q, S, F, H, S, P, F, Q, I, F, S, S, S, S, S
IV. H, U, I, S, P, S, S, S
V. X

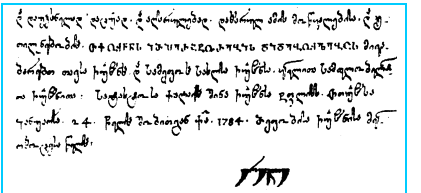
Table of Georgian letters with their Latin transliterations: I, II, III, IV.

Table of Georgian letters with their Latin transliterations: I, II, III, IV.

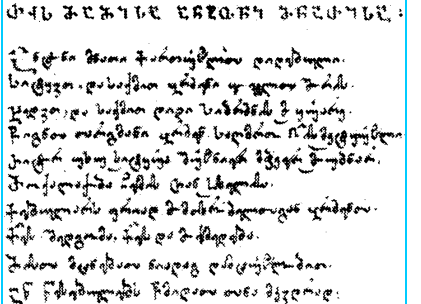
შთავრულის და მხედრულის ერთდროული ხმარება.

სტონ ლავრატი. "ყვითელი სტეფანოსი". დადგენილია 1781 წელს თბილისის მერს

შრეკლე შუგის წერილი თბილისის ობსერვატორიკატორი II (1784 წ.)

სტონ ლავრატი. "ყვითელი სტეფანოსი". დადგენილია 1768 წელს ლორთქიფანიძის მხედრულის მერს

ქართული ანბანი (შხედრული)

აბგლევეზთიკლმნდოჟრსტკუფეღმწხცჟკჳ

შხედრული ასოების აგების პრინციპი.

შხედრული ასოები

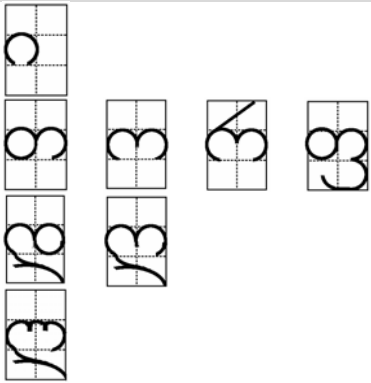
აბგლევეზთიკლმნდოჟრსტკუფეღმწხცჟკჳ

შხედრული ასოების გრაფიკული კლასიფიკაცია

I.	II.	III.	IV.	V.
1. ი თ, თ, რ, ფ ღ, ღ ლ	1. ე, ვ, კ 3. ყ, გ, პ 2. უ 3. 4.	ც	ტ	ჭ, ჯ
2. ბ ზ, ს, ჩ, ხ ნ, წ მ, შ, ძ, თ	ქ ქ			
3. ა კ, ჰ, ც				
4. დ				

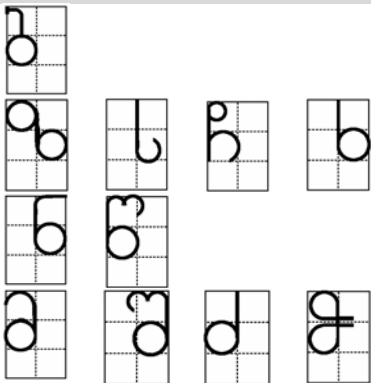
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

1.1

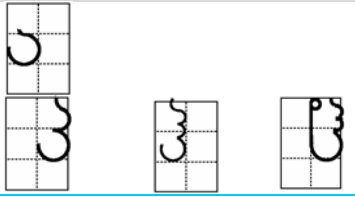
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

1.2

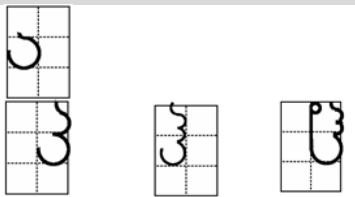
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

1.3

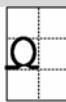
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

1.3

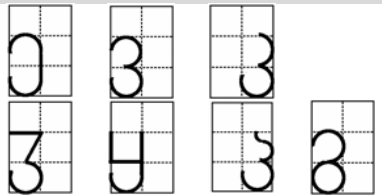
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

1.4

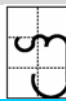
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

II.1

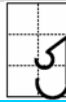
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

II.2

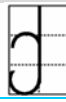
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

II.3

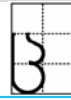
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

II.4

შხედრული ასოების აგების პრინციპი

III.

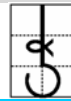
შხედრული ასოების აგების პრინციპი

IV.

შხედრული ასოების აგების პრინციპი

V.

შხედრული ასოების ნიმუშები.

შხედრული ასოების ნიმუშები

	<p>სტენის სიონის წარწერა 711 წ.</p>
	<p>ქავრატ IV-ის სიგელი, 1060-1065 წწ.</p>
	<p>საბაერის შეწირულობის დაწერილი, 1184-1185 წწ.</p>
	<p>ქება-ქებათას თარგმანება, 1188-1210 წ.</p>
	<p>ქაჯან სტულეთისძის დაწერილი, 1260 წ.</p>
	<p>შავით შუფის წყალობის სიგელი, XIII ს.</p>

აბგძევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	სლექსანდრე I-ის სიგელი, 1441 წ.
აბგჳმგ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	შარიამისიელი "ქართლის ცცხოვრება", 1633-1645 წ.

აბგდევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	XVIII ს. ჩვეულებრივი ხელი
--	---------------------------------

შხედრული ასოების ნიმუშები	
აბგძევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	სტენის სიონის წარწერა 711 წ.
აბგჳმგ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	დავით IV-ის სიგელი, 1060-1065 წწ.
აბგდევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	საბერის შეწირულობის დაწერილი, 1184-1185 წწ.
აბგდევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	ქება-ქებათას თარგმანება, 1188-1210 წ.
აბგჳმგ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	თავან სბუღეთისძის დაწერილი, 1260 წ.
აბგდევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	შავით შუფის წყალობის სიგელი, XIII ს.
აბგძევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	სლექსანდრე I-ის სიგელი, 1441 წ.
აბგჳმგ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	შარიამისიელი "ქართლის ცცხოვრება", 1638-1645 წ.
აბგდევ მ-თ იკლზ ნ-ს - ზ ს ტ-უფქ რ ყზრცაშ ჳ ხ ჯ	XVIII ს. ჩვეულებრივი ხელი

ქმ

ჟგ

შხედრული ასოების ნიმუშები (ნაჭდევებიანი)

შჟედლიბე	სკადები	ჟროგოლია	ჟიტერატურ	ბჟსოავეკლი	სილეფენი	შაიმსი	ჟიეოს ჟიბ. ჟა.ზიკ
ა	ა	ა	ა	ა	ა	ა	ა
ბ	ბ	ბ	ბ	ბ	ბ	ბ	ბ
გ	გ	გ	გ	გ	გ	გ	გ
დ	დ	დ	დ	დ	დ	დ	დ
ე	ე	ე	ე	ე	ე	ე	ე
ვ	ვ	ვ	ვ	ვ	ვ	ვ	ვ
ზ	ზ	ზ	ზ	ზ	ზ	ზ	ზ
თ	თ	თ	თ	თ	თ	თ	თ
ი	ი	ი	ი	ი	ი	ი	ი
კ	კ	კ	კ	კ	კ	კ	კ
ღ	ღ	ღ	ღ	ღ	ღ	ღ	ღ

შხედრული ასოების ნიმუშები (ნაჭდევებიანი)

შჟედლიბე	სკადები	ჟროგოლია	ჟიტერატურ	ბჟსოავეკლი	სილეფენი	შაიმსი	ჟიეოს ჟიბ. ჟა.ზიკ
მ	მ	მ	მ	მ	მ	მ	მ
ნ	ნ	ნ	ნ	ნ	ნ	ნ	ნ
ო	ო	ო	ო	ო	ო	ო	ო
პ	პ	პ	პ	პ	პ	პ	პ
ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ
რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
ს	ს	ს	ს	ს	ს	ს	ს
ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ
უ	უ	უ	უ	უ	უ	უ	უ
ფ	ფ	ფ	ფ	ფ	ფ	ფ	ფ

შხედრული ასოების ნიმუშები (ნაჭდევებიანი)

შჟედლიბე	სკადები	ჟროგოლია	ჟიტერატურ	ბჟსოავეკლი	სილეფენი	შაიმსი	ჟიეოს ჟიბ. ჟა.ზიკ
ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ
ღ	ღ	ღ	ღ	ღ	ღ	ღ	ღ
ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ
შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ
ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც
ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ
წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ
ჯ	ჯ	ჯ	ჯ	ჯ	ჯ	ჯ	ჯ
ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ
რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
ს	ს	ს	ს	ს	ს	ს	ს
ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ
უ	უ	უ	უ	უ	უ	უ	უ
ფ	ფ	ფ	ფ	ფ	ფ	ფ	ფ

შხედრული ასოების ნიმუშები (უნაჭდეკო)

სტრ. ინიც.	ბოლო 2000	სა საგ. შ.	საგ.	ბგუკულ.	სურთიერ.	ქვერ. შონი	სარ.
ა	ა	ა	ა	ა	ა	ა	ა
ბ	ბ	ბ	ბ	ბ	ბ	ბ	ბ
გ	გ	გ	გ	გ	გ	გ	გ
დ	დ	დ	დ	დ	დ	დ	დ
ე	ე	ე	ე	ე	ე	ე	ე
ვ	ვ	ვ	ვ	ვ	ვ	ვ	ვ
ზ	ზ	ზ	ზ	ზ	ზ	ზ	ზ
თ	თ	თ	თ	თ	თ	თ	თ
ი	ი	ი	ი	ი	ი	ი	ი
კ	კ	კ	კ	კ	კ	კ	კ
ლ	ლ	ლ	ლ	ლ	ლ	ლ	ლ
მ	მ	მ	მ	მ	მ	მ	მ

შხედრული ასოების ნიმუშები (უნაჭდეკო)

სტრ. ინიც.	ბოლო 2000	სა საგ. შ.	საგ.	ბგუკულ.	სურთიერ.	ქვერ. შონი	სარ.
ნ	ნ	ნ	ნ	ნ	ნ	ნ	ნ
ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ
რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ	რ
ს	ს	ს	ს	ს	ს	ს	ს
ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ	ტ
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც
ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ
წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ
წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ
ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ
შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ
ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც

შხედრული ასოების ნიმუშები (უნაჭდეკო)

სტრ. ინიც.	ბოლო 2000	სა საგ. შ.	საგ.	ბგუკულ.	სურთიერ.	ქვერ. შონი	სარ.
ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ
შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ
ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც
ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ
წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ	ხ
წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ
ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ
შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ	შ
ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ	ჩ
ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც	ც
ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ	ძ
წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ	წ
ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ

ქპ

ნ

ნ, ნ, ნ – „ნარ“, ქართული ანბანის მეთოთხმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 14; რიცხვითი მნიშვნელობა – 50.

წილობრივი						
№	ს.	ვ.	ქ.	წ.	წ.	წ.
14	ნარ	[ნ]	ნ	ნ	ნ	ნ
50						

წილობრივი ასო ნარ-ის სახეობები

სახ.	წილობრივი		შედეგი.
	წავ.	წან.	
ნარ	ნ	ნ	ნ

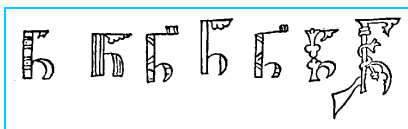
წილობრივი ასო ნარ-ის სახეობები

სახ.	წილობრივი			შედეგი.
	წავ.	წკვ.	წელ.	
ნარ	ნ	ნ	ნ	ნ

წილობრივი ასო ნარ-ის სახეობები

წილობრივი ასო ნარ-ის ვარიანტები

წილობრივი ასო ნარ-ის ვარიანტები ქართულ ხელნაწერებიდან

წილობრივი – ასო პატარა შტრიხებით, რომლებიც ამხვილებენ ძირითად და დამატებით შტრიხებს. წილობრივი არის ორი სახის: თარაზული და შვეული. თარაზული წილობრივის სისქე უდრის დამატებითი შტრიხის სისქეს. წილობრივის ცალი მხრის სიგრძე არ აღემატება ძირითადი შტრიხის სისქეს.

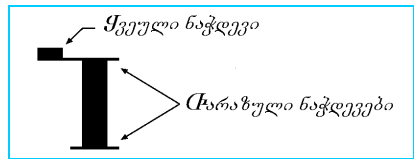

ძირითადი შტრიხის ნაპირის ფორმა

თარაზული წილობრივი (ხაზოვანი, სწორკუთხა, მახვილკუთხა, მომრგვალებული)

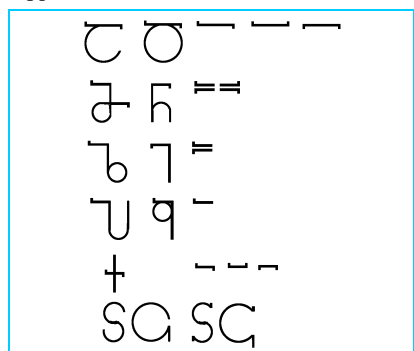
შვეული და თარაზული წილობრივის შვეულების ფორმა ერთნაირია. შვეული წილობრივი ძირითადი შტრიხის სისქისა და მიმართულია ზევით ან ქვევით.

წილობრივის შვეულება ძირითად შტრიხთან

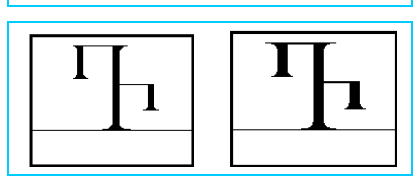
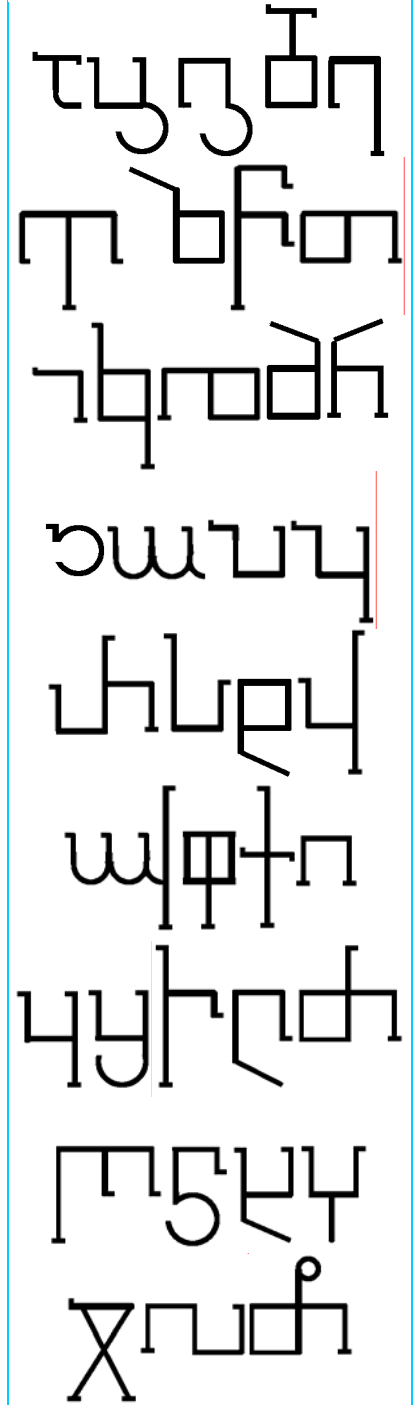
სლო „ნ“				
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი
ნ				1
ნ				4
ნ				5
ნ	წილობრივი			6-7
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	8
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	9
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	10
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	11
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	12
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	13
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	14
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	15
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	16
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	17
წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	წილობრივი	18

წილობრივი – საშრიფტო გარნიტურის ერთ-ერთი ძირითადი თვისება – ძირითადი შტრიხის სივანის შეფარდება ასოს შიგნით გამონაშუქთან. სლო შეიძლება იყოს ძალიან ნათელი, ნათელი, ნახევრად მუქი, მუქი, ძალიან მუქი.

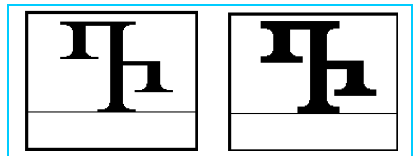
წილობრივი წილობრივი

წილობრივის მიმართულია:
თარაზული (ორმხრივი-ცალმხრივი)
და შვეული (ზემო-ქვემო)

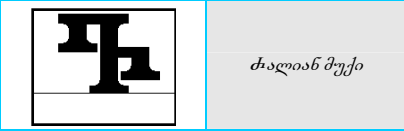
ძალიან ნათელი

ნათელი

წილობრივი მუქი

მუქი

ჩეკრესის სტელა – 1999 წ. ჩეკრესის ნაქალაქარში არქეოლოგიური გათხრების დროს აღმოჩენილი საფლავის ქვა მასზე ამოკვეთილი ასომთავრული წარწერით.

სლოთავრულის ნიმუში
ჩეკრესის სტელა, I ს.

ჲ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ჲ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ქ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ქ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ჩინო 454 – ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-ნუსხური უნაჭდეო ასოებით.

ჩინო 454

ჲ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

რეგულირებული ორმოხაზოვანი ფონეტიკური სისტემა
სეკრესის სტელა
სეკრესის სტელა, I ს.

*მეცადინეო, მათ რს ვეზო ვე-
მანგანოთი სეგოთი. სეკრესის
სტელაზე აღმოჩენილი ორმოხა-
ზოვანი ფონეტიკური სისტემა
შეესაბამება შემდეგ ცხედრობას*

*მეცადინეო, მათ რს ვეზო ვე-
მანგანოთი სეგოთი. სეკრესის
სტელაზე აღმოჩენილი ორმოხა-
ზოვანი ფონეტიკური სისტემა
შეესაბამება შემდეგ ცხედრობას*

ნუსხური ანბანი.

ქართული ანბანი (ნუსხური)

ჲ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ქართული ანბანი (ნუსხური)

ჲ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ქართული ანბანი (ნუსხური)

ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ქართული ანბანი (ნუსხური)

ჲ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ქართული ანბანი (ნუსხური)

ჲ	ღ	ქ	ღ	შ	ქ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ქართული ანბანი (ნუსხური)

ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

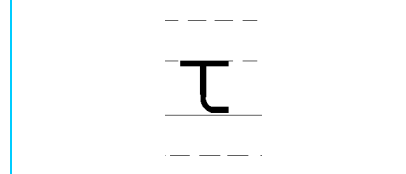
ქართული ანბანი (ნუსხური)

ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ქართული ანბანი (ხელნაწერი ნუსხური)

ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
შ	ქ	ღ	შ	ქ	ღ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ
ღ	შ	ქ	ღ	შ	ქ
ქ	ღ	შ	ქ	ღ	შ

ნუსხური ასო—სასტრიქონო კუთხოვანი ოთხხაზოვანი, ოდნავ მარჯვნივ გადახრილი, ასო. ქართული “ნუსხური” ლათინური “მინუსკულის” შესატყვისია. ამ ტერმინით აღინიშნება არა მარტო ქართული სასტრიქონო კუთხოვანი ასოები, არამედ საერთოდ ნებისმიერი სასტრიქონო პატარა ასოები სხვა დამწერლობებში: ქართული – “ნუსხური”; ლათინური – “მინუსკული”; სომხური – “ბოლორაგირი”; რუსული – “სტრონიხა”.

ნუსხური ასოების აგების პრინციპი.
ნუსხური ასოები

რეგულირებული ორმოხაზოვანი ფონეტიკური სისტემა

ნუსხური ასოების გრაფიკული კლასიფიკაცია სიმბოლისდა მიხედვით

მუატანის	რ, თ, ო, მ, ა, ა, ა, ა, ა, ა, ა
ნედატანის	ჩ, ა, მ, კ, ჯ, ე, ი, მ, ნ
წველატანის	ჲ, ჳ, ი, ე, ო, მ, მ, მ, მ, მ, მ, მ, მ
შლ. ტანის	ჩ, მ, მ, მ, მ, მ

ჩუქსური ასოების გრაფიკული კლასიფიკაცია		
I.	II.	III.
ჟ,ჩ,ტ,ქ,ა,ყ,ს,ქ,ჭ	ტ,ა,აქ	ჲ
ქ,ბ,ყ,ჩ,ყ		
ბ,ბ,ბ,ბ,ბ,ბ	ბ,ბ	
ბ,ბ,ბ	ყ,ყ	
ბ,ბ,ბ	ჩ,ა	

ჩაჭდეების აგების წესები		
ჩაჭდეები		
ჩარაზული		ყვეული
ჩალმხრივი	არმხრივი	
მარცხნივ	მარჯვნივ	
სოს დაწვევით ელემ-ში	სოს დაბლო. ელემ-ში ზედა და ქვედა ხაზებს შუა	ჩვედა შუადა ქვედა ხაზებს შუა
> >	>	> >

სოების კუთხეების და თარაზული ხაზების დამრგვალება		
სოების ძირებ-მარცხ-ქვედა და მარჯ-ზედა შუა ხაზებს	სოების კუთხეების მორგება სუველიდან	ჩარაზული ხაზების ირიბობა
სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება
სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება
სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება
სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება
სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება	სოების ძირების დამრგვალება

ჩუქსური ასოების ნიმუშები	
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	სინური მრავალთავი, 864 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	ჩრუვის ოთხთავი, 936 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	თბილის ოკრობირის ცხოვრება, 968 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	სარხლის მრავალთავი, X-XI სს.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	ფალაღუნთა ვანმარტება, 1035 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	სალესტინური ოთხთავი, 1048 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	სოხის კრებული, 1074 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	ოთხთავის თარგმანება, XI ს.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	ჩამათა ცხოვრება, XI ს.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	ჩანის ოთხთავი, XIII ს.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	ჩიო ქლვიმის ოთხთავი, 1304 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	თაუჯდომელი (H 98), 1681 წ.
ჩუქსური ასოების ნიმუშები	ჩკხეთის ლიბლია, XVIII ს.

ჩუქსურის და მხედრულის ერთდროული ხმარება

ჩუქსურის და მხედრულის ერთდროული ხმარების მაგალითი

სამომხმ, რომ ეს გაბი გამოვინლია ონ-გლისში. *საჩუქსური* ამჟობინებს ყვესპინს დედანში ან შჩაბლის და სასტენნავის თარგმანში. *საჩუქსური* ასევე როვონც მთელ *საყვართ* ხარყისის, ესაჭინოვბა სხვაგვარი და-საველუნი გამოსცილივბა. *საჩუქსური* ასევე როვონც მთელი *საყვართ* ხარყისის, უნდა აყოს ბონოტებისათვის დახუნული სივრცე. ო რატომ ვაბის გა-მოყენება ოზილისში აყო მველელობა.

სმყაყინ, იამ ის უხუ უხმუჩაჩი-თირე სნუთისყო. *საქონთველო* რმჯა-ყინიყს ყიქსისის დეხჩიყ რჩ მუ-ჩიყისის დე. *საქონთველოს*, ისილო მათუაჩი სყო:დორაჩი დეს:როთაჩი უხმარბი-თიყე. *საქონთველო*, ისილო მათუაჩი იყას ვაჩისიყს:როთის დეს:ჩისიყ-თი სიოჩილ. ო მხედრე უხუის უხ-მყოჩიყე: ოყოთისყო იყა მქოთო-თაყე.

ჩ6

ჩუხსური ასოების ნიმუშები	
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	სინური მრავალთავი, 864 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	ხრუჭის ოთხთავი, 936 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	თიანე ოქროპირის ცხოვრება, 968 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	სარხლის მრავალთავი, X-XI სს.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	ფსალმუნთა განმარტება, 1035 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	სალესტინური ოთხთავი 1048 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	სთონის კრებული, 1074 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	ოთხთავის თარგმანება, XI ს.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	ჟამათა ცხოვრება, XI ს.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	ზანის ოთხთავი, XIII ს.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	ჟიო ჟღვიმის ოთხთავი, 1304 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	ძაუჯღომელი (H 98), 1681 წ.
ა ზ ზ ბ რ თ - - თ რ ხ თ ბ რ ა მ ა უ - ძ ს - - ა ყ თ - ყ გ რ ჯ ღ - ჯ ყ - -	შცხეთის ლიბლია, XVIII ს.

ნ6

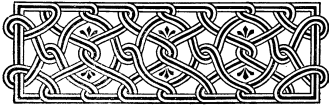
ნუსხური ასოების ნიშნები				
შველი	საბა	ნინი	მუცური	თამბე
ⴐ	ⴑ	ⴒ	ⴓ	ⴔ
ⴕ	ⴖ	ⴗ	ⴙ	ⴛ
ⴜ	ⴝ	ⴞ	ⴟ	ⴠ
ⴡ	ⴢ	ⴣ	ⴤ	ⴥ
⴦	ⴧ	⴨	⴩	⴪
⴫	⴬	ⴭ	⴮	⴯
ⴰ	ⴱ	ⴲ	ⴳ	ⴴ
ⴵ	ⴶ	ⴷ	ⴸ	ⴹ
ⴺ	ⴻ	ⴼ	ⴽ	ⴾ
ⴿ	ⵀ	ⵁ	ⵂ	ⵃ
ⵄ	ⵅ	ⵆ	ⵇ	ⵈ
ⵉ	ⵊ	ⵋ	ⵌ	ⵍ
ⵎ	ⵏ	ⵐ	ⵑ	ⵒ
ⵓ	ⵔ	ⵕ	ⵖ	ⵗ

ნუსხური ასოების ნიშნები				
შველი	საბა	ნინი	მუცური	თამბე
ⴐ	ⴑ	ⴒ	ⴓ	ⴔ
ⴕ	ⴖ	ⴗ	ⴙ	ⴛ
ⴜ	ⴝ	ⴞ	ⴟ	ⴠ
ⴡ	ⴢ	ⴣ	ⴤ	ⴥ
⴦	ⴧ	⴨	⴩	⴪
⴫	⴬	ⴭ	⴮	⴯
ⴰ	ⴱ	ⴲ	ⴳ	ⴴ
ⴵ	ⴶ	ⴷ	ⴸ	ⴹ
ⴺ	ⴻ	ⴼ	ⴽ	ⴾ
ⴿ	ⵀ	ⵁ	ⵂ	ⵃ
ⵄ	ⵅ	ⵆ	ⵇ	ⵈ
ⵉ	ⵊ	ⵋ	ⵌ	ⵍ
ⵎ	ⵏ	ⵐ	ⵑ	ⵒ
ⵓ	ⵔ	ⵕ	ⵖ	ⵗ
ⵘ	ⵙ	ⵚ	ⵛ	ⵜ
ⵝ	ⵞ	ⵟ	ⵠ	ⵡ

ნუსხური ასოების ნიშნები				
შველი	საბა	ნინი	მუცური	თამბე
ⴐ	ⴑ	ⴒ	ⴓ	ⴔ
ⴕ	ⴖ	ⴗ	ⴙ	ⴛ
ⴜ	ⴝ	ⴞ	ⴟ	ⴠ
ⴡ	ⴢ	ⴣ	ⴤ	ⴥ
⴦	ⴧ	⴨	⴩	⴪
⴫	⴬	ⴭ	⴮	⴯
ⴰ	ⴱ	ⴲ	ⴳ	ⴴ
ⴵ	ⴶ	ⴷ	ⴸ	ⴹ
ⴺ	ⴻ	ⴼ	ⴽ	ⴾ
ⴿ	ⵀ	ⵁ	ⵂ	ⵃ
ⵄ	ⵅ	ⵆ	ⵇ	ⵈ
ⵉ	ⵊ	ⵋ	ⵌ	ⵍ
ⵎ	ⵏ	ⵐ	ⵑ	ⵒ
ⵓ	ⵔ	ⵕ	ⵖ	ⵗ
ⵘ	ⵙ	ⵚ	ⵛ	ⵜ
ⵝ	ⵞ	ⵟ	ⵠ	ⵡ

ნ6

აე

ა, ა, ა — „აე“, ქართული ანბანის მეთხუთმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 15; რიცხვითი მნიშვნელობა — 60.

შობაზულობა								
№	ს.	ღ.	ტ.წ.	ს.	წ.	ტანამ.	ქლ.	ტც.
			5 ს.	5 ს.	სს.	ღკ.	ქლ.	
15	აე	[ა]	⊖	⊕	⊗	⊘	⊙	⊚
								60

სომთავრული ასო აე-ს სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ქელით.
	ტავ.	ტან.	
აე	⊖	⊘	⊙

ნუსხური ასო აე-ს სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ქელით.
	ტავ.	ღკ.	ქლ.	
აე	⊖	⊗	⊘	⊙

შხედრული ასო აე-ს სახეობები

აეააააა ა

სო აე-ს ევოლუცია

სო "ა"			
შთავრული	ნუსხ.	შხედ.	ს.
წიგრ.	წიგნის		
			I
ა			IV
ა			V
ა	ა		VI-VII
			VIII
	ა	ა	IX
	ა	აა	X
	ა	აააა	XI
		ა	XII
		ა	XIII
		ა	XIV
			XV
		ა	XVI
		ა	XVII
		ა	XVIII

ა(ა) — სასისმეორე ნახევარხმოვანი ბგერა, ანუ უმახვილო ა, ანუ მოკლე ა. ფინიკიურში მისი ბადალია ასო "აოთ", არქაულ და კლასიკურ ბერძნულში "იოტა" (Ι), ლათინურში "აოტ" (J).

ა-ასო	
ტ.წ. წ. 412 წ.	შე-4 ს.
ა აე [ა]	ა აე [ა]

ა-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში					
ფინიკიური	ქერძნული		არაბული	ქართული	
	არქაული	ხლასიკური		ტ.წ. 412 წ.	შე-4 ს.
Ⲁ	Ⲁ	Ⲁ	ا	ა	ა

ა-ასოს ხმარება — ბგერებ ა, ე და ო-ს შემდეგ; ბგერებ ა, ე, ო და უ-ს წინ: აა — ურქომაძშვილი, ვაამე, ტაყაძშვილი; ეა — ლივინეშვილი, ზათეძშვილი; ოა — ოა, ოამე, ოანბაზი, ოანი; აა — აანვარი, აარ, აარალი, აარლივი, აარუსი; აე — აერარქია, აერიში, აეროვლივი; აო — აოლი, აორლა, აოტისოვინა; აუ — აუბილე, აუმორი, აურისტი, კომპაუტერი.

სა

ს, ა, პ – „პარ“, ქართული ანბანის მეზედმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 17; რიცხვითი მნიშვნელობა – 80.

ქობაზულია							ჩ.წ.	პ.წ.
№	ს.	ა.	ჩ.წ. 5 ს.	ა.	ჩ.წ. 5 ს.	ა.		
17	პარ	[პ]	ს	ა	ს	ა	80	

ქობაზული ასო პარ-ის სახეობები

სახ.	ქობაზულია		ელ.ი.
	ა.	ა.	
პარ		ს	ა

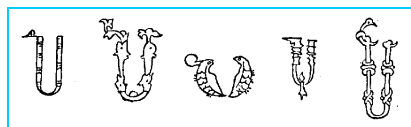
ეგვიპტი ასო პარ-ის სახეობები

სახ.	ქობაზულია			ელ.ი.
	ა.	ა.	ა.	
პარ		ს	ა	ა

ქვედრული ასო პარ-ის სახეობები

ქობაზული ასო პარ-ის ევოლუცია

ქვედრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებში

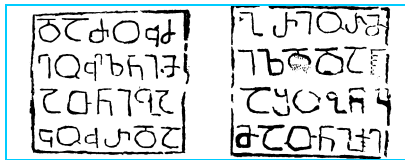
საატა ႁსუ — ქართული საპრიფტო გარნიტური მთავრულ-ნუსხური ნაჭდევებიანი ასოებით.

საატა სეირი ზერა ႁსუ — ქართული საპრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული ნაჭდევებიანი ასოებით.

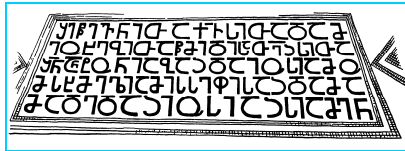
სალესტინის წარწერები — მე-IV-V საუკუნეებში შესრულებული მოზაიკური ასომთავრული წარწერები სეტრე სერეილის მიერ აშენებულ მინდა ჭეოდორეს-მონასტერში სალესტინაში (ოდაბნო ლირ ელ-ქუტი ლეთელემის მახლობლად).

სალესტინის წარწერა სალესტინის მინდა ჭეოდორეს მონასტერში (430 წ.)

სალესტინის წარწერა სალესტინის მინდა ჭეოდორეს მონასტერში (430 წ.)

სალესტინის წარწერა სალესტინის მინდა ჭეოდორეს მონასტერში (532 წ.)

სა „ს“				
ქთავრული		ეგვიპ.	ქხედ.	ს.
შავრ.	რეგნიხ.			
ს				1
სს				4
სს	ს			5
ს				6-7
		სს	სს	8
		სს	სს	9
	სს	სს	სს	10
სს	სს	სს	სს	11
	ს		ს	12
			ს	13
ს			ს	14
			ს	15
ს			ს	16
			ს	17
			ს	18

სალესტინური ოთხოავი — ქართული დამწერლობის ძეგლი, გადაწერილი 1048 წ.

ეგვიპტი ასოების ნიშები	
სალესტინური ოთხოავი, 1048 წ.	
ს	ა
ს	ა
ს	ა

სარლამენტი მხ მხ — ქართული საპრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული უნაჭდევე ასოებით.

სარხლის მრავალთავი — ქართული დამწერლობის ძეგლი, 1310 გვერდიანი ხელნაწერი წიგნი (ზომა 45.5x34 სმ). გადაწერილია ქართველი კალიგრაფის სარხიელ სარხიელის მიერ მე-X ს. მე-XVI ს. კრებული ჯერ კიდევ სარხლის მონასტერს ეკუთვნოდა, მე-XVII ს. კი ჭურჭეთიდან გამოიხსნა და განახლა სარხიელის ასულობა დედოფალთ დედოფალმა შარია-მმა. საცულია ხელნაწერთა ინსტიტუტში.

ეგვიპტი ასოების ნიშები	
სარხლის მრავალთავი, X-XI სს.	
ს	ა
ს	ა
ს	ა

საატა ႁსუ			
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა

სალესტინური ოთხოავი — ქართული დამწერლობის ძეგლი, გადაწერილი 1048 წ.

საატა ႁსუ — ქართული საპრიფტო გარნიტური მთავრულ-ნუსხური ნაჭდევებიანი ასოებით.

საატა სეირი ზერა ႁსუ			
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა
ს	ა	ს	ა

სალესტინური ოთხოავი — ქართული დამწერლობის ძეგლი, გადაწერილი 1048 წ.

სა

სარლამენტი შხ შხ

ტა	ბკ	ღტ	ძძ
ყბ	ზლ	ყვ	წწ
ღგ	შმ	ოუ	სჭ
ოდ	ნნ	ფფ	ქხ
იე	ბა	ჩქ	ყვ
ივ	ღო	ილ	ჯჯ
ზზ	სპ	ყყ	სპ
ჩც	ყყ	ყყ	ჭჭ
ძძ	ჩრ	ჩჩ	
ნი	სს	ცც	

აბგდეფზწთიკლმნდოპჟრსტუფქღ
ყშჩცძწჭხჯჯჭჭ
ტაღბოიუხიძღზხშჩრბღსყასსპყ
ღფჩიყყიხცთაფსქყჯსჭ

შეგვიჩვენებ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ნგლისში. საქართველო ამჟობინებს ყექსპირს დედანში ან შაჩაბლის და სასტერნაკის თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ზავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო,

სატარა კვადრატები – შიდი კვადრატები.

ჩართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია: "სატარა კვადრატები – შიდი კვადრატები"

I.

II.

სრიმერი შხ შხ — ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული უნაჭდეო ასოებით.

სრიმერი შხ შხ

ტა	ბკ	ღტ	ძძ
ყბ	ზლ	ყვ	წწ
ღგ	შმ	ოუ	სჭ
ოდ	ნნ	ფფ	ქხ
იე	ბა	ჩქ	ყვ
ივ	ღო	ილ	ჯჯ
ზზ	სპ	ყყ	სპ
ჩც	ყყ	ყყ	ჭჭ
ძძ	ჩრ	ჩჩ	
ნი	სს	ცც	

აბგდეფზწთიკლმნდოპჟრსტუფქღ
ყშჩცძწჭხჯჯჭჭ
ტაღბოიუხიძღზხშჩრბღსყასსპყ
ღფჩიყყიხცთაფსქყჯსჭ

შეგვიჩვენებ, რომ ეს გაზი გამოგონილია ნგლისში. საქართველო ამჟობინებს ყექსპირს დედანში ან შაჩაბლის და სასტერნაკის თარგმანში. საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა ზავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო,

ყე

ყ, ყი, ყი — „ყან“, ქართული ანბანის მეთვრამეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 18; რიცხვითი მნიშვნელობა — 90.

№	ს.	ვ.	შობაზულობა				შეღ.	ტყ.
			5 ს.	6 ს.	7 ს.	8 ს.		
18	ყან	[ყ]	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	90

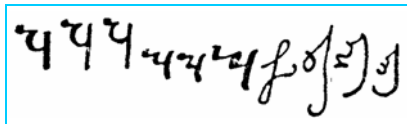
სომთავრული ასო ყან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		შეღით.
	ყან.	ყან.	
ყან	ყ	ყ	ყ

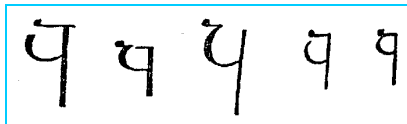
ნუსხური ასო ყან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			შეღით.
	ყან.	ყან.	ყან.	
ყან	ყ	ყ	ყ	ყ

მხედრული ასო ყან-ის სახეობები

სლო ჯან-ის ევოლუცია

შობაზულობის ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო „ყ“				
შობაზულობა		ნუსხ.	მხედ.	ს.
ყან.	ყან.			
				1
ყ				4
ყ				5
ყ	ყ			6-7
	ყ			8
ყ	ყ	ყ		9
	ყ	ყ		10
	ყ	ყ	ყ	11
ყ	ყ	ყ	ყ	12
		ყ	ყ	13
		ყ		14
ყ		ყ	ყ	15
			ყ	16
ყ		ყ	ყ	17
		ყ	ყ	18

ქრ

ქ, მრ, რ — „რაე“. ქართული ანბანის მეცხრამეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 19; რიცხვითი მნიშვნელობა — 100.

№	ს.	ვ.	შოხაზულობა				შ.გ.	პ.ც.
			ტ.წ. 5 ს.	ვ. ს.	ცანამ. 5 გ.	შ.გ. 5 გ.		
18	რაე	[რ]	ⵏ	ⵐ	ⵎ	ⵏ	ⵐ	90

სლოთავრული ასო რაე-ს სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		ქელით.
	ცაგ.	ცან.	
რაე	ⵏ	ⵎ	ⵏ

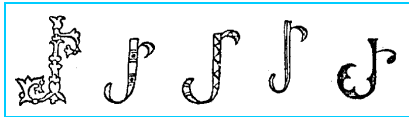
ნუსხური ასო რაე-ს სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			ქელით.
	ცაგ.	ცანამდრ.	ქელით.	
რაე	ⵏ	ⵎ	ⵎ	ⵏ

შხედრული ასო რაე-ს სახეობები

სლო რაე-ს კელიტია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ტიცხვითი მნიშვნელობა.

ქართული ანბანის რიგითი და რიცხვითი მნიშვნელობები							
1C1	10T10	19ა100	28H1000	37ბ10000			
2V2	11ხ20	20ხ200	29C2000				
3VL3	12უ30	21P300	30ბ3000				
4D4	13შ40	22დ400	31P4000				
5Y5	14E50	23ფ500	32S5000				
6H6	15ი60	24ჩ600	33E6000				
7ხ7	16Q70	25ი700	34F7000				
8F8	17U80	26ყ800	35X8000				
9G9	18ყ90	27ფ900	36უ9000				

სლო „ქ“				
ქოთავრული		ნუსხ.	შხედ.	ს.
ნივრ.	რიგის			
ქ				1
კ				4
ქქქ	ქ			5
ქქქ	ქქ			6-7
ქ	ქ			8
ქქ	ქქქქ	ქქქ		9
ქქქ	ქქქქ	ქქქქქ		10
ქქქქ	ქქქქქ	ქქქქქქ	ქქქ	11
ქქ	ქ	ქქქ	ქქქქ	12
ქქქ	ქ	ქქქ	ქქქქ	13
ქ	ქ	ქქქ	ქქქ	14
ქ	ქ	ქქ	ქქქქ	15
ქქქ	ქ	ქქქქქ	ქქქქ	16
ქ	ქ	ქქქქ	ქქქქქ	17
ქ	ქ	ქქქქ	ქქქქქქ	18

ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია რიცხვითი მნიშვნელობის და მხედვით

ქოთიეულები

⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ქოთიეულები

⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ქოთიეულები

⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ქოთიეულები

⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ქოთიეულები

⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ქოთიეულები

⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ქოთიეულები

⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕	⊖	⊕
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა						
C	1T	10ა	100H	1000ბ	10000	
Q	2ხ	20ხ	200C	2000		
L	3უ	30P	300ბ	3000		
D	4შ	40დ	400P	4000		
Y	5E	50ფ	500S	5000		
H	6ი	60ჩ	600E	6000		
ხ	7Q	70ი	700F	7000		
F	8U	80ყ	800X	8000		
G	9ყ	90ფ	900უ	9000		

ქოთიეული შხ შხ — ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული ნაჭდეკებიანი ასოებით.

ქოთიეული შხ შხ			
Ca	ხ,კ	ქ,გ	ბ,ძ
Qb	უ,ლ	ფ,ჯ	წ,ჭ
Lg	შ,მ	ო,უ	ს,ჭ
Dd	ჩ,ნ	ჟ,თ	მ,ხ
Yj	ა,ე	ჩ,ქ	ყ,კ
Hk	ო,თ	ი,ღ	ჩ,ჯ
ხz	ს,პ	ფ,ყ	უ,პ
Fv	ყ,კ	მ,შ	ბ,მ
Ct	ბ,ჩ	ჩ,ჩ	
To	ს,ს	ც,კ	

აბგდეფვზთიკლმნპოჟრკყუფქღყშჩქძწჭ
ქხკჯმ
ცვლძოფჩნცხნქჩქნუგჟნაოაუყბ
სეძოფთიოყფჩბაქქსეფჩქხს

სძობინ, რომ ეს გავი გამოვინდია
ქნლისში. საქოთიეული აბგდოინებს
ფქქსბინს დღედანში ან შახლოს და
სასეგრნაქის თარგმანში. საქოთიე-
ლოთ, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა
დავითს, ესაქოთიეუბა სხვაგვარი დასა-
ლოები გამოტადილბა. საქოთიეული,

ბრ

ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა

	+	1/4	შუთხელი
1 C	0	1/4	შუთხელი
10 T	0	1/2	ჩახევი
100 X	0	1-9	წოდებები
1000 H	0	10-90	სოდებები
10 000 K	0	100-900	სოდებები
	0	1 000-9 000	სოდებები
	0	10 000	სოდები
	0	100 000	სოდების ბევრი
	0	1 000 000	სოდები
	0	10 000 000	სოდები
	0	100 000 000	სოდების უმრავლესობა

ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა

შუთხელი	ჩახევი	წოდებები	სოდები	სოდების ბევრი	სოდები	სოდების უმრავლესობა	სოდები	სოდების უმრავლესობა
+ 1/4	0 1/2	C 1	ს 100	ქ 10 000	ქ 100 000	ქ 1 000 000	ქ 10 000 000	ქ 100 000 000
		ქ 2	ს 200					
		ქ 3	ს 300					
		ქ 4	ს 400					
		ქ 5	ს 500					
		ქ 6	ს 600					
		ქ 7	ს 700					
		ქ 8	ს 800					
		ქ 9	ს 900					

ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა

შუთხელი	ჩახევი	წოდებები	სოდები	სოდების ბევრი	სოდები	სოდების უმრავლესობა	სოდები	სოდების უმრავლესობა
1/4 +	1/2 0	1 C	2 ქ	3 ქ	4 ქ	5 ქ	6 ქ	7 ქ
10 T	10 T	10 T	20 ს	30 ს	40 ს	50 ს	60 ს	70 ს
100 X	100 X	100 X	200 ს	300 ს	400 ს	500 ს	600 ს	700 ს
1000 H	1000 H	1000 H	2000 C	3000 ქ	4000 ქ	5000 ს	6000 ს	7000 ს
10 000 K	10 000 K	10 000 K	10 000 ქ					
100 000 S	100 000 S	100 000 S	100 000 ქ					
1 000 000 M	1 000 000 M	1 000 000 M	1 000 000 ქ					
10 000 000 N	10 000 000 N	10 000 000 N	10 000 000 ქ					
100 000 000 O	100 000 000 O	100 000 000 O	100 000 000 ქ					

სს

ს, ს, ს – „სან“, ქართული ანბანის მეოცე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 20; რიცხვითი მნიშვნელობა – 200.

ქართული ასო „სს“										
№	ს.	ვ.	თვითმნიშვნელობა			ს.	ვ.	ქ.	პ.	ბ.
20	სან	[ს]	ხ	ც	ძ	ს	ვ	ქ	პ	ბ

სასადასო ოსო სან-ის სსსსსსსს

საბ.	ქართული ასო „სს“			ჟედიტი.
	საბ.	საბ.	საბ.	
სან	ს	ს	ს	ს

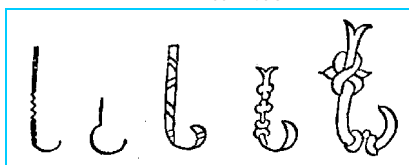
სსსსსსსს ოსო სან-ის სსსსსსსს

საბ.	ქართული ასო „სს“				ჟედიტი.
	საბ.	საბ.	საბ.	საბ.	
სან	ს	ს	ს	ს	ს

ქსესხესი ოსო სან-ის სსსსსსსს

სსსსსსსს

სსსსსსსს ოსო სან-ის კესესესი

ქსესესესი ოსო სან-ის სსსსსსსს

სს

სადასოქლო აგბანეი – კრიბტოგრაფიული ქართული ანბანის სადასოქლო ენის და მეტყველების გადმოსაცემალ. სადასოქლო დასწერლობის უძველეს ნიმუშს წარმოდგენს შიქელ შოდრეკელის საგალობელთა კრებულში წარმოდგენილი “შიქელის” კრიბტოქმანია (10 ს.).

სსსესესი ანბანი. ოკულმა მობრუნებული ანბანი. **ს** ბგერის გადმოსაცემალ **ს** ასონიშანი იწერება და, პირუკუ, **ს** ბგერის გადმოსაცემალ **ს** ასონიშანი და ა. შ.

სსსსსესესი ანბანი. ჟემოღებულია ჟარსადან ჟორგიჯანის მიერ მე-17 ს. ჟარმოდგენს უკუღმა მობრუნებულ ანბანს. **ს** ბგერის გადმოსაცემალ **ს** ასონიშანი იწერება და, პირუკუ, **ს** ბგერის გადმოსაცემალ **ს** ასონიშანი და ა. შ.

ნიშანი და ა. შ. **სსსსსესესი** მქკრივი მთავრღება **ს** ასონიშნი.

სსსსესესი ანბანი. შასში გათვალისწინებულია ასოების რიცხვითი მნიშვნელობა. ჟრთეულების გამომხატველ ასოებს ენაცვლებიან ათასეულების გამომხატველი ასოები, ათეულებისას კი ასეულების.

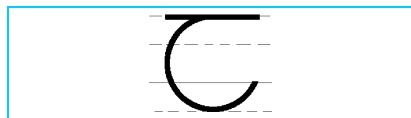
სსსსესესი ანბანი. ჟემოღებულია **სსს** I ხათოლიკოსის მიერ. **ს** მ ანბანშიც გათვალისწინებულია ასოების რიცხვითი მნიშვნელობა. ჟრთეულების გამომხატველ ასოებს ენაცვლებიან ასეულების გამომხატველი ასოები, ათეულებისას კი ათასეულების.

სსსსესესი ანბანი. ჟრთეულების გამომხატველ ასოებს ენაცვლებიან ათეულების გამომხატველი ასოები, ასეულებისას კი ათასეულების.

სადასოქლო ანბანეი				
სსსესესი	სსსესესი	სსსესესი	სსსესესი	სსსესესი
ა-შ	ა-ჟ	ა-ჩ	ა-რ	ა-ი
ბ-ჰ	ბ-ჯ	ბ-ც	ბ-ს	ბ-კ
გ-ჯ	გ-ზ	გ-ძ	გ-ტ	გ-ლ
ღ-ჟ	ღ-წ	ღ-წ	ღ-ვ	ღ-მ
ე-ხ	ე-წ	ე-ჭ	ე-ფ	ე-ნ
ვ-ჭ	ვ-ძ	ვ-ზ	ვ-ქ	ვ-ე
ზ-წ	ზ-ც	ზ-გ	ზ-ფ	ზ-ო
მ-ძ	მ-ც	მ-ჯ	მ-ფ	მ-პ
თ-ც	თ-შ	თ-ჰ	თ-შ	თ-ფ
ი-ჩ	ი-ყ	ი-რ	ი-ჩ	ი-ა
კ-შ	კ-ღ	კ-ს	კ-ც	კ-ბ
ღ-ყ	ღ-ქ	ღ-ტ	ღ-ძ	ღ-გ
მ-ღ	მ-ფ	მ-ვ	მ-წ	მ-ღ
ნ-ქ	ნ-უ	ნ-ფ	ნ-ჭ	ნ-ი
ე-ფ	ე-ვ	ე-ქ	ე-ზ	ე-გ
ო-უ	ო-ტ	ო-ღ	ო-კ	ო-ზ
პ-ვ	პ-ს	პ-ყ	პ-ჯ	პ-მ
ჟ-ტ	ჟ-რ	ჟ-შ	ჟ-ჰ	ჟ-თ
რ-ს	რ-ყ	რ-ი	რ-ა	რ-ჩ
ს-რ	ს-ჰ	ს-კ	ს-ბ	ს-ც
ტ-ჟ	ტ-ო	ტ-ღ	ტ-გ	ტ-ძ
კ-ჰ	კ-ე	კ-მ	კ-ღ	კ-წ
უ-ო	უ-ნ	უ-ნ	უ-ე	უ-ჭ
ფ-ე	ფ-მ	ქ-ე	ქ-ვ	ქ-ხ
ქ-ნ	ქ-ლ	ღ-ო	ღ-ზ	ღ-კ
ღ-მ	ღ-კ	ყ-პ	ყ-მ	ყ-ჯ
ყ-ღ	ყ-ი	შ-ყ	შ-ო	შ-ჰ
შ-კ	შ-თ	ჩ-ა	ჩ-ი	ჩ-რ
ჩ-ი	ჩ-მ	ც-ბ	ც-კ	ც-ს
ც-თ	ც-ზ	ძ-გ	ძ-ღ	ძ-ტ
ძ-მ	ძ-ვ	წ-ღ	წ-მ	წ-ვ
წ-ზ	წ-ე	ჭ-ე	ჭ-ნ	ჭ-ფ
ჭ-ვ	ჭ-ღ	ხ-ვ	ხ-ე	ხ-ქ
ხ-ე	ხ-გ	კ-ზ	კ-ო	კ-ღ
კ-ღ	კ-ბ	ჯ-მ	ჯ-პ	ჯ-ყ
ჯ-ბ	ჯ-ა	პ-თ	პ-ფ	პ-შ
პ-ა				

სასათაურო ასო– მთავრული ასოს მოხაზულობის, კეკელის ზომის სიმალღის ასო. წართული “სასათაურო” ლათინური “სატიტუღის” შე-

სატყვისია. **ს** ტერმინით აღინიშნება მთავრული მოხაზუღობის ასო, რომღის ზომა კეკელის ზომისას.

სასათაურო ასოები

სასათაურო ასოები

სსს “სს”				
ქართული		სსს.	სსს.	ს.
სსს.	სსს.			
სსს				1
ს				4
სსს	ს			5
სსსს	სს			6-7
სსსს	ს			8
სს	სსს	სსს		9
სსსს	სსს	სსსსს		10
სსსს	სსსსს	სსსსსს	სსსს	11
სსს	ს	სსს	სსსს	12
სსსს	ს	სსს	სსსს	13
ს	ს	სს	ს	14
ს	ს	სსს	სსსს	15
		სს	სს	16
სსსს	ს	სსსს	სსსს	17
ს		სსს	სსსსს	18

სასტამბო ასონიშნები.

სასტამბო ასონიშნები

სსსესესი

სასათაურო

სსსესესი

სსსესესი

სასტრიქონო

სსსესესი

სსსესესი

სსსესესი

სასტამპო ბეჭდური ასოები

Ⴀ Ⴀ Ⴀ Ⴀ Ⴀ Ⴀ
 Ⴁ Ⴁ Ⴁ Ⴁ Ⴁ Ⴁ
 Ⴂ Ⴂ Ⴂ Ⴂ Ⴂ Ⴂ
 Ⴃ Ⴃ Ⴃ Ⴃ Ⴃ Ⴃ
 Ⴄ Ⴄ Ⴄ Ⴄ Ⴄ Ⴄ
 Ⴅ Ⴅ Ⴅ Ⴅ Ⴅ Ⴅ
 Ⴆ Ⴆ Ⴆ Ⴆ Ⴆ Ⴆ
 Ⴇ Ⴇ Ⴇ Ⴇ Ⴇ Ⴇ
 Ⴈ Ⴈ Ⴈ Ⴈ Ⴈ Ⴈ
 Ⴉ Ⴉ Ⴉ Ⴉ Ⴉ Ⴉ

სასტამპო ბეჭდური ასოები

Ⴊ Ⴊ Ⴊ Ⴊ Ⴊ Ⴊ
 Ⴋ Ⴋ Ⴋ Ⴋ Ⴋ Ⴋ
 Ⴌ Ⴌ Ⴌ Ⴌ Ⴌ Ⴌ
 Ⴍ Ⴍ Ⴍ Ⴍ Ⴍ Ⴍ
 Ⴎ Ⴎ Ⴎ Ⴎ Ⴎ Ⴎ
 Ⴏ Ⴏ Ⴏ Ⴏ Ⴏ Ⴏ
 Ⴐ Ⴐ Ⴐ Ⴐ Ⴐ Ⴐ
 Ⴑ Ⴑ Ⴑ Ⴑ Ⴑ Ⴑ
 Ⴒ Ⴒ Ⴒ Ⴒ Ⴒ Ⴒ
 Ⴓ Ⴓ Ⴓ Ⴓ Ⴓ Ⴓ

სასტამპო ბეჭდური ასოები

Ⴔ Ⴔ Ⴔ Ⴔ Ⴔ Ⴔ
 Ⴕ Ⴕ Ⴕ Ⴕ Ⴕ Ⴕ
 Ⴖ Ⴖ Ⴖ Ⴖ Ⴖ Ⴖ
 Ⴗ Ⴗ Ⴗ Ⴗ Ⴗ Ⴗ
 Ⴘ Ⴘ Ⴘ Ⴘ Ⴘ Ⴘ
 Ⴙ Ⴙ Ⴙ Ⴙ Ⴙ Ⴙ
 Ⴚ Ⴚ Ⴚ Ⴚ Ⴚ Ⴚ
 Ⴛ Ⴛ Ⴛ Ⴛ Ⴛ Ⴛ
 Ⴜ Ⴜ Ⴜ Ⴜ Ⴜ Ⴜ
 Ⴝ Ⴝ Ⴝ Ⴝ Ⴝ Ⴝ

სასტამპო ბეჭდური ასოები

Ⴞ Ⴞ Ⴞ Ⴞ Ⴞ Ⴞ
 Ⴟ Ⴟ Ⴟ Ⴟ Ⴟ Ⴟ
 Ⴀ Ⴀ Ⴀ Ⴀ Ⴀ Ⴀ
 Ⴁ Ⴁ Ⴁ Ⴁ Ⴁ Ⴁ
 Ⴂ Ⴂ Ⴂ Ⴂ Ⴂ Ⴂ
 Ⴃ Ⴃ Ⴃ Ⴃ Ⴃ Ⴃ
 Ⴄ Ⴄ Ⴄ Ⴄ Ⴄ Ⴄ
 Ⴅ Ⴅ Ⴅ Ⴅ Ⴅ Ⴅ
 Ⴆ Ⴆ Ⴆ Ⴆ Ⴆ Ⴆ

სასტამპო დეკორატიული ასოები –

სასტამპო დეკორატიული ასოები

- საწყისი ასო
სასათაურო
- ქსოვილწერა
სასათაურო
- ევეული
სასათაურო

სასტამპო ხელნაწერი ასო – ბეჭდური ტექსტის ასაწყობი ასო, რომლის სურათი ხელით ნაწერ ასოს მოგვაგონებს. Ⴀ-ის ორი სახის: განცალკევებული და გაბმული წერისათვის.

თეთნი

სასტამპო ხელნაწერი განცალკევებული ასოები

თეთნი

სასტამპო ხელნაწერი გაბმული ასოები

სასტამპო ხელნაწერი ასოები – არის ორი სახის: განცალკევებული და გაბმული წერისათვის. ხელნაწერი ასოები ყოველ გარნიტურში უნდა იყოს ერთი სახეობის: ნორმალური სივანის, ნათელი, ბუნებრივი კონტრასტულობის, დახრილი.

სასტამპო ხელნაწერი ასოები

უანცალკევებული

შთავრული

სასტრიქონო

Ⴀ Ⴁ Ⴂ
ა ბ გ

უაბმული

შთავრული

სასტრიქონო

Ⴀ Ⴁ Ⴂ
ა ბ გ

ხელნაწერი განცალკევებული ასოები

შთავრული

სასტრიქონო

Ⴀ Ⴁ Ⴂ
თეთნი

ხელნაწერი გაბმული ასოები

შთავრული

სასტრიქონო

Ⴀ Ⴁ Ⴂ
თეთნი

სასტამპო ხელნაწერი ასოები

უანცალკევებული

შთავრული

Ⴀ Ⴁ Ⴂ

სასტრიქონო

საშრიფტო გარნიტურები.

საშრიფტო გარნიტურის სტრუქტურა. ქვეყნური ასოები (სულ 250 ვარიანტი)		სასაო		შთავ		ქც. შთავ		ხუთხ		პრავ	
		სწ	შახ	სწ	შახ	სწ	შახ	სწ	შახ	სწ	შახ
ქალ. ნათ.	ქ										
	შ										
	ნ										
ჩაიელი	ქ										
	შ										
	ნ										
ჩახ. ქუქი	ქ										
	შ										
	ნ										
ქუქი	ქ										
	შ										
	ნ										
ქალ. ქუქი	ქ										
	შ										
	ნ										

საშრიფტო გარნიტურების კლასიფიკაცია ნაჭდევისდა მიხედვით
ნაჭდევისიანი
ნუსხური
ქც. შფინძინიქ ნაქსქაქი ყსუ სჯჯჯ
შხედრული
ყსუ სჯჯჯ სწიერი ჟიერა
ქც. ტკადემი შხ
ქც. ლრიგოლია შხ
ქც. სიტერატურული შ
ქც. შჭედლიძე შხედრული
ქც. ქუსთაქლი შხ
ქც. სილღვენი შხ
ქც. ტაიქსი შხ
ქსუქსი ხიბერბიტ ჟაზიკ
ონაჭდევი
ნუსხური
ყსუ რიჩა
ყსუ ქაქსქი ო
შც. შჟშჟ ნაქ
ქც. ქაქსქი ნაქ
შხედრული
ტრიალ ონიკოდე შს
ხოდე 2000
შც. ტვაზა შხ
შც. ხვეულბრივი შხ
შც. ხურიერი შხ
შც. რვერსონ შონო შხ
შც. სარლამენტი შხ
შც. სრიმერი შხ
ტავისუფალი სტილის
ქც. ქქედლიძე ქედნ აქენი

სს

ღარნიტურების ნაირსახეობების ტაბულა (სულ 169)

ღონტრასტულობა (კალმის დაზრა წერის დროს)	ქირითადი შტრიხის ნაპირის ფორმა	სწორი (ნაზნექილ-რკალისებური; ნაზნექილ-სამკუთხეღური; ნაზნექილ-ფრთისებური)												
		ნაჭდევი	სწორი კუთხე				ღლაღვი კუთხე				შორღვალეღული			
			ქაზუ-რი	ქელა-კური	ქრაპე-ციუღი	შორუ-ღი	ქაზუ-რი	ქელა-კური	ქრაპე-ციუღი	შორუ-ღი	ქაზუ-რი	ქელა-კური	ქრაპე-ციუღი	შორუ-ღი
ღონტრასტუღეღი ზაღმის დაზრის კუთხე წერის ზაზის მიძართ	0°													
	15°													
	30°													
	45°													
	60°													
	75°													
	90°													
	105°													
	120°													
	135°													
	150°													
165°														
ოკონტრასტოღი	ღაღმის ტრიადი ღერძს ირღვეღიკ													

შხედრული უნაჭდევი საშრიფტო გარნიტურები (თარაზული)	
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	PTBOს ჰიბერბიტ ლაზიკ
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	სრიალ ონიკოლე შხ
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	ხილე 2000
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	შ-ღ სეზა შხ
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	შ-ღ ხვეულებრივი
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	შ-ღ ხურიერი შ
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	შ-ღ ჯვერსონ შონი შხხ
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	შ-ღ სარლამენტი შხ
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	შ-ღ სრიმერი შხ
ა ბ გ დ ე ვ ზ ც თ ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ რ ს ტ ვ უ ფ ქ ღ ყ შ რ ც ძ წ ჭ ხ ჯ ჰ ღ წ ყ ღ ზ ე ე ნ ხ ი დ ე ნ ხ ზ რ ნ ო უ ყ ა ხ დ ყ ო ფ ზ ი ყ ყ გ რ კ რ კ რ ღ რ ზ	შ-ღ შკედლივი ელენაწერი

სს

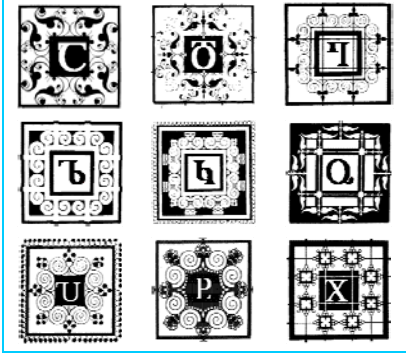

მხედრული საშრიფტო გარნიტურები (შვეული)					
მ.გ. <i>ჩვე</i>	მ.გ. <i>ხუ</i>	მ.გ. <i>ყენ</i>	მ.გ. <i>სა</i>	მ.გ. <i>სრი</i>	მ.გ. <i>სკუდ</i>
<i>ჩ</i>	<i>ხ</i>	<i>ყ</i>	<i>ს</i>	<i>ს</i>	<i>ს</i>
ჩა	ჩა	ჩა	სა	სა	სა
ჩბ	ჩბ	ჩბ	სბ	სბ	სბ
ჩგ	ჩგ	ჩგ	სგ	სგ	სგ
ჩდ	ჩდ	ჩდ	სდ	სდ	სდ
ჩე	ჩე	ჩე	სე	სე	სე
ჩვ	ჩვ	ჩვ	სვ	სვ	სვ
ჩზ	ჩზ	ჩზ	სზ	სზ	სზ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩთ	ჩთ	ჩთ	სთ	სთ	სთ
ჩი	ჩი	ჩი	სი	სი	სი
ჩკ	ჩკ	ჩკ	სკ	სკ	სკ
ჩლ	ჩლ	ჩლ	სლ	სლ	სლ
ჩმ	ჩმ	ჩმ	სმ	სმ	სმ
ჩნ	ჩნ	ჩნ	სნ	სნ	სნ
ჩღ	ჩღ	ჩღ	სღ	სღ	სღ
ჩო	ჩო	ჩო	სო	სო	სო
ჩპ	ჩპ	ჩპ	სპ	სპ	სპ
ჩყ	ჩყ	ჩყ	სყ	სყ	სყ
ჩრ	ჩრ	ჩრ	სრ	სრ	სრ
ჩს	ჩს	ჩს	სს	სს	სს
ჩტ	ჩტ	ჩტ	სტ	სტ	სტ
ჩჭ	ჩჭ	ჩჭ	სჭ	სჭ	სჭ
ჩუ	ჩუ	ჩუ	სუ	სუ	სუ
ჩფ	ჩფ	ჩფ	სფ	სფ	სფ
ჩქ	ჩქ	ჩქ	სქ	სქ	სქ
ჩღ	ჩღ	ჩღ	სღ	სღ	სღ
ჩყ	ჩყ	ჩყ	სყ	სყ	სყ
ჩზ	ჩზ	ჩზ	სზ	სზ	სზ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩთ	ჩთ	ჩთ	სთ	სთ	სთ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ
ჩც	ჩც	ჩც	სც	სც	სც
ჩძ	ჩძ	ჩძ	სძ	სძ	სძ
ჩჩ	ჩჩ	ჩჩ	სჩ	სჩ	სჩ

სს

საწყისი ასო — დიდი ზომის, ზოგჯერ მხატვრულად გაფორმებული სასათაურო ასო, რომელსაც სწერენ წიგნის ტექსტის თავის, ნაწილის ან აბზაცის დასაწყისში. ქართული "საწყისი ასო" ლათინური "ინიციალის" (initials — საწყისი; littera initialis — საწყისი ასო) შესატყვისია

საწყისი ასოები

სილფაენი შხ შც — ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული ნაჭდევებიანი ასოებით.

Table with 4 columns: Silfaeni Shk Shch, and a large text block below it.

სინური მრავალთავი — ქართული დამწერლობის ძველი, გადაწერილი 864 წ. წახება სინას შთაზე წმ. აკატერიეს მონასტრის ბიბლიოთეკაში.

Table with 1 column: Sinuri Mravaltavi, 864 წ. containing decorative text.

Table with 1 column: Nusxuri Asobis Nimushi, 864 წ. containing decorative text.

სომხური ნბანი — ანბანი, შექმნილი შესრობ შაშტოცის მიერ 406 წ. ახ.წ.

Table with 5 columns: Armenian Alphabet (Armenian) showing letters and their values.

Table with 5 columns: Armenian Alphabet (Armenian) showing letters and their values.

სომხური ანბანი											
შე-5 ს.					შე-12 ს.						
1	Ա	ა	აბ	[ა]	1	1	Ա	ა	აბ	[ა]	1
2	Բ	ბ	ბენ	[ბ]	2	2	Բ	ბ	ბენ	[ბ]	2
3	Գ	გ	გამ	[გ]	3	3	Գ	გ	გამ	[გ]	3
4	Դ	დ	და	[დ]	4	4	Դ	დ	და	[დ]	4
5	Ե	ე	ეჩ	[ე]	5	5	Ե	ე	ეჩ	[ე]	5
6	Զ	ზ	ზა	[ზ]	6	6	Զ	ზ	ზა	[ზ]	6
7	Է	է	է	[է]	7	7	Է	է	է	[է]	7
8	Ը	ը	ըთ	[ը]	8	8	Ը	ը	ըთ	[ը]	8
9	Թ	թ	თ	[თ]	9	9	Թ	թ	თ	[თ]	9
10	Շ	չ	չე	[չ]	10	10	Շ	չ	չე	[չ]	10
11	Ի	ի	ინ	[ი]	20	11	Ի	ი	ინ	[ი]	20
12	Լ	լ	ლენ	[ლ]	30	12	Լ	ლ	ლენ	[ლ]	30
13	Խ	ხ	ხე	[ხ]	40	13	Խ	ხ	ხე	[ხ]	40
14	Մ	մ	մა	[մ]	50	14	Մ	մ	մა	[մ]	50
15	Կ	კ	კენ	[კ]	60	15	Կ	კ	კენ	[კ]	60
16	Հ	չ	ჰო	[ჰ]	70	16	Հ	չ	ჰო	[ჰ]	70
17	Ձ	ძ	ძა	[ძ]	80	17	Ձ	ძ	ძა	[ძ]	80
18	Ղ	ღ	ღატ	[ღ]	90	18	Ղ	ღ	ღატ	[ღ]	90
19	Ճ	ჭ	ჭა	[ჭ]	100	19	Ճ	ჭ	ჭა	[ჭ]	100
20	Մ	შ	შენ	[შ]	200	20	Մ	შ	შენ	[შ]	200
21	Յ	ყ	ყი	[ყ]	300	21	Յ	ყ	ყი	[ყ]	300
22	Ն	ნ	ნუ	[ნ]	400	22	Ն	ნ	ნუ	[ნ]	400
23	Շ	თ	თა	[თ]	500	23	Շ	თ	თა	[თ]	500
24	Ո	ო	ო	[ო]	600	24	Ո	ო	ო	[ო]	600
25	Չ	ჩ	ჩა	[ჩ]	700	25	Չ	ჩ	ჩა	[ჩ]	700
26	Պ	ყ	ყე	[ყ]	800	26	Պ	ყ	ყე	[ყ]	800
27	Ջ	ჯ	ჯე	[ჯ]	900	27	Ջ	ჯ	ჯე	[ჯ]	900
28	Դ	რ	რა	[რ]	1000	28	Դ	რ	რა	[რ]	1000
29	Ս	ს	სე	[ს]	2000	29	Ս	ს	სე	[ს]	2000
30	Վ	ვ	ვე	[ვ]	3000	30	Վ	ვ	ვე	[ვ]	3000
31	Տ	ტ	ტენ	[ტ]	4000	31	Տ	ტ	ტენ	[ტ]	4000
32	Ը	რ	რე	[რ]	5000	32	Ը	რ	რე	[რ]	5000
33	Ց	ც	ცო	[ც]	6000	33	Ց	ც	ცო	[ც]	6000
34	Ի	კ	კენ	[კ]	7000	34	Ի	კ	კენ	[კ]	7000
	ՈԻ			[უ]			ՈԻ			[უ]	
35	Փ	ფ	ფრ	[ფ]	8000	35	Փ	ფ	ფრ	[ფ]	8000
36	Ք	ქ	ქე	[ქ]	9000	36	Ք	ქ	ქე	[ქ]	9000
						37	ԵՎ			[ევ]	
						38	Օ	ო		[აჟ]	
						39	Շ	ფ		[ფ]	

სს

სხვაობა ქართულ და ფინიკიურ-ბერძნულ-ლათინურ ანბანებს შორის.

ფინიკიურში 22 ასოა, ქართულში 21 (ასო "ქოფ" გამოტოვებულია). ორივე ანბანში რიგითი მნიშვნელობა სრულად შეესაბამება რიცხვით მნიშვნელობას. ორივე ანბანი მთავრდება ჯვრის ნიშნით (X – "ტავ" და X – "ჯან").

წანსხვავებული ასოები ფინიკიურ და ქართულ ანბანებში		
ტივ. №	ფინიკიური	ქართული
5	ჰე	ენ
8	ხეთ	ჴე
10	მოთ	ინ
15	სამეჟ	ჲე
18	ცადე	ჟან
19	ქოფ	—
21	შინ	სან

სრქაულ ბერძნულში 23 ასოა, ქართულში 22 (ასო "კობა" გამოტოვებულია). ქერძნულში ასოებს "სან" და "კობა" არ გაანნია ბგერითი მნიშვნელობები.

წანსხვავებული ასოები არქაულ ბერძნულ და ქართულ ანბანებში		
ტივ. №	სრქ. ბერძ.	ქართული
15	ქსი	ჲე
18	სან	ჟან
19	კობა	—
23	ჲუ	ჟი

ხლასიკურ ბერძნულში 27 ასოა, ქართულში 26 (ასო "კობა" გამოტოვებულია). ქერძნულში ასოებს "სტივმა", "სამპი" და "კობა" არ გაანნიათ ბგერითი მნიშვნელობები. ქერძნულში შეუსაბამობაა რიგით და რიცხვით მნიშვნელობებს შორის. ეს შეუსაბამობა იწყება "სამპიდან".

წანსხვავებული ასოები კლასიკურ ბერძნულ და ქართულ ანბანებში		
ტივ. №	ხლ. ბერძ.	ქართული
6	სტივმა	ვინ
7	ძეტა	ზენ
8	ეტა	ჴე
15	ქსი	ჲე
18	სამპი	ჟან
19	კობა	—
26	ფსი	ღან
27	ომეკა	ყარ

ლიზანტიურ ბერძნულში 24 ასოა (ამოღებულია "სტივმა", "სამპი" და "კობა"), ქართულში 26. ქერძნულში სრული შეუსაბამობაა რიგით და რიცხვით მნიშვნელობებს შორის.

წანსხვავებული ასოები ბიზანტიურ ბერძნულ და ქართულ ანბანებში

ტივ. №	ლიზ. ბერძ.	ქართული
2	ვიტა	ბან
6	—	ვინ
8	იტა	ჴე
10	მოტა	ინ
15	ქსი	ჲე
18	—	ჟან
23	იფსილონ	ჟიე
26	ფსი	ღან
27	ომეკა	ყარ

სრქაულ ლათინურში 20 ასოა (გამოტოვებულია ასოები "ზენ", "ჲე", "ჟან", "ფარ"), ქართულში 24 (გამოტოვებულია "ქჲუ"). ორივე ანბანი მთავრდება ჯვრის ნიშნით (X – "ქს" და X – "ჯან").

წანსხვავებული ასოები არქაულ ლათინურ და ქართულ ანბანებში

ტივ. №	სრქ. ლათ.	ქართული
6	ეჟ	ვინ
7	—	ზენ
9	—	თან
15	—	ჲე
18	—	ჟან
19	ქჲუ	—
23	ჰი	ჟიე
24	—	ფარ
6	ეჟ	ვინ

ხლასიკურ ლათინურში 23 ასოა (გამოტოვებულია ასოები "თან", "ჲე", "ჟან", "ფარ"), ქართულში 26 (გამოტოვებულია "ქჲუ"). ჟუასაუკუნეებში (მე-16 ს.) ლათინურში შემოიღეს ასოები "მოტ" და "უ".

წანსხვავებული ასოები კლასიკურ ლათინურ და ქართულ ანბანებში

ტივ. №	ხლ. ლათ.	ქართული
3	ცე	ვან
6	ეჟ	ვინ
7	ჰე	ზენ
9	—	თან
15	—	ჲე
18	—	ჟან
19	ქჲუ	—
23	ჰი	ჟიე
24	—	ფარ
25	იფსილონ	ღან
26	ზეტა	ყარ
3	ცე	ვან

წანსხვავებული ასოები ფინიკიურ, ბერძნულ და ლათინურ ანბანებში

ფინ.	ჰე, ხეთ, მოთ
ს.ბ.	ჲუ
ხ.ბ.	სტივმა, ძეტა, ეტა, ფსი, ომეკა
ფ.ბ.	ვიტა, იტა, მოტა, იფსილონ
ს.ლ.	ეჟ, 7, 9, ჰე, 24
ხ.ლ.	ცე, იფსილონ, ზეტა

ფინიკიურში 22 ასოა, არქაულ ბერძნულში 22. ფინიკიურსა და არქაულ ბერძნულს შორის იმავე ასოებშია სხვაობა, როგორც ფინიკიურსა და ქართულს შორის. სმ შვიდი ასოდან ოთხში (ჰე, ხეთ, მოთ, შინ) ერთნაირი სხვაობაა, სამში კი (სამეჟ, ცადე, ქოფ) განსხვავებული.

წანსხვავებული ასოები ფინიკიურ, და არქაულ ბერძნულ ანბანებში

ტივ. №	ფინიკიური	სრქ. ბერძ.
5	ჰე	ეფსილონ [ე]
8	ხეთ	ეტა [ჰ/ე]
10	მოთ	იოტა
15	სამეჟ	ქსი
18	ცადე	სან
19	ქოფ	კობა
21	შინ	სივმა

ტივითი და რიცხვითი მნიშვნელობების სრული შესაბამობა ქართულ ანბანში მიუთითებს მის გენეტიკურ კავშირზე ფინიკიურთან. სმის დამადასტურებელია აგრეთვე ის, რომ ქართული და ფინიკიური ანბანები მთავრდება ჯვრის ნიშნით (X – "ტავ" და X – "ჯან").

სს

ღებ

ღ, ფ, ტ — „ტარ“, ქართული ანბანის ოცდამეერთე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 21; რიცხვითი მნიშვნელობა — 300.

		შობაზულობა						ღ	ფ	ტ
№	ს.	ვ.	ბ.	გ.	დ.	ე.	შ.			
21	ტარ	ღ	ფ	ტ	ღ	ფ	ტ	ღ	ფ	ტ

სომთავრული ასო ტარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ფელით.
	ღ	ფ	
ტარ	ღ	ფ	ტ

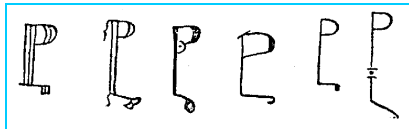
ნუსხური ასო ტარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ფელით.
	ღ	ფ	ტ	
ტარ	ღ	ფ	ტ	ტ

მხედრული ასო ტარ-ის სახეობები

სლოტარ-ის ევოლუცია

შატერული ინიციალები შუასაუკუნეიდან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "ღ"				
შთავრული		ნუსხ.	მხედ.	ს.
ფიგურ.	ფიგურ.			
ღ				1
ღ				4
ღღღ				5
ღღღღ	ღ ღღ			6-7
	ღ ღ			8
ღღ	ღღ	ღღღღ		9
ღღ	ღღღღღ	ღღღღღღ		10
ღღ	ღღღღღ	ღღღღღღ	ღ ღღ	11
ღღ	ღ	ღღღ	ღღღღ	12
ღღ	ღ	ღღღ	ღღღღ	13
	ღ	ღღ	ღღ	14
	ღ	ღ	ღღ	15
ღღ	ღღღ	ღღ	ღღ	16
	ღ	ღღღღ	ღღღ	17
ღ	ღღ	ღღღღ	ღღღღღ	18

ფიგურული ნიშნობა ღ

ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ
ღ	ფ	ტ	შ

აბგლეზებით კომპიუტერული შტრიხული წარმოდგენა

ფიგურული ნიშნობა ღ

სომთავრული ნიშნობა ღ

ნუსხური ნიშნობა ღ

მხედრული ნიშნობა ღ

სლოტარ-ის ნიშნობა ღ

სლოტარ-ის ევოლუცია

შატერული ნიშნობა ღ

ღებ

ფიგურული ნიშნობა ღ — ქართული საშრიფტო გარნიტური მთავრულ-მხედრული ნაჭდევებიანი ასოებით.

ჟ

ჟ, ი, ჯ – „ჟე“, ქართული ანბანის ოცდამეორე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 22; რიცხვითი მნიშვნელობა – 400.

№		ს.		ჟ.		ი.		ჯ.		ს.
ს.	ჟ.	ი.	ჯ.	ს.	ჟ.	ი.	ჯ.			
22	ჟე	[ჟ]	ჟ	ი	ჯ	ჟ	ი	ჯ	400	

სომთავრული ასო ჟე-ს სახეობები

ს.ს.	შობაზულობა		ჟელით.
	ჟავ.	ჟან.	
ჟე	ჟ	ჟ	ჟ

ნუსხური ასო ჟე-ს სახეობები

ს.ს.	შობაზულობა			ჟელით.
	ჟავ.	ჟანამედრ.	ჟელ.	
ჟე	ჟ	ჟ	ჟ	ჟ

მხედრული ასო ჟე-ს სახეობები

ჟ	ი	ჯ	ჟ	ი	ჯ	ჟ	ი	ჯ	3
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

სო ჟე-ს ევოლუცია

მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ჟ(ჟ) – გამოხატავს დიფთონგს, რომელიც შესდგება უმარცვლო „უ“-სა და „ო“-გან. ფინიკიურში მას ბადალი არ გააჩნია. ცრქულ და კლასიკურ ბერძნულში მისი ბადალია აგრეთვე დიფთონგისეული ასო „ი ფსილონ“ (Υ). უხათინურში კი ასო „ჟე“ (V).

ჟ-ასო	
ჟ. წ. 412 წ.	ჟე-4 ს.
ჟ ჟე [ჟი]	ჟ ჟე [ჟი]

ჟ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში					
ფინიკიური	ჟერმანული		უხათინური	ქართული	
	ცრქული	ხლასიკური		ჟ. წ. 412 წ.	ჟე-4 ს.
—	Υ ფსილონ [ჟი]	Υ ფსილონ [ჟი]	V ჟე [ჟი]	ჟ ჟე [ჟი]	ჟ ჟე [ჟი]

ჟ-ასოს ხმაურება: ბგერა უ ბგერა ი-ს წინ ზოგ შემთხვევაში მოკლეა: უი = ჟი; თუსება, თუთმარქვია, თუთმფრინავი, თუთონ, ჟმე.

სო „ჟ“				
შობაზულობა	ჟავ.		ჟან.	ს.
	ჟ	ჟ		
ჟ				1
ი				4
ჟი				5
ჟი	ი			6-7
ჟი	ჟ			8
ჟი	ჟი			9
ჟი	ჟი	ი		10
ჟი	ჟი	ჟ		11
ჟი	ჟი	ჟ		12
ჟი				13
ჟი				14
				15
				16
				17
			ჟ	18

**წრიფტი "ანივერსიტეტი",
ნუსხური**

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ
 ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ
 რ ს ტ ვ ფ ქ ლ ყ შ
 ჩ ც ძ ჯ ჳ ჴ ჵ ჶ
 ჳ

**წრიფტი "ანივერსიტეტი",
შხედრული**

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ
 ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ
 რ ს ტ ვ ფ ქ ლ ყ შ
 ჩ ც ძ ჯ ჳ ჴ ჵ ჶ
 ჳ

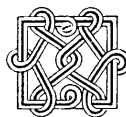
აბეჯიძე.

UNICODE-ს ქართული დიაპაზონი											
შთავრული ასოები											
ც	10A0	ჩ	10A8	ქ	10B0	ყ	10B8	ღ	10C0	res	10C8
ყ	10A1	ბ	10A9	ს	10B1	ჩ	10B9	ტ	10C1	res	10C9
ღ	10A2	ზ	10AA	ე	10B2	ც	10BA	ვ	10C2	res	10CA
ძ	10A3	ჭ	10AB	ო	10B3	ძ	10BB	ყ	10C3	res	10CB
წ	10A4	ჩ	10AC	ფ	10B4	ქ	10BC	ყ	10C4	res	10CC
წ	10A5	ა	10AD	ბ	10B5	ს	10BD	ჭ	10C5	res	10CD
ხ	10A6	უ	10AE	ჩ	10B6	ღ	10BE	res	10C6	res	10CE
ც	10A7	ყ	10AF	ყ	10B7	ჯ	10BF	res	10C7	res	10CF
სასტრიქონო ასოები											
ა	10D0	ბ	10D8	გ	10E0	დ	10E8	ე	10F0	res	10F8
ბ	10D1	კ	10D9	ს	10E1	ჩ	10E9	ც	10F1	res	10F9
გ	10D2	ღ	10DA	ტ	10E2	ც	10EA	ძ	10F2	res	10FA
დ	10D3	მ	10DB	უ	10E3	ძ	10EB	ვ	10F3	res	10FB
ე	10D4	ნ	10DC	ფ	10E4	წ	10EC	ჭ	10F4	res	10FC
ვ	10D5	ო	10DD	ქ	10E5	ყ	10ED	გ	10F5	res	10FD
ზ	10D6	პ	10DE	ღ	10E6	ხ	10EE	res	10F6	res	10FE
თ	10D7	ჟ	10DF	ყ	10E7	ჯ	10EF	res	10F7	res	10FF

არბნისის თხთავი – ქართული დამწერლობის ძეგლი, გადაწერილი მე-XI ს.

სლოთავრულის ნიმუში
არბნისის თხთავი, XI ს.

ა ბ გ დ ე ვ ზ თ
 ი კ ლ მ ნ ძ ო პ ყ
 რ ს ტ ვ ფ ქ ლ ყ შ
 ჩ ც ძ ჯ ჳ ჴ ჵ ჶ
 ჳ

ფ ფ

ფ, ფი, ფი — „ფარ“, ქართული ანბანის ოცდამესამე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 23; რიცხვითი მნიშვნელობა — 500.

		შობაზულობა						
№	ს.	ვ.	ქ.წ.	ს.	წ.	ქანამ.	ქ.	ქც.
		5 ს.		5 ს.	ქ.	ქანამ.	ქ.	ქც.
		ქც.	ქ.	ქ.	ქ.	ქ.	ქ.	ქ.
23	ფარ	[ფ]	ფ	ფ	ფ	ფ	ფ	500

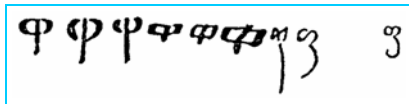
სომეხური ასო ფარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ქელით.
	ქავ.	ქან.	
ფარ			

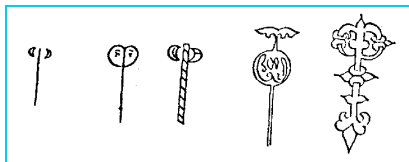
ნუსხური ასო ფარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ქელით.
	ქავ.	ქანამედრ.	ქელ.	
ფარ				

შხედრული ასო ფარ-ის სახეობები

სლო ფარ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ფინიკური ანბანი.

ფსალმუნთა განმარტება — ქართული დამწერლობის ძეგლი, გადაწერილი 1035 წელში.

ნუსხური ასოების ნიმუში	
ფსალმუნთა განმარტება, 1035 წ.	
<p>ⵎ ⵏ ⵙ ⵔ ⵕ ⵖ ⵗ ⵘ ⵙ ⵚ ⵛ ⵜ ⵝ ⵞ ⵟ ⵠ ⵡ ⵢ ⵣ ⵤ ⵥ ⵦ ⵧ ⵨ ⵩ ⵫ ⵬ ⵭ ⵮ ⵯ ⵰ ⵱ ⵲ ⵳ ⵴ ⵵ ⵶ ⵷ ⵸ ⵹ ⵺ ⵻ ⵼ ⵽ ⵾ ⵿</p>	

სლო „ფ“				
შთავრული		ნუსხ.	შხედ.	ს.
ქვივრ.	ქვივის			
				1
ფ				4
ფფ				5
ფფ	ფფ			6-7
				8
ფფ	ფფ	ფფ		9
ფფ	ფფ	ფფ	ფფ	10
ფ	ფ	ფ	ფ	11
ფფ	ფ	ფ	ფ	12
ფ		ფ	ფ	13
ფ	ფ	ფ	ფ	14
ფ			ფ	15
		ფ	ფ	16
ფ		ფ	ფ	17
ფ		ფ	ფ	18

ფინიკური ანბანი				
1	Ⲁ	ალეფ	[ʾ]	1
2	ⲁ	ბეთ	[b]	2
3	Ⲃ	გამელ	[g]	3
4	ⲃ	დალეთ	[d]	4
5	Ⲅ	ჰე	[h]	5
6	ⲅ	კავ	[k]	6
7	Ⲇ	ზაან	[z]	7
8	ⲇ	ხეთ	[x]	8
9	Ⲉ	თეთ	[t]	9
10	ⲉ	აოთ	[e]	10
11	Ⲋ	კავ	[k]	20
12	ⲋ	ლაშელ	[l]	30
13	Ⲍ	მემ	[m]	40
14	ⲍ	ნუნ	[n]	50
15	Ⲏ	სამექ	[s]	60
16	ⲏ	აჰინ	[ʾ]	70
17	Ⲑ	ჰე	[h]	80
18	ⲑ	ცაღე	[c]	90
19	Ⲓ	ქოფ	[k]	100
21	Ⲕ	რეშ	[r]	200
21	ⲕ	შინ	[š]	300
22	Ⲍ	ტავ	[t]	400

ფინიკურ-ბერძნულ-ლათინურ ანბანების შედარებითი სქემა

ფინიკური	ღერძული			ზათინური		
	ღრქული	ღლასიკური	ღიზანტიური	ღრქული	ღლასიკური	ღუასაკუნური
1 𐤀 ალფუ ['] 1	1 A ალფა [ა]	1 A ალფა [ა]	1 A ალფა [ა]	A ა ა [ა]	A ა ა [ა]	A ა ა [ა]
2 𐤁 ბეთ [ბ] 2	2 B ბეტა [ბ]	2 B ბეტა [ბ]	2 B ვიტა [ბ]	B ბე [ბ]	B ბე [ბ]	B ბე [ბ]
3 𐤂 გამელ [გ] 3	3 Γ გამა [გ]	3 Γ გამა [გ]	3 Γ გამა [გ]	Γ გე [გ]	C ცე [ც] და [კ]	C ცე [ც] და [კ]
4 𐤃 დალეთ [დ] 4	4 Δ დელტა [დ]	4 Δ დელტა [დ]	4 Δ დელტა [დ]	▷ დე [დ]	D დე [დ]	D დე [დ]
5 𐤄 ჰე [ჰ] 5	5 Ξ ეფსილონ [ე]	5 E ეფსილონ [ე]	5 E ეფსილონ [ე]	E ე ე [ე]	E ე ე [ე]	E ე ე [ე]
6 𐤅 ვავ [ვ] 6	6 Ϝ დიგამა [ვ(უ)]	6 Ϝ სტიგმა	6 Ϝ სტიგმა	F ეფ [ფ]	F ეფ [ფ]	F ეფ [ფ]
7 𐤆 ზან [ზ] 7	7 Ζ ძეტა [დ(ზ)]	7 Z ძეტა [ძ]	7 Z ზიტა [ზ]	H ჰა [ჰ]	G გე [გ]	G გე [გ]
8 𐤇 ხეთ [ხ] 8	8 H ეტა [1.ჰ2.ე]	8 H ეტა [ხ]	8 H იტა [ი]	H ჰა [ჰ]	H ჰა [ჰ]	H ჰა [ჰ]
9 𐤈 თეთ [თ] 9	9 Θ თეტა [თ]	9 Θ თეტა [თ]	9 Θ თიტა [თ]	I ი ი [ი]	I ი ი [ი]	I ი ი [ი]
10 𐤉 ით [ი] 10	10 Ι იიტა [ი]	10 I იიტა [ი]	10 I ითა [ი]	K კა [კ]	K კა [კ]	J ით [ი]
11 𐤊 კავ [კ] 20	11 Κ კაპა [კ]	11 K კაპა [კ]	20 K კაპა [კ]	L ელ [ლ]	L ელ [ლ]	K კა [კ]
12 𐤋 ლამელ [ლ] 30	12 Λ ლამბდა [ლ]	12 Λ ლამბდა [ლ]	30 Λ ლამბდა [ლ]	W ემ [შ]	M ემ [შ]	L ელ [ლ]
13 𐤌 მემ [მ] 40	13 Μ მამუ [მ]	13 M მამუ [მ]	40 M მი [მ]	N ენ [ნ]	N ენ [ნ]	M ემ [შ]
14 𐤍 ნუნ [ნ] 50	14 Ν ნამუ [ნ]	14 N ნამუ [ნ]	50 N ნი [ნ]	O ო [ო]	N ენ [ნ]	N ენ [ნ]
15 𐤎 სამექ [ს] 60	15 Ξ ქსი [ქს]	15 Ξ ქსი [ქს]	60 Ξ ქსი [ქს]	Π პე [პ]	O ო [ო]	O ო [ო]
16 𐤏 ოინ ['] 70	16 O ომიკრონ [ო]	16 O ომიკრონ [ო]	70 O ომიკრონ [ო]	Ϟ ჰე [ჰ]	P პე [პ]	P პე [პ]
17 𐤐 პე [პ] 80	17 Ρ პი [პ]	17 Π პი [პ]	80 Π პი [პ]	Ϛ ქჟუ [ქ]	Q ქჟუ [ქ]	Q ქჟუ [ქ]
18 𐤑 ცადე [ც] 90	18 Ϛ სან	18 Ϛ სამპი 900		P ერ [რ]	R ერ [რ]	R ერ [რ]
19 𐤒 ქოფ [ქ] 100	19 Ϝ კობა	19 Ϝ კობა 90		S ეს [ს]	S ეს [ს]	S ეს [ს]
21 𐤓 რეშ [რ] 200	20 Ϟ რო [რ]	20 P რო [რ]	100 P რო [რ]	T ტე [ტ]	T ტე [ტ]	T ტე [ტ]
21 𐤔 შინ [შ] 300	21 Σ სიგმა [ს]	21 Σ სიგმა [ს]	200 Σ სიგმა [ს]	V ვე [ვ]	V ვე [ვ]	S ეს [ს]
22 𐤕 ტავ [ტ] 400	22 T ტამუ [ტ]	22 T ტამუ [ტ]	300 T ტაქ [ტ]	Y იეს [ქს]	V ვე [ვ]	U უ [უ]
	23 Υ იუფსილონ [იუ]	23 Υ იუფსილო [იუ]	Y იუფსილონ [ი]	X იქს [ქს]	V ვე [ვ]	V ვე [ვ]
				Y იფსილონ [ი]	Y იფსილონ [ი]	X იქს [ქს]
		24 Φ ფი [ფ] 500	Φ ფი [ფ]	Z ზეტა [ზ]	Y იფსილონ [ი]	Y იფსილონ [ი]
		25 Χ ქსი [ქ] 600	X ქსი [ქ]		Z ზეტა [ზ]	Z ზეტა [ზ]
		26 Ψ ფსი [ფს] 700	Ψ ფსი [ფს]			
		27 Ω ომეგა [ო] 800	Ω ომეგა [ო]			

ფინიკურ-ქართული ანბანების შედარებითი ტაბულა														
ფინიკური ანბანი				ქართული ანბანი										
				ხლასიკური (ძვ. წ. 412 წ.)		I ს.				II-III ს.				
1	𐤀	ალეფ	[ʾ]	1	1	ⴌ	ან	[ა]	1	1	ⴌ	ან	[ა]	1
2	𐤁	ბეთ	[ბ]	2	2	ⴍ	ბან	[ბ]	2	2	ⴍ	ბან	[ბ]	2
3	𐤂	გიმელ	[გ]	3	3	ⴎ	გან	[გ]	3	3	ⴎ	გან	[გ]	3
4	𐤃	დალეთ	[დ]	4	4	ⴏ	ღონ	[ღ]	4	4	ⴏ	ღონ	[ღ]	4
5	𐤄	ჰე	[ჰ]	5	5	ⴐ	ენ	[ე]	5	5	ⴐ	ენ	[ე]	5
6	𐤅	კავ	[კ]	6	6	ⴑ	ვინ	[ვ]	6	6	ⴑ	ვინ	[ვ]	6
7	𐤆	ზაფ	[ზ]	7	7	ⴒ	ზენ	[ზ]	7	7	ⴒ	ზენ	[ზ]	7
8	𐤇	ხეთ	[ხ]	8	8	ⴓ	ჴე	[ჴ]	8	8	ⴓ	ჴე	[ჴ]	8
9	𐤈	თეთ	[თ]	9	9	ⴔ	თან		9	9	ⴔ	თან		9
10	𐤉	იოთ	[ი]	10	10	ⴕ	ინ	[ი]	10	10	ⴕ	ინ	[ი]	10
11	𐤊	კავ	[კ]	20	11	ⴖ	კან	[კ]	20	11	ⴖ	კან	[კ]	20
12	𐤋	ლაშედ	[ლ]	30	12	ⴗ	ლას	[ლ]	30	12	ⴗ	ლას	[ლ]	30
13	𐤌	მემ	[მ]	40	13	ⴘ	მან	[მ]	40	13	ⴘ	მან	[მ]	40
14	𐤍	ნუნ	[ნ]	50	14	ⴙ	ნარ	[ნ]	50	14	ⴙ	ნარ	[ნ]	50
15	𐤎	სამეჟ	[ს]	60	15	ⴚ	ჲე	[ჲ]	60	15	ⴚ	ჲე	[ჲ]	60
16	𐤏	აჲინ	[ʾ]	70	16	ⴛ	ონ	[ო]	70	16	ⴛ	ონ	[ო]	70
17	𐤐	ჰე	[ჰ]	80	17	ⴜ	პარ	[პ]	80	17	ⴜ	პარ	[პ]	80
18	𐤑	ცადე	[ც]	90	18	ⴝ	ჟან	[ჟ]	90	18	ⴝ	ჟან	[ჟ]	90
19	𐤒	ქოფ	[ქ]	100	19	ⴞ	რაე	[რ]	100	19	ⴞ	რაე	[რ]	100
21	𐤔	რემ	[რ]	200	20	ⴟ	სან	[ს]	200	20	ⴟ	სან	[ს]	200
21	𐤕	შინ	[შ]	300	21	ⴠ	ტარ	[ტ]	300	21	ⴠ	ტარ	[ტ]	300
22	𐤖	ტავ	[ტ]	400	22	ⴡ	ჴე	[ჴ]	400	22	ⴡ	ჴე	[ჴ]	400
											ⴢ	უნ	[უ]	
					23	ⴣ	ფარ	[ფ]	500	23	ⴣ	ფარ	[ფ]	500
					24	ⴤ	ქან	[ქ]	600	24	ⴤ	ქან	[ქ]	600
					25	ⴥ	ღან	[ღ]	700	25	ⴥ	ღან	[ღ]	700
					26	⴦	ყარ	[ყ]	800	26	⴦	ყარ	[ყ]	800
					27	ⴧ	შინ	[შ]	900	27	ⴧ	შინ	[შ]	900
					28	⴨	ჩინ	[ჩ]	1000	28	⴨	ჩინ	[ჩ]	1000
					29	⴩	ცან	[ც]	2000	29	⴩	ცან	[ც]	2000
					30	⴪	ძილ	[ძ]	3000	30	⴪	ძილ	[ძ]	3000
					31	⴫	წილ	[წ]	4000	31	⴫	წილ	[წ]	4000
					32	⴬	ჭარ	[ჭ]	5000	32	⴬	ჭარ	[ჭ]	5000
					33	ⴭ	ხან	[ხ]	6000	33	ⴭ	ხან	[ხ]	6000
					34	⴮	კარ	[კ]	7000	34	⴮	კარ	[კ]	7000
					35	⴯	ჯან	[ჯ]	8000	35	⴯	ჯან	[ჯ]	8000
										36	ⴰ	ჰე	[ჰ]	9000
										37	ⴱ	ჰჰ	[ჰჰ]	10000

ფე

ქქ

ქ, ქ, ქ — „ქან“, ქართული ანბანის ოცდამეოთხე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 24; რიცხვითი მნიშვნელობა — 600.

№	ს.	შობაზულობა					ქ.	პ.
		ვ.	ქ.	წ.	ს.	გ.		
24	ქან	[ქ]	⊕	⊕	⊕	⊕	⊕	600

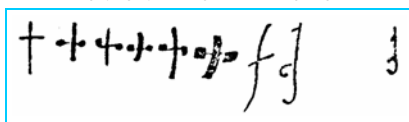
სომხური ასო ქან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ქელით.
	ქავ.	ქან.	
ქან	⊕	⊕	⊕

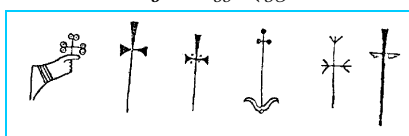
რუსული ასო ქან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ქელით.
	ქავ.	ქანამედრ.	ქელ.	
ქან	⊕	ქ	ქ	⊕

ქხელური ასო ქან-ის სახეობები

სო ქან-ის ევოლუცია

ქხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ქართული ანბანი — ერთობლიობა ქართულ დამწერლობაში გამოყენებული ასოებისა, რომლებიც გარკვეული თანმიმდევრობით არის დალაგებული. ქართულ ანბანში 38 ასოა, რომლებსაც აქვთ თავიანთი სახელწოდებები, და აგრეთვე რიგითი და რიცხვითი მნიშვნელობები (გარდა ო.-ასოსი). შექმნილია ძვ. წ. 412 წელს.

სო „ქ“				
ქართული		რუს.	ქხელ.	ს.
წიგნ.	ქიგნის			
				1
ქ				4
ქქ				5
ქქქ	ქქქ			6-7
	ქქ			8
ქქქ	ქქ	ქქქქ		9
ქქ	ქქქქქ	ქქქქქ		10
ქქ	ქქქ	ქქქქქქ	ქქქ	11
ქქქქ	ქ	ქ	ქქქქქ	12
ქ	ქ	ქქ	ქქქქქ	13
ქ		ქქ	ქქქ	14
ქ	ქ	ქქ	ქ	15
ქ	ქ	ქქ	ქქქ	16
ქ		ქქქ	ქ	17
		ქქქ	ქქქქქ	18

ქართული ანბანი			
1	სა	ან	1
2	ჟა	ბან	2
3	ღა	გან	3
4	თა	ღან	4
5	რა	ენ	5
6	ჟა	ვინ	6
7	ხა	ზენ	7
8	ჩა	ცე	8
9	ცა	თან	9
10	ძა	ინ	10
11	წა	კან	20
12	ხა	ლას	30
13	ჟა	მან	40
14	ჩა	ნარ	50
15	ცა	ეე	60
16	ძა	ონ	70
17	წა	პარ	80
18	ხა	ჟან	90
19	ჩა	რაე	100
20	ცა	სან	200
21	ძა	ტარ	300
22	წა	ვე	400
	ძა	უნ	
23	წა	ფარ	500
24	ქქ	ქან	600
25	ჩა	ღან	700
26	ქქ	ყარ	800
27	წყ	შინ	900
28	ჩა	ჩინ	1000
29	ცა	ცან	2000
30	ჩა	ძილ	3000
31	ჩა	წილ	4000
32	სა	ჭარ	5000
33	ქქ	ხან	6000
34	წყ	კარ	7000
35	ჩა	ჯან	8000
36	ხა	პაე	9000
37	ჩა	ჭკ	10000

ჭართულიანბანი				
ხლასიკური (ძე. წ. 412 წ.)				
1	ა	ან	[ა]	1
2	ბ	ბან	[ბ]	2
3	გ	გან	[გ]	3
4	დ	დონ	[დ]	4
5	ე	ენ	[ე]	5
6	ვ	ვინ	[ვ]	6
7	ზ	ზენ	[ზ]	7
8	თ	თენ	[თ]	8
9	ი	ინ	[ი]	9
10	კ	კან	[კ]	10
11	ლ	ლას	[ლ]	20
12	მ	მან	[მ]	30
13	ნ	ნარ	[ნ]	40
14	ო	ონ	[ო]	50
15	პ	პარ	[პ]	60
16	ჟ	ჟან	[ჟ]	70
17	რ	რან	[რ]	80
18	ს	სან	[ს]	90
19	ტ	ტარ	[ტ]	100
20	ც	ცან	[ც]	200
21	ძ	ძან	[ძ]	300
22	წ	წან	[წ]	400
23	ჭ	ჭან	[ჭ]	500
24	ხ	ხან	[ხ]	600
25	ყ	ყან	[ყ]	700
26	ვ	ვან	[ვ]	800
27	ზ	ზან	[ზ]	900
28	თ	თან	[თ]	1000
29	ი	ინ	[ი]	2000
30	კ	კან	[კ]	3000
31	ლ	ლან	[ლ]	4000
32	მ	მან	[მ]	5000
33	ნ	ნან	[ნ]	6000
34	ო	ოან	[ო]	7000
35	პ	პან	[პ]	8000
36	ჟ	ჟან	[ჟ]	9000
37	რ	რან	[რ]	10000

ჭართულიანბანი				
I ს.				
1	ა	ან	[ა]	1
2	ბ	ბან	[ბ]	2
3	გ	გან	[გ]	3
4	დ	დონ	[დ]	4
5	ე	ენ	[ე]	5
6	ვ	ვინ	[ვ]	6
7	ზ	ზენ	[ზ]	7
8	თ	თენ	[თ]	8
9	ი	ინ	[ი]	9
10	კ	კან	[კ]	10
11	ლ	ლას	[ლ]	20
12	მ	მან	[მ]	30
13	ნ	ნარ	[ნ]	40
14	ო	ონ	[ო]	50
15	პ	პარ	[პ]	60
16	ჟ	ჟან	[ჟ]	70
17	რ	რან	[რ]	80
18	ს	სან	[ს]	90
19	ტ	ტარ	[ტ]	100
20	ც	ცან	[ც]	200
21	ძ	ძან	[ძ]	300
22	წ	წან	[წ]	400
23	ჭ	ჭან	[ჭ]	500
24	ხ	ხან	[ხ]	600
25	ყ	ყან	[ყ]	700
26	ვ	ვან	[ვ]	800
27	ზ	ზან	[ზ]	900
28	თ	თან	[თ]	1000
29	ი	ინ	[ი]	2000
30	კ	კან	[კ]	3000
31	ლ	ლან	[ლ]	4000
32	მ	მან	[მ]	5000
33	ნ	ნან	[ნ]	6000
34	ო	ოან	[ო]	7000
35	პ	პან	[პ]	8000
36	ჟ	ჟან	[ჟ]	9000
37	რ	რან	[რ]	10000

ჭართულიანბანი				
II ს.				
1	ა	ან	[ა]	1
2	ბ	ბან	[ბ]	2
3	გ	გან	[გ]	3
4	დ	დონ	[დ]	4
5	ე	ენ	[ე]	5
6	ვ	ვინ	[ვ]	6
7	ზ	ზენ	[ზ]	7
8	თ	თენ	[თ]	8
9	ი	ინ	[ი]	9
10	კ	კან	[კ]	10
11	ლ	ლას	[ლ]	20
12	მ	მან	[მ]	30
13	ნ	ნარ	[ნ]	40
14	ო	ონ	[ო]	50
15	პ	პარ	[პ]	60
16	ჟ	ჟან	[ჟ]	70
17	რ	რან	[რ]	80
18	ს	სან	[ს]	90
19	ტ	ტარ	[ტ]	100
20	ც	ცან	[ც]	200
21	ძ	ძან	[ძ]	300
22	წ	წან	[წ]	400
23	ჭ	ჭან	[ჭ]	500
24	ხ	ხან	[ხ]	600
25	ყ	ყან	[ყ]	700
26	ვ	ვან	[ვ]	800
27	ზ	ზან	[ზ]	900
28	თ	თან	[თ]	1000
29	ი	ინ	[ი]	2000
30	კ	კან	[კ]	3000
31	ლ	ლან	[ლ]	4000
32	მ	მან	[მ]	5000
33	ნ	ნან	[ნ]	6000
34	ო	ოან	[ო]	7000
35	პ	პან	[პ]	8000
36	ჟ	ჟან	[ჟ]	9000
37	რ	რან	[რ]	10000

ქართული ასოების აგებულობა

ქართული გრაფემების კლასიფიკაცია აგებულობის და მიხედვით

ხუთხოვანი-ხაზოვანი გრაფემები

ქრიულ-ხაზოვანი გრაფემები

ქრიული გრაფემა

ქართული გრაფემების შიდაჯგუფური თანმიმდევრული კლასიფიკაცია (ერთი გრაფემის გადასვლა მეორეში)

ხუთხოვანი-ხაზოვანი გრაფემები

ქრიულ-ხაზოვანი გრაფემები

ქრიული გრაფემა

ხადაგანაც ქართული დამწერლობის ერთიანი გრაფიკული სისტემა ერთი პრინციპით და ერთბაშად არის შექმნილი, შემოქმედისთვის ყოველად ზედმეტი იყო ცალკეული ასონიშების გრაფიკის (მოხაზულობის) გადმოღება სხვა (უცხო) ანბანიდან. უნდა, შესაძლოა, გადმოღებულ იქნა რამოდენიმე ასოს მოხაზულობა. შემდეგ კი ამ ასოების საფუძველზე შეიქმნა დანარჩენი ასოების აგების პრინციპი.

ქართული ასოების ევოლუცია

ქართული ასოების ევოლუცია

ქართული ასოების ევოლუცია

ქართული ასოების ორიენტაცია სივრცეში.

ქართული ასოები ორიენტაციისა და მიხედვით შეიძლება დაიყოს ოთხ ჯგუფად.

ქართული გრაფიკების კლასიფიკაცია მათი ორიენტაციისა და მიხედვით

მარცხნივ ორიენტირებული გრაფიკები

მარჯვნივ ორიენტირებული გრაფიკები

ღრუბვლები ორმხრივი ორიენტაციით

“ჩაკეტილი” (უორიენტაციო) გრაფიკები

სლოების მარჯვნიდან მარცხნივ შემოტრიალების დროს ასოებმა **ქ** და **შ** შეინარჩუნეს თავისი სახე, ასოები **ქ** და **ღ** შემოტრიალდნენ მარცხნივ. სლოების ქვევიდან ზევით გადატრიალების დროს ასო **ქ** ასევე შეინარჩუნა თავისი სახე და მას შეუერთდა ასო **ღ**. სლოები **შ** და **ღ** გადატრიალდნენ. ურთდროული შემოტრიალების და გადატრიალების დროს ასო **ქ** შეინარჩუნა თავისი სახე. სლოებმა **შ** და **ღ** მიიღეს ისეთივე სახე, როგორც შემოტრიალების დროს. სლო **ღ** მიიღო ახალი სახე.

ნებისმიერ ტრიალის დროს ასო **ქ** ინარჩუნებს თავის სახეს; ასო **ღ** კი იცვლის თავის სახეს. სლოები **შ** და **ღ** ხან ინარჩუნებენ თავის სახეს, ხან კი იცვლიან.

სმ მოვლენაში ვლინდება ასოების სხვადასხვა დამოკიდებულება სიმეტრიასთან. იეროდ, ასო **ქ** აქვს სიმეტრიის ორი ღერძი – თარაზული და შვეული (+). სლო **შ** აქვს სიმეტრიის ერთი ღერძი – შვეული (|). სლო **ღ** – სიმეტრიის ერთი ღერძი – თარაზული (-). სლო **ღ** კი ასიმეტრიულია.

ქართული ასოების დამოკიდებულება სიმეტრიასთან

სხვადასხვა სიმეტრიის მქონე ასოები

მარჯვნიდან მარცხნივ შემოტრიალებული ასოები

ქვევიდან ზევით გადატრიალებული ასოები

ურთდროულად შემოტრიალებული და გადატრიალებული ასოები

სლოების სახეცვლილება მათი ტრიალის დროს

ქართული გრაფიკების კლასიფიკაცია სიმეტრიის და მიხედვით

სიმეტრიული

სიმეტრიის შვეული და თარაზული ღერძებით

სიმეტრიის შვეული ღერძით

სიმეტრიის თარაზული ღერძით

ასიმეტრიული

ქართული წერის ნიმუშები.

ქართული წერის სახეობები	
სახეობები	ნიმუშები
შთავრ.	ნეკრესის სტელა (1 ს.) შავათის სტელა (4 ს.) სალესტინის წარწერები (5 ს.)
სირველ-ნუსხური	ნანმეტი ლექციონარი (7 ს.) სინური შრავალთავი (9 ს.)
ნუსხური	სინური შრავალთავი (9 ს.) წრუჭის ოთხთავი (10 ს.)
სირველ-მხედრული	სტენის სიონის წარწერა (8 ს.)
მხედრ.	წავრატ IV-ის სიგელი (11 ს.)

ქართული ასოების კლასიფიკაცია “გახსნილ-ჩაკეტილობის” მიხედვით

სლოების უმრავლესობას წარმოადგენენ მარჯვნივ ზევით ღია ასოები (11) და მარცხნივ ქვევით ღია ასოები (14). ეს ასოები ჯდება ერთმანეთში.

ქართული ასოების კლასიფიკაცია “გახსნილ-ჩაკეტილობის” მიხედვით		
ჩაკეტილ-ჩახვე. ღია	ჩაკეტილ-წია	ჩახვერად ღია-წია
ქ ႁ	შ ႓	ღ ႔
ღ ႕	ს	ღ
ღ ႆ		
ს ႇ		
ღ		

მარჯვნივ ზევით ღია ასოებისთვის (11) შეუხამებელი (მარცხნივ ზევით ღია) ასოების რაოდენობა უდრის მინიმუმს (3). თა შესაბამისად, მარცხნივ ქვევით ღია ასოებისთვის (14) შეუხამებელი (მარჯვნივ ქვევით ღია) ასოების რაოდენობა აგრეთვე უდრის მინიმუმს (2).

მარჯვნივ ქვევით-ზევით ღია ასოების რაოდენობა (3) და მარცხნივ ქვევით-ზევით ღია ასოების რაოდენობა (2) აგრეთვე უდრის მინიმუმს.

ქ

“ნია” ასოების ურთიერთანადგომა

ქარვნივი ღია			ქარცხნივი ღია		
სვეთი	ქვეითი	ქვეითი სვეთი	სვეთი	ქვეითი	ქვეითი სვეთი
ღ	ფ	ჟ	ქ	ღ	ძ
უ	ყ	ჩ	ც	უ	ჩ
ზ		ც	ც	ყ	
ხ				ჯ	
შ				ხ	
ც				რ	
ს				ს	
ე				შ	
ქ				შ	
ო				ფ	
				ფ	
				ყ	
				ყ	
				შ	

ქართული სასტამბო შრიფტის განვითარების პერიოდები.

ქართული სასტამბო შრიფტის განვითარების პერიოდები

1629 წ.	სომხის პერიოდი (პირველი სასტამბო შრიფტი) (საოლინი და სრბახი)
1687 წ.	ცმსტერადამის პერიოდი (სიკლოშ ნიში)
1709—1748 წწ.	ძებლისის პერიოდი (ჟახტანგ VI)
1749—1799 წწ.	ძებლისის პერიოდი (ჟრეკლე II)
1800—1865 წწ.	სეტერბურგ-ქოსკოვის პერიოდი (სეტერბურგის მეცნიერებათა ცენტრის დაარსების შემდეგ)
1865—1933 წწ.	“ორლების” პერიოდი (გაზეთი “ორლება”)
1933—1991 წწ.	საბჭოთა პერიოდი
1992 წლიდან	სხალი პერიოდი

ქართული წერის ნიმუშები.

ქართული წერის ნიმუშები

ტრიალის ლანგარი, 70 წ. ახ. წ.

ყნყნყნყნყნყნ
წყწყწყწყწყწყწყწყ
წყწყწყწყწყწყწყწყ

ტრიალის სტელა, 75 წ. ახ. წ.

სსსსსსსსსსსსსსსსსს
სსსსსსსსსსსსსსსსსს
სსსსსსსსსსსსსსსსსს

ჩეკრესის სტელა, I ს.

ტბტბტბ ტბტბ ტბტბ
ტბტბ ტბტბ ტბტბ
ტბტბ ტბტბ ტბტბ

შავათის სტელა, 367 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

სეთლემის მონასტერი, 432 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

სეთლემის მონასტერი, 432 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

სოლისის სიონი, 493 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

სეთლემის მონასტერი, 532 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

ქართული წერის ნიმუშები

სტელის X ვარი VI ს.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

ძანმეტი ლექციონარი, VII ს.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

სინური მრავალთავი, 864 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

სდიშის ოთხთავი, 897 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

X რუჟის ოთხთავი, 936 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

ოთხთავი (S405), X ს.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

ოთხთავი (S962), 1054 წ.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

ორბნისის ოთხთავი, XI ს.

წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ
წწწწწწწწწწწწწწწწ

ჭება-ქებათას თარგმანება – ქართული დამწერლობის ძველი, გადაწერილი 1188 წელში.

ჭხედრული ასოების ნიმუში

ჭება-ქებათას თარგმანება, 1188-1210 წ.

ა ბ გ დ ე ვ ზ - თ ა ჯ ლ მ
 ნ - რ ს თ ყ ხ ს ჯ - უ ფ ქ
 ც ჟ შ ხ ც ძ ლ ტ ხ ქ ჯ

ჭხოვილწერა – დეკორატიული ხელწერა, რომელიც ჰკრავს სტრიქონს განუწყვეტელ ორნამენტში. ჭხოვილწერაში იხმარება შემდეგი ხერხები:

სსოების ნაწილების შემოკლება მათი მიახლოების მიზნით;

ჭხოვილწერის ხერხი

სსოების ნაწილების შემოკლება მათი მიახლოების მიზნით

სს = სს   სს = სს

ერთი ასოს დამორჩილება მეორე ასოთი;

ჭხოვილწერის ხერხი

ერთი ასოს დამორჩილება მეორე ასოთი

ღღ = ღღ   ღღ = ღღ

ორი ასოს ურთიერთდამორჩილება; ორი ასო პატარავდება ორჯერ და ერთიმეორეზე დგება;

ჭხოვილწერის ხერხი

ორი ასოს ურთიერთდამორჩილება

ოო = ოო   მმ = მმ

ჭაგვარი ელემენტების შეერთება;

ჭხოვილწერის ხერხი

ჭაგვარი ელემენტების შეერთება

ღხ = ღხ   მს = მს

შაპატარავეული მრგვალი ასოებით ივსება სიცარიელები.

ჭხოვილწერის ნიმუში

ჭხოვილწერის ნიმუში

ჭხოვილწერის ნიმუში (სიტყვა "წიკილოპედა")

ჭხოვილწერის ნიმუში (სიტყვა "წიკილოპედა")

ჭხოვილწერის ნიმუში

"სამღვთო და ხაშტვლელი სახარება" ტბილისი, 1709 წ.

ჭხოვილწერის ნიმუში

"სახარება შარკოზისი, ტავი პირველი" ტბილისი, 1710 წ.

ჭხოვილწერის ნიმუში

"ჩიგნი ჩყობილსიტყვაობა", 1768 წ.

ჭხოვილწერის ნიმუში

"ჩყობილსიტყვაობა" შარი ლროსეს ხელწერა

ქართული ასოების კლასიფიკაცია "გასხნილ-ჩაკეტილობის" მიხედვით																					
ჩაკეტილობა			ჩაკეტილობის დონე												ჩაკეტილობის ტიპი						
ორ. მხრ.	ჩაკეტილობა		ორივე მხრიდან						ერთი მხრიდან						ორ. მხრ.	ჩაკეტილობა					
	შარც	შარჯ	ქ.-ზ.			ზ.-ბ.			შარცხნიდან			შარჯხნიდან				შარცხნიდ.	შარცხნიდან		შარჯხნიდ.	შარჯხნიდან	
			ქ.	ზ.	ბ.	ქ.	ზ.	ბ.	ქ.	ზ.	ბ.	ქ.	ზ.	ბ.			ქ.	ზ.		ბ.	
ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	ჩ	ც	
ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	ჭ	ძ	
ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	ჟ	ხ	
წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	ჭ	წ	
ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	ღ	ყ	
შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	ჩ	შ	
ც			ც																		
ძ			ძ																		
ხ			ხ																		
წ			წ																		
ყ			ყ																		
შ			შ																		

ც	ყ	ღ	ო	ე	ჩ	ზ	ბ	გ
ანკესი	ბანაკი	განგაში	დონე	ენა	ვინაობა	ზენტები	ჭერიპა	თანხა
თ	ხ	შ	ჯ	ნ	ვ	ღ	ს	ყ
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	ფეს	ონკანი	პარკი	ჟანგი
ბ	ს	ღ	ძ	ფ	ჩ	ნ	ყ	ყ
რაეპი	სანაგვე	ტარსუნა	უმე	ფარი	ქანდარა	ღანძილი	ყარტლი	შინდი
ჩ	ც	ძ	რ	ს	ღ	ყ	ჯ	შ
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	ჭარმაგი	ხანძარი	კარი	ჯანი	პაერი
ჭ	წართული ანბანი	ც - გ 1 - 9 1 - 9 10 - 90	ბ - ვ 100 - 900 ჩ - შ 1000 - 9000	ჭ 10 000	ბჩ 100 000	ჩჩ 1 000 000	ჩჭ 10 000 000	ჭჭ 100 000 000
ჭკერა	@ ც. შჭეღღიძე	ერთი - ათი	ასი - ათასი	ბევრი	ბევრის ბევრი	უმჯარი	უმტი	უმტის უმტი

სტ	ფც	ღრ	თწ	რქ	რქრ	სხ	ჩჩ	ცთ
ანკესი	ბანაკი	კანგაში	ღონე	ენა	ვინაობა	ზენტები	ჭერიპა	თანხა
ტი	ხყ	უნთ	ჭმ	ნჩ	ჯა	ღა	სუ	ყუ
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	გეს	ონკანი	პარკი	ჟანგი
ტიჩ	სს	ღღ	ქქ	ფქ	ჩჩ	ნჩ	ყუ	ყუ
რაეტი	სანაგვე	ტარხუნა	უმე	ფარი	ქანდარა	ღანძილი	ყარტლი	შინდი
ჩჩ	ცქ	ტიჩ	ჩჩ	სწ	მქ	ყუ	ჩჩ	უნთ
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	ჭარმაგი	ხანძარი	კარი	ჯანი	პაერი
ტიჩ	ქართული ანბანი	ს - ც 1 - 9 ტ - ლ 10 - 90	ა - ყ 100 - 900 ხ - უ 1000 - 9000	ჭ 10 000	ტიჩ 100 000	ჩჩ 1 000 000	ჩჩ 10 000 000	ტიჩ 100 000 000
მჭკრა	@ ც. მჭკვლიძე	ერთი - ათი	ასი - ათასი	ბევრი	ბევრის ბევრი	უმჯარი	უმტი	უმტის უმტი

ა	ბ	გ	დ	ე	ვ	ზ	თ	ი
ანკესი	ბანაკი	განგაში	დონე	ენა	ვინაობა	ზენტეხი	თერიპა	თანხა
კ	ხ	ღ	ყ	შ	ჩ	ც	ძ	წ
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	ყეს	ოკანი	პარკი	ჟანგი
ც	ძ	წ	ჭ	ხ	ყ	შ	ჩ	ც
რაეპი	სანაგვე	ტარსუნა	ჭე	ყარი	ქანდარა	ღანძილი	ყარტლი	შინდი
ხ	ც	ძ	წ	ჭ	ხ	ყ	შ	ჩ
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილი	ჭარმაგი	ხანძარი	ყარი	ჯანი	ჭაერი
ქ	წ	ჭ	ხ	ყ	შ	ჩ	ც	ძ
მჭვრა	წართული ანბანი	ტ - ჭ 1 - 9 ღ - ჟ 10 - 90	ქ - ჟ 100 - 900 ხ - ჟ 1000 - 9000	ჭ 10 000	ქწ 100 000	წწ 1 000 000	წჭ 10 000 000	ჭჭ 100 000 000
	@ წ. შ. ჭელებე	ერთი - ათი	ასი - ათასი	ბევრი	ბევრის ბევრი	უმქარი	უმტი	უმტის უმტი

ქ

ანკესი	ბანაკი	განგაში	დონე	ენა	ვინაობა	ზენტეხი	ჭერეთი	თანხა
ინდაური	კანკელი	ლასტი	მანქანა	ნარდი	აეს	ონკანი	პარკი	ჟანგი
რაეპი	სანთელი	ტარხუნა	(თ)უსება	ფარშევანგი	ქანდაკება	ღანძილი	ყარაული	შინდი
ჩინელი	ცანგალა	ძილი	წილისყრა	ჭარხალი	ხანძარი	კარი	ჯანი	პაერი
	ჩართული ცხბანი	ტ - დ 1 - 9	ქ - გ 100-900	ძ 10 000	ქხ 100 000	ხხ 1 000 000	ხძ 10 000 000	ძძ 100 000 000
შპერა		ღ - ე 10 - 90	ჩ - ზ 1000-9000	ბერი	ბერის ბერი	უშქარი	უშტი	უშტის უშტი

ჭართული ანბანი											
აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.	აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.
		ნუსხ.	შხედ.					ნუსხ.	შხედ.		
1	ც	ტ	ა	ან	1	19	ძ	ჩ	რ	რაე	100
2	ყ	უ	ბ	ბან	2	20	ს	ლ	ს	სან	200
3	ღ	ჟ	გ	გან	3	21	პ	ჟ	ტ	ტარ	300
4	ვ	ჩ	დ	დონ	4	22	ვ	ქ	კ	კე	400
5	წ	ყ	ე	ენ	5	23	ფ	ჟ	ფ	ფარ	500
6	ჩ	ჩ	ვ	ვინ	6	24	ქ	ქ	ქ	ქან	600
7	ც	ჩ	ზ	ზენ	7	25	ჩ	ჩ	ღ	ღან	700
8	ჩ	ჩ	ც	ცე	8	26	ყ	ყ	ყ	ყარ	800
9	ც	ჩ	თ	თან	9	27	ყ	ყ	შ	შინ	900
10	ღ	რ	ი	ინ	10	28	ჩ	ჩ	ჩ	ჩინ	1000
11	ხ	ჩ	კ	კან	20	29	ც	ქ	ც	ცან	2000
12	ხ	ჩ	ღ	ღას	30	30	ძ	ჩ	ძ	ძილ	3000
13	შ	ჩ	მ	მან	40	31	ჩ	ჩ	წ	წილ	4000
14	ხ	ჩ	ნ	ნარ	50	32	ს	წ	ჭ	ჭარ	5000
15	ჯ	ა	დ	დე	60	33	ქ	ქ	ხ	ხან	6000
16	ღ	ყ	ო	ონ	70	34	ყ	ყ	კ	კარ	7000
17	უ	ჩ	პ	პარ	80	35	ხ	ჩ	ჯ	ჯან	8000
18	ყ	ყ	შ	უან	90	36	ხ	ჩ	კ	კაე	9000
						37	ძ	ჩ	ჭ	ჭკ	10000

ჭართული ანბანი																								
აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.	აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.													
		ნუსხ.	შხედ.					ნუსხ.	შხედ.															
1	ც	ტ	ა	ან	1	10	ღ	რ	ი	ინ	10	19	ძ	ჩ	რ	რაე	100	28	ჩ	ჩ	ჩ	ჩინ	1000	
2	ყ	უ	ბ	ბან	2	11	ხ	ჩ	კ	კან	20	20	ს	ლ	ს	სან	200	29	ც	ქ	ც	ცან	2000	
3	ღ	ჟ	გ	გან	3	12	ხ	ჩ	ღ	ღას	30	21	პ	ჟ	ტ	ტარ	300	30	ძ	ჩ	ძ	ძილ	3000	
4	ვ	ჩ	დ	დონ	4	13	შ	ჩ	მ	მან	40	22	ვ	ქ	კ	კე	400	31	ჩ	ჩ	წ	წილ	4000	
5	წ	ყ	ე	ენ	5	14	ხ	ჩ	ნ	ნარ	50	23	ფ	ჟ	ფ	ფარ	500	32	ს	წ	ჭ	ჭარ	5000	
6	ჩ	ჩ	ვ	ვინ	6	15	ჯ	ა	დ	დე	60	24	ქ	ქ	ქ	ქან	600	33	ქ	ქ	ხ	ხან	6000	
7	ც	ჩ	ზ	ზენ	7	16	ღ	ყ	ო	ონ	70	25	ჩ	ჩ	ღ	ღან	700	34	ყ	ყ	კ	კარ	7000	
8	ჩ	ჩ	ც	ცე	8	17	უ	ჩ	პ	პარ	80	26	ყ	ყ	ყ	ყარ	800	35	ხ	ჩ	ჯ	ჯან	8000	
9	ც	ჩ	თ	თან	9	18	ყ	ყ	შ	უან	90	27	ყ	ყ	შ	შინ	900	36	ხ	ჩ	კ	კაე	9000	
																			37	ძ	ჩ	ჭ	ჭკ	10000

ჭართული ანბანი																								
აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.	აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.	აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.	აიგ. მნ.	შთავრ.	სასტრ.		სახელწ.	აიგ. მნ.	
		ნუსხ.	შხედ.					ნუსხ.	შხედ.					ნუსხ.	შხედ.					ნუსხ.	შხედ.			
1	ც	ტ	ა	ან	1	10	ღ	რ	ი	ინ	10	19	ძ	ჩ	რ	რაე	100	28	ჩ	ჩ	ჩ	ჩინ	1000	
2	ყ	უ	ბ	ბან	2	11	ხ	ჩ	კ	კან	20	20	ს	ლ	ს	სან	200	29	ც	ქ	ც	ცან	2000	
3	ღ	ჟ	გ	გან	3	12	ხ	ჩ	ღ	ღას	30	21	პ	ჟ	ტ	ტარ	300	30	ძ	ჩ	ძ	ძილ	3000	
4	ვ	ჩ	დ	დონ	4	13	შ	ჩ	მ	მან	40	22	ვ	ქ	კ	კე	400	31	ჩ	ჩ	წ	წილ	4000	
5	წ	ყ	ე	ენ	5	14	ხ	ჩ	ნ	ნარ	50	23	ფ	ჟ	ფ	ფარ	500	32	ს	წ	ჭ	ჭარ	5000	
6	ჩ	ჩ	ვ	ვინ	6	15	ჯ	ა	დ	დე	60	24	ქ	ქ	ქ	ქან	600	33	ქ	ქ	ხ	ხან	6000	
7	ც	ჩ	ზ	ზენ	7	16	ღ	ყ	ო	ონ	70	25	ჩ	ჩ	ღ	ღან	700	34	ყ	ყ	კ	კარ	7000	
8	ჩ	ჩ	ც	ცე	8	17	უ	ჩ	პ	პარ	80	26	ყ	ყ	ყ	ყარ	800	35	ხ	ჩ	ჯ	ჯან	8000	
9	ც	ჩ	თ	თან	9	18	ყ	ყ	შ	უან	90	27	ყ	ყ	შ	შინ	900	36	ხ	ჩ	კ	კაე	9000	
																			37	ძ	ჩ	ჭ	ჭკ	10000

ქ

ქართული ანბანი				
ქვედური			ეელნაწერი	
შთავ.	სასტრიქონო		შთავ.	სასტრ.
	ნუსხ.	შხედ.		
ც	τ	ა	ⴚ	ⴁ
ყ	ⴓ	ბ	ⴚ	ⴂ
ღ	ⴓ	გ	ⴚ	ⴃ
ო	ⴓ	დ	ⴚ	ⴄ
ⴓ	ⴓ	ე	ⴚ	ⴅ
ⴓ	ⴓ	ვ	ⴚ	ⴆ
ⴓ	ⴓ	ზ	ⴚ	ⴇ
ⴓ	ⴓ	თ	ⴚ	ⴈ
ⴓ	ⴓ	ი	ⴚ	ⴉ
ⴓ	ⴓ	კ	ⴚ	ⴊ
ⴓ	ⴓ	ლ	ⴚ	ⴋ
ⴓ	ⴓ	მ	ⴚ	ⴌ
ⴓ	ⴓ	ნ	ⴚ	ⴍ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	ⴎ
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	ⴏ
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	ⴐ
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	ⴑ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	ⴒ
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	ⴓ
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	ⴔ
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	ⴕ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	ⴖ
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	ⴗ
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	ⴘ
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	ⴙ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	ⴚ
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	ⴛ
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	ⴜ
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	ⴝ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	ⴞ
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	ⴟ
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	ⴠ
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	ⴡ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	ⴢ
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	ⴣ
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	ⴤ
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	ⴥ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	⴦
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	ⴧ
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	⴨
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	⴩
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	⴪
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	⴫
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	⴬
ⴓ	ⴓ	ც	ⴚ	ⴭ
ⴓ	ⴓ	ძ	ⴚ	⴮
ⴓ	ⴓ	წ	ⴚ	⴯
ⴓ	ⴓ	ჭ	ⴚ	ⴰ

ქართული ანბანი	
ქვედური	ეელნაწერი
ც τ ა	ⴚ ⴁ
ყ ⴓ ბ	ⴚ ⴂ
ღ ⴓ გ	ⴚ ⴃ
ო ⴓ დ	ⴚ ⴄ
ⴓ ⴓ ე	ⴚ ⴅ
ⴓ ⴓ ვ	ⴚ ⴆ
ⴓ ⴓ ზ	ⴚ ⴇ
ⴓ ⴓ თ	ⴚ ⴈ
ⴓ ⴓ ი	ⴚ ⴉ
ⴓ ⴓ კ	ⴚ ⴊ
ⴓ ⴓ ლ	ⴚ ⴋ
ⴓ ⴓ მ	ⴚ ⴌ
ⴓ ⴓ ნ	ⴚ ⴍ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴎ
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴏ
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴐ
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴑ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴒ
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴓ
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴔ
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴕ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴖ
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴗ
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴘ
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴙ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴚ
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴛ
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴜ
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴝ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴞ
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴟ
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴠ
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴡ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴢ
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴣ
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴤ
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴥ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴦
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴧ
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴨
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴩
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴪
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴫
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴬
ⴓ ⴓ ც	ⴚ ⴭ
ⴓ ⴓ ძ	ⴚ ⴮
ⴓ ⴓ წ	ⴚ ⴯
ⴓ ⴓ ჭ	ⴚ ⴰ

ქართული ანბანი		
ნუთხოვანი	შრგვლოვანი	
ქვედური	ქვედური	ეელნაწერი
ც τ	ც ა	ⴚ ⴁ
ყ ⴓ	ყ ბ	ⴚ ⴂ
ღ ⴓ	ღ გ	ⴚ ⴃ
ო ⴓ	ო დ	ⴚ ⴄ
ⴓ ⴓ	ⴓ ე	ⴚ ⴅ
ⴓ ⴓ	ⴓ ვ	ⴚ ⴆ
ⴓ ⴓ	ⴓ ზ	ⴚ ⴇ
ⴓ ⴓ	ⴓ თ	ⴚ ⴈ
ⴓ ⴓ	ⴓ ი	ⴚ ⴉ
ⴓ ⴓ	ⴓ კ	ⴚ ⴊ
ⴓ ⴓ	ⴓ ლ	ⴚ ⴋ
ⴓ ⴓ	ⴓ მ	ⴚ ⴌ
ⴓ ⴓ	ⴓ ნ	ⴚ ⴍ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴎ
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴏ
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴐ
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴑ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴒ
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴓ
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴔ
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴕ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴖ
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴗ
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴘ
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴙ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴚ
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴛ
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴜ
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴝ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴞ
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴟ
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴠ
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴡ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴢ
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴣ
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴤ
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴥ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴦
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴧ
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴨
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴩
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴪
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴫
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴬
ⴓ ⴓ	ⴓ ც	ⴚ ⴭ
ⴓ ⴓ	ⴓ ძ	ⴚ ⴮
ⴓ ⴓ	ⴓ წ	ⴚ ⴯
ⴓ ⴓ	ⴓ ჭ	ⴚ ⴰ

ქართული ანბანი														
ბ.ვ. წ. 412 წ.				I ს.				შე-8 ს.						
1	ა	ან	[ა]	1	1	ა	ან	[ა]	1	1	ა	ან	[ა]	1
2	ბ	ბან	[ბ]	2	2	ბ	ბან	[ბ]	2	2	ბ	ბან	[ბ]	2
3	გ	გან	[გ]	3	3	გ	გან	[გ]	3	3	გ	გან	[გ]	3
4	დ	ღონ	[ღ]	4	4	ღ	ღონ	[ღ]	4	4	ღ	ღონ	[ღ]	4
5	ე	ენ	[ე]	5	5	ე	ენ	[ე]	5	5	ე	ენ	[ე]	5
6	ვ	ვინ	[ვ]	6	6	ვ	ვინ	[ვ]	6	6	ვ	ვინ	[ვ]	6
7	ზ	ზენ	[ზ]	7	7	ზ	ზენ	[ზ]	7	7	ზ	ზენ	[ზ]	7
8	თ	თე	[თ]	8	8	თ	თე	[თ]	8	8	თ	თე	[თ]	8
9	ი	ინ	[ი]	9	9	ი	ინ	[ი]	9	9	ი	ინ	[ი]	9
10	კ	კან	[კ]	10	10	კ	კან	[კ]	10	10	კ	კან	[კ]	10
11	ლ	ლას	[ლ]	11	11	ლ	ლას	[ლ]	11	11	ლ	ლას	[ლ]	11
12	მ	მან	[მ]	12	12	მ	მან	[მ]	12	12	მ	მან	[მ]	12
13	ნ	ნარ	[ნ]	13	13	ნ	ნარ	[ნ]	13	13	ნ	ნარ	[ნ]	13
14	ო	ოე	[ო]	14	14	ო	ოე	[ო]	14	14	ო	ოე	[ო]	14
15	პ	პარ	[პ]	15	15	პ	პარ	[პ]	15	15	პ	პარ	[პ]	15
16	ჟ	ჟან	[ჟ]	16	16	ჟ	ჟან	[ჟ]	16	16	ჟ	ჟან	[ჟ]	16
17	რ	რაე	[რ]	17	17	რ	რაე	[რ]	17	17	რ	რაე	[რ]	17
18	ს	სან	[ს]	18	18	ს	სან	[ს]	18	18	ს	სან	[ს]	18
19	ტ	ტარ	[ტ]	19	19	ტ	ტარ	[ტ]	19	19	ტ	ტარ	[ტ]	19
20	ყ	ყე	[ყ]	20	20	ყ	ყე	[ყ]	20	20	ყ	ყე	[ყ]	20
21	შ	შინ	[შ]	21	21	შ	შინ	[შ]	21	21	შ	შინ	[შ]	21
22	ჩ	ჩინ	[ჩ]	22	22	ჩ	ჩინ	[ჩ]	22	22	ჩ	ჩინ	[ჩ]	22
23	ც	ცან	[ც]	23	23	ც	ცან	[ც]	23	23	ც	ცან	[ც]	23
24	ძ	ძილ	[ძ]	24	24	ძ	ძილ	[ძ]	24	24	ძ	ძილ	[ძ]	24
25	წ	წილ	[წ]	25	25	წ	წილ	[წ]	25	25	წ	წილ	[წ]	25
26	ჭ	ჭარ	[ჭ]	26	26	ჭ	ჭარ	[ჭ]	26	26	ჭ	ჭარ	[ჭ]	26
27	ხ	ხან	[ხ]	27	27	ხ	ხან	[ხ]	27	27	ხ	ხან	[ხ]	27
28	ჯ	ჯარ	[ჯ]	28	28	ჯ	ჯარ	[ჯ]	28	28	ჯ	ჯარ	[ჯ]	28
29	ღ	ღან	[ღ]	29	29	ღ	ღან	[ღ]	29	29	ღ	ღან	[ღ]	29
30	ყ	ყან	[ყ]	30	30	ყ	ყან	[ყ]	30	30	ყ	ყან	[ყ]	30
31	შ	შან	[შ]	31	31	შ	შან	[შ]	31	31	შ	შან	[შ]	31
32	ჩ	ჩან	[ჩ]	32	32	ჩ	ჩან	[ჩ]	32	32	ჩ	ჩან	[ჩ]	32
33	ც	ცან	[ც]	33	33	ც	ცან	[ც]	33	33	ც	ცან	[ც]	33
34	ძ	ძან	[ძ]	34	34	ძ	ძან	[ძ]	34	34	ძ	ძან	[ძ]	34
35	წ	წან	[წ]	35	35	წ	წან	[წ]	35	35	წ	წან	[წ]	35
36	ჭ	ჭან	[ჭ]	36	36	ჭ	ჭან	[ჭ]	36	36	ჭ	ჭან	[ჭ]	36
37	ხ	ხან	[ხ]	37	37	ხ	ხან	[ხ]	37	37	ხ	ხან	[ხ]	37

ჭართული-სომხური ანბანების შედარებითი სქემა											
ჭართული						სომხური					
ტვ. წ. 412 წ.		შე-5 ს.		შე-8 ს.		შე-5 ს.		შე-12 ს.			
1	Ⴀ	ან	[ა]	1	Ⴀ	ან	[ა]	1	Ⴀ	ან	[ა]
2	Ⴁ	ბან	[ბ]	2	Ⴁ	ბან	[ბ]	2	Ⴂ	ბენ	[ბ]
3	Ⴂ	გან	[გ]	3	Ⴃ	გან	[გ]	3	Ⴃ	გამ	[გ]
4	Ⴃ	ღონ	[ღ]	4	Ⴃ	ღონ	[ღ]	4	Ⴃ	ღა	[ღ]
5	Ⴃ	ენ	[ენ]	5	Ⴃ	ენ	[ენ]	5	Ⴃ	ენ	[ენ]
6	Ⴃ	ვინ	[ვ]	6	Ⴃ	ვინ	[ვ]	6	Ⴃ	ვა	[ვ]
7	Ⴃ	ზენ	[ზ]	7	Ⴃ	ზენ	[ზ]	7	Ⴃ	ზე	[ზე]
8	Ⴃ	ღე	[ღე]	8	Ⴃ	ღე	[ღე]	8	Ⴃ	ღთ	[ღთ]
9	Ⴃ	თან		9	Ⴃ	თან		9	Ⴃ	თო	[თ]
10	Ⴃ	ინ	[ი]	10	Ⴃ	ინ	[ი]	10	Ⴃ	ჟე	[ჟ]
11	Ⴃ	კან	[კ]	20	Ⴃ	კან	[კ]	20	Ⴃ	ინ	[ი]
12	Ⴃ	ლას	[ლ]	30	Ⴃ	ლას	[ლ]	30	Ⴃ	ლუნ	[ლ]
13	Ⴃ	მან	[მ]	40	Ⴃ	მან	[მ]	40	Ⴃ	ხე	[ხ]
14	Ⴃ	ნარ	[ნ]	50	Ⴃ	ნარ	[ნ]	50	Ⴃ	წა	[წ]
15	Ⴃ	ოე	[ო]	60	Ⴃ	ოე	[ო]	60	Ⴃ	ჟენ	[ჟ]
16	Ⴃ	ონ	[ონ]	70	Ⴃ	ონ	[ონ]	70	Ⴃ	პონ	[პ]
17	Ⴃ	პარ	[პ]	80	Ⴃ	პარ	[პ]	80	Ⴃ	ძა	[ძ]
18	Ⴃ	ჟან	[ჟ]	90	Ⴃ	ჟან	[ჟ]	90	Ⴃ	ღატ	[ღ]
19	Ⴃ	რე	[რ]	100	Ⴃ	რე	[რ]	100	Ⴃ	ჭა	[ჭ]
20	Ⴃ	სან	[ს]	200	Ⴃ	სან	[ს]	200	Ⴃ	შენ	[შ]
21	Ⴃ	ტარ	[ტ]	300	Ⴃ	ტარ	[ტ]	300	Ⴃ	მი	[მ]
22	Ⴃ	კე	[კე]	400	Ⴃ	კე	[კე]	400	Ⴃ	ნე	[ნ]
23	Ⴃ	ფარ	[ფ]	500	Ⴃ	ფარ	[ფ]	500	Ⴃ	შა	[შ]
24	Ⴃ	ქან	[ქ]	600	Ⴃ	ქან	[ქ]	600	Ⴃ	ონ	[ონ]
25	Ⴃ	ღან	[ღ]	700	Ⴃ	ღან	[ღ]	700	Ⴃ	ნა	[ნ]
26	Ⴃ	ყარ	[ყ]	800	Ⴃ	ყარ	[ყ]	800	Ⴃ	ნე	[ნ]
27	Ⴃ	შინ	[შ]	900	Ⴃ	შინ	[შ]	900	Ⴃ	ნე	[ნ]
28	Ⴃ	ჩინ	[ჩ]	1000	Ⴃ	ჩინ	[ჩ]	1000	Ⴃ	ნე	[ნ]
29	Ⴃ	ცან	[ც]	2000	Ⴃ	ცან	[ც]	2000	Ⴃ	ნე	[ნ]
30	Ⴃ	ძილ	[ძ]	3000	Ⴃ	ძილ	[ძ]	3000	Ⴃ	ნე	[ნ]
31	Ⴃ	წილ	[წ]	4000	Ⴃ	წილ	[წ]	4000	Ⴃ	ნე	[ნ]
32	Ⴃ	ჭარ	[ჭ]	5000	Ⴃ	ჭარ	[ჭ]	5000	Ⴃ	ნე	[ნ]
33	Ⴃ	ხან	[ხ]	6000	Ⴃ	ხან	[ხ]	6000	Ⴃ	ნე	[ნ]
34	Ⴃ	ყარ	[ყ]	7000	Ⴃ	ყარ	[ყ]	7000	Ⴃ	ნე	[ნ]
35	Ⴃ	ჯან	[ჯ]	8000	Ⴃ	ჯან	[ჯ]	8000	Ⴃ	ნე	[ნ]
36	Ⴃ	პე	[პ]	9000	Ⴃ	პე	[პ]	9000	Ⴃ	ნე	[ნ]
37	Ⴃ	ჭე	[ჭ]	10000	Ⴃ	ჭე	[ჭ]	10000	Ⴃ	ნე	[ნ]
38									Ⴃ	ონ	[ონ]
39									Ⴃ	ნე	[ნ]

ნღ

ნ, ნი, ნიღ – „ღან“, ქართული ანბანის ოცდამეხუთე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 25; რიცხვითი მნიშვნელობა – 700.

შობაზულობა							მდ.	ტვ.
№	ს.	ღ.	წ.	ს.	წ.	მდ.		
25	ღან	[ღ]	⌘	⌘	⌘	⌘	⌘	700

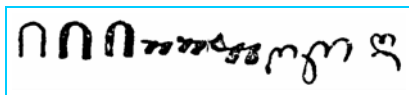
სლითავრული ასო ღან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		შელით.
	ღავ.	ღან.	
ღან	⌘	⌘	⌘

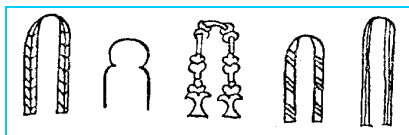
ნუსხური ასო ღან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			შელით.
	ღავ.	ღანამედრ.	ღელ.	
ღან	⌘	⌘	⌘	⌘

შხედრული ასო ღან-ის სახეობები

სლი ღან-ის ვოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუახუკუნისაჲს ქართულ ხელნაწერებიდან

სლი „ღ“			
შთავრული	ნუსხ.	შხედ.	ს.
⌘			1
⌘			4
⌘	⌘		5
	⌘		6-7
	⌘		8
	⌘	⌘	9
⌘	⌘	⌘	10
⌘	⌘	⌘	11
⌘	⌘	⌘	12
⌘		⌘	13
⌘		⌘	14
		⌘	15
		⌘	16
		⌘	17
		⌘	18

ყე

ყ, ყე, ყე — „ყარ“, ქართული ანბანის ოცდამეექვსე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 26; რიცხვითი მნიშვნელობა — 800.

№	ს.	ვ.	შობაზულობა				შეღ.	ტვ.
			ფ.წ. 5 ს.	წ. სს.	წ. წ.წ.	წ. წ.წ.		
26	ყარ	[ყ]	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	800

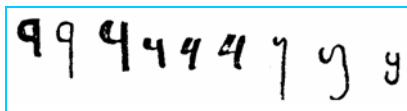
სომთავრული ასო ყარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		შეღით.
	წავ.	წან.	
ყარ	ყ	ყ	ყ

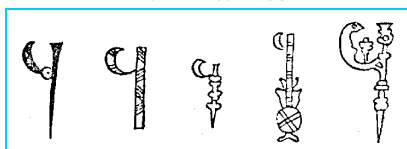
ნუსხური ასო ღან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			შეღით.
	წავ.	წანამედრ.	წელ.	
ყარ	ყ	ყ	ყ	ყ

მხედრული ასო ყარ-ის სახეობები

სლოვანური ასო ყე-ის ევოლუცია

ძველესი ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო „ყ“				
შობაზულობა		წ.წ.	წ.წ.	წ.
წ.წ.	წ.წ.			
				1
ყ				4
ყყ	ყ			5
ყ	ყყყ			6-7
	ყ			8
ყყ	ყყყყ	ყყ		9
ყყ	ყყყ	ყყყყ		10
ყყ	ყყყყყყ	ყყყყყყ	ყყ	11
ყყ	ყყ	ყყ	ყყყყ	12
ყყ	ყ	ყყყ	ყყყყ	13
		ყყ	ყ	14
		ყყ	ყყ	15
		ყყ	ყ	16
		ყ	ყყყ	17
ყყ		ყყყყ	ყყყყ	18

ყუ

ყ, ყ, უ – „შინ“, ქართული ანბანის ოცდამეშვიდე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 27; რიცხვითი მნიშვნელობა – 900.

№	ს.	ვ.	შობაზულობა			ქც.	ტც.
			ს.წ.	ს.	წ.		
27	შინ	[შ]	მ	მ	ყ	ყ	900

სომთავრული ასო შინ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ელვით.
	ქავ.	ქან.	
შინ		ყ	

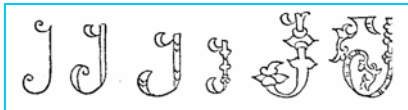
ნუსხური ასო შინ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ელვით.
	ქავ.	ქანაქედრ.	ქელ.	
შინ		შ	შ	

შხდრული ასო შინ-ის სახეობები

მ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ	ყ
---	---	---	---	---	---	---	---	---

სლო შინ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

წილ ქღვიმის ოთხთავი – ქართული დამწერლობის ძეგლი, გადაწერილი 1034 წ.

ნუსხური ასოების ნიმუში
წილ ქღვიმის ოთხთავი, 1304 წ.

ი ჯ უ შ იორ ზ ც თ ი ზ ი შ
ჩ ა ხ ი ი ჟ ს ს ღ – აყ ფ ჭ
ჟ ყ ყ რ ძ ღ ც ღ ღ ჟ

სლო „ყ“				
შობაზულობა		ნუსხ.	შხდ.	ს.
წივრ.	წივრის			
				1
ყ				4
ყყ	ყ			5
ყყ	ყყ			6-7
ყყ				8
ყყ	ყ ყყ	ყ ყყ		9
ყყ	ყყყ	ყ ყყყ		10
ყყყ	ყ ყყყ	ყ ყყყყყ	ყ ყყ	11
ყყ	ყყ	ყყ	ყყყყ	12
ყყ	ყ	ყყ	ყყყ	13
	ყ	ყყ	ყ	14
	ყ	ყ	ყყყ	15
ყყ	ყ	ყ	ყყ	16
ყყ	ყ	ყყყ	ყყ	17
ყ		ყყყ	ყყყყ	18

წივრის შექმნის ზოგადი წესები.

ნ,ზ,ქ,ძ,ვ,5,6,8

წილ პორიზონტალური შტრიხი ამ ნიშნებში უნდა განლაგდეს ნიშნის სიმაღლის გეომეტრიული შუალედის ოდნავ ზევით (სიმაღლის 1/10-ით)

ღ,ყ,ყ,4,9

სლო ნიშნებში კი – გეომეტრიული შუალედის ოდნავ ქვევით

შობაზულობა ასოებში ძირითადი შტრიხის სიგანე 1/10-ით მეტია, ვიდრე სწორხაზოვან ასოებში

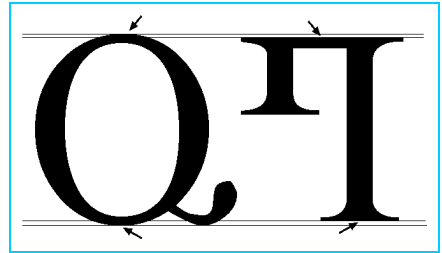
სლოს საშუალო პორიზონტალური შტრიხი უნდა განლაგდეს ნიშნის ოპტიკურ შუალედზე (გეომეტრიული შუალედის ზევით – ასოს სიმაღლის 1/10-ით)

კონტრასტულ შრიფტებში პორიზონტალური შტრიხის სიგანე უნდა იყოს 1/10-ით ნაკლები ვერტიკალურ შტრიხზე

კვრთვე ასეთი შტრიხების შეერთების ადგილას პორიზონტალური შტრიხი უნდა გაკეთდეს ოდნავ ვიწრო (1/10-ით)

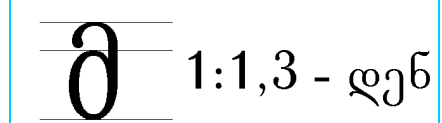
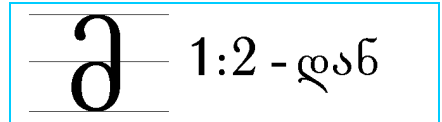
შობაზულობა ასოების გატანა სტრიქონის ფარგლებს ვარეთ სტრიქონის სიმაღლის 1/30-ით

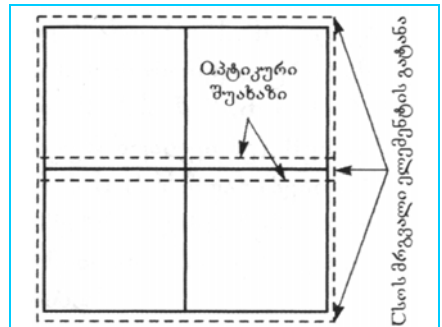
ნახრილი შტრიხები არაკონტრასტულ შრიფტებში იწერება ოდნავ ვიწროდ (1/7-ით), ვიდრე ვერტიკალური შტრიხები

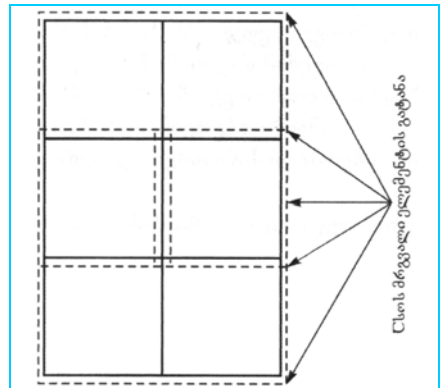
შობაზულობა ასოს შტრიხების სიგანე 1/4-ით მეტია, ვიდრე სასტრიქონო ასოს შტრიხების

სასტრიქონო ასოს შუატანი შეეფარდება ასოს ძლიან სიმაღლეს, როგორც 1:2-დან 1:1,3-დენ

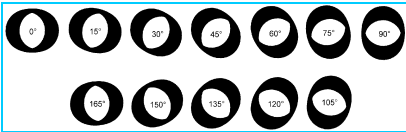
შობაზულობა ასოების ასაკები ბადე

სასტრიქონო ასოების ასაკები ბადე

წრიფტის კლასიფიკაცია კალმის მდგომარეობისა და მიხედვით წერის დროს.

ხალმის დახრა პორიზონტალურ ხაზის მიმართ (კალმის დახრა ჰქმნის კონტრასტულობას)

ხალმის ტრიალი დერძის ვარშემო

წუატანის გადიდება – სასტრიქონო ასოების წუატანის გადიდებისას საწყისი ასო მთავრულია. შისგან ვიწყებთ გადიდებას და შესაბამისად ვადიდებთ სასტრიქონო ასოებსაც.

სლოების წუატანის გაზრდის პრინციპიალური სქემა (კეგელის წუეცვლედად)

1:2

1:1,7

1:1,45

სლოების წუატანის გაზრდის პრინციპიალური სქემა (კეგელის წუეცვლედად)

1:2

1:1,7

1:1,45

სმ წუმთხვევაში გადიდა 1:2-დან 1:1,45-დენ. სლოების გადიდების დროს 1:1-დან 1:2-დის ასოებში გ.მ.პ.კ.წ.კ.პ.კ.წ გადიდება წუა წერტილი რჩება იმავე ადგილას; ასოში კ ზედა წუა წერტილი რჩება იმავე ადგილას. სლოები გ.მ.პ.კ.წ.კ.პ.კ.წ გადიდების დროს (1:2-დის) აიგება იმავე პრინციპით, როგორც 1:1-ზე (ასოს ქვედა ნაწილი ოდნავ აღმატება ზედა ნაწილს).

სლოების გადიდების პრინციპიალური სქემა

ც კ პ კ

1:1 – ასოები ც,კ არ არის წუა ხაზზე გასწორებული, ასოები კ,ჭ კი გასწორებულია.
1:2 – ასოები ც,კ გასწორდა წუა ხაზზე, ასო კ არ არის გასწორებული, კ კი გასწორებულია.

სლოების გადიდების პრინციპიალური სქემა

გ გ კ კ კ კ კ

1:2 – ქვედა წუა წერტილები დარჩენილია იმავე ადგილას, როგორც 1:1-ში, ზედა წუა წერტილი კი აწეულია.

წრიფტის განვითარების მიმართულება.
I). წართულ ანბანში 38 ასოა და მათი თანმიმდევრობა წუმდეგია:

წართულ ანბანის ასოების თანმიმდევრობა
აბგდევზწთიკლმნდოპჟრსტუფქღყშრცძწჭჯჟჰ

II). წართულ ანბანში (ისევე, როგორც ნებისმიერ სხვა ევროპულ ანბანში) სამი სახის ასოა – მთავრული და ორი სასტრიქონო (ამ თვისებით ქართული ანბანი არაფრით არ განსხვავდება სხვა ევროპულ ანბანებისგან ბერძნულ-სომხურის ჩათვლით):

წართულ ანბანის ასოების თანმიმდევრობა
შთავრული

სასტრიქონო
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წართულ საშრიფტო გარნიტურები
წუესხური

წიგნების ერთიანი განვითარების მიხედვითი ტაბულა

Table with columns for Georgian, Latin, and Cyrillic alphabets, categorized by letter type (vowel, consonant) and script (left-to-right, right-to-left).

სომთავრულის ნიშნები
ქ-ე შვედლიძე ნუსხური
სვლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ქსლ საბა
ქსლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ქსლ ხობერბიტი ჭაბიკი
ქსლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
სრიალ ონიკოძე შხ
სვლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ქსლ ხინო
სვლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ქ-ე მუცური ნუ
სვლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ქ-ე შამაზე ნუ
ქსლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ხილი 2000
სვლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ქ-ე ჯეგრონი შონო შხ
სვლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი
ქ-ე შვედლიძე მელნიჭერი
სვლდრუნი-ნინო-მარტყოფილი-მცხეთა-სახელწილობრივი

შთავრულებიანი შრიფტები
ონაპდევი
შხედრული
ურილი ონიკოდე შხ
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
ილი 2000
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
შხ ტვაზა შხ
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
შხ ივეულებრივი შხ
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
შხ იურიერი შხ
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
შხ ივერსონ შონო შხ
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
შხ სარლამენტი შხ
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
შხ სრიმერი შხ
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ
დევისუფალი სტილის
შხ შკვლედიე ელნაწერი
აბდევი ზმთიკლმნდოპჟრსტუფქლყმრცძწჭხჯჰჟ ცყღტოიხბცდნშჩნაღსყსსეყღფიწყყჩტჩსეყჯსჟ

ჩ

ჩ

ჩ, ჩ, ჩ — „ჩინ“, ქართული ანბანის ოცდამეცხრე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 28; რიცხვითი მნიშვნელობა — 1000.

№	ს.	ლ.	შოხაზულობა				სტ.
			ს.ს.	ს.ს.	ს.ს.	ს.ს.	
28	ჩინ	[ჩ]				ჩ	1000

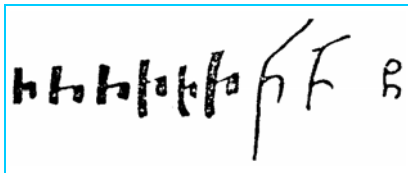
სლოტავრული ასო ჩინ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		სელიტი.
	საგ.	საან.	
ჩინ		ჩ	

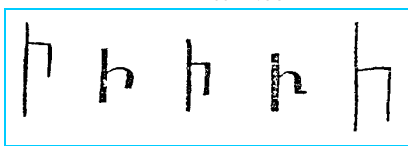
ფუნქციური ასო ჩინ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			სელიტი.
	საგ.	საანამედრ.	სელი.	
ჩინ		ჩ	ჩ	

შხედრული ასო ჩინ-ის სახეობები

სლო ჩინ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუახაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "ჩ"			
შოხავრული	ფუნქცი.	შხედ.	ს.
			1
ჩ			4
ჩჩ			5
ჩ	ჩჩ		6-7
ჩ			8
	ჩჩჩ	ჩჩჩ	9
ჩჩჩ	ჩ ჩჩჩ	ჩჩჩჩ	10
ჩ ჩ	ჩჩჩჩ	ჩჩჩჩჩ	11
ჩ		ჩჩ	12
ჩ		ჩჩ	13
ჩ		ჩჩ	14
ჩ	ჩ	ჩჩ	15
	ჩ	ჩჩ	16
ჩ	ჩ	ჩჩ	17
	ჩ	ჩჩ	18

ჩვეულებრივი შხ შხ — ქართული საშრიფტო გარნიტური შოხავრული-შხედრული უნაჭდეო ასოებით.

ჩვეულებრივი შხ შხ			
სა	სკ	სტ	სძ
სბ	სვ	სჟ	სწ
სგ	სმ	სო	სჟ
სდ	სნ	სფ	სხ
სე	სა	სქ	სც
სვ	სო	სლ	სჯ
სზ	სპ	სყ	სპ
სც	სყ	სშ	სჭ
სთ	სრ	სჩ	
სი	სს	სც	

აბგდეჟზთიკლმნპრსტკუფქცყშ ჩტძწჭგჟკჰ

საქართველოს, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა დავშირს, ესაჭიროება სხვაგვარი დასავლური გამოცდილება. საქართველო,

ჩვეულებრივი სელი.

შხედრული ასოების ნიშნები
XVIII ს.
ა ბ გ დ ე ვ ზ თ ი კ ლ მ
ნ პ რ ს ტ - უ ფ ქ
ღ ყ ვ რ ც ა რ ჳ ს კ - ჯ

ცც

ცც

ც, ც, ც – „ცან“, ქართული ანბანის ოცდამეცხრე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 29; რიცხვითი მნიშვნელობა – 2000.

№	ს.	ვ.	შობაზულობა				ტ.ც.
			ტ.წ. 5 ს.	წ. სს.	წ.ა.მ. წ.წ.	წ.წ.	
29	ცან	[ც]	⊕	⊕	⊕	⊕	2000

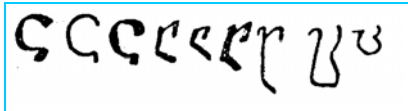
სლოთავრული ასო ცან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ჟელით.
	წ.ავ.	წ.ან.	
ცან	⊕	⊕	⊕

ნუსხური ასო ცან-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ჟელით.
	წ.ავ.	წ.ანამედრ.	წ.წ.	
ცან	⊕	⊕	⊕	⊕

შხედრული ასო ცან-ის სახეობები

სლო ცან-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "ც"				
შთავრული		ნუსხ.	შხედ.	ს.
წიგრ.	წიგნის			
წ				1
წ				4
ც				5
ც	წ			6-7
	წ			8
	წ	წ		9
წ	წ	წ		10
წ	წ	წ	წ	11
წ	წ	წ	წ	12
წ		წ	წ	13
წ		წ	წ	14
წ		წ	წ	15
წ		წ	წ	16
წ		წ	წ	17
წ		წ	წ	18

ცრუ შთავრული ასოები.

„სახეთი“ „წიგნის“ შიერ შუქოლებული ცრუ შთავრული ასოები
აბგდეჴვცძთიკლმნდოპ
ჟრსტჴუფქღყზჩცჴჭ
ჴჴჴჴ

- ციფრების აკეზა** – 1. ციფრების 9 და 6-ს რგოლები უდრის ციფრა 8-ს ქვევითა რგოლს. ამ ციფრების შუერთებისას გამოვო ციფრი 0.
2. ციფრი 8-ს ზევითა რგოლი უდრის ციფრი 2-ს რგოლს.
3. ციფრი 3 წარმოადგენს ციფრი 8-ს ნაწილს.
4. ციფრი 2-ს ქვევითა ხაზი უდრის ციფრი 7-ს ზევითა პორიზონტალურ ხაზს და ციფრი 4-ს პორიზონტალურ ხაზს.

ქძ

ქ, ძი, ძი – „ძილ“, ქართული ანბანის ოცდამეათე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 30; რიცხვითი მნიშვნელობა – 3000.

№	ს.	ფ.	შოხაზულობა			ფ.	ტ.	
			ტ.წ. 5 ს.	ს.	წ. 5 ს.			
30	ძილ	[ძ]	ქ	ქ	ქ	ქ	ქ	3000

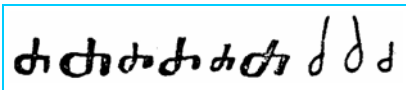
სლოთავრული ასო ძილ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		ფელით.
	წავ.	წან.	
ძილ	ქ	ძი	ქძ

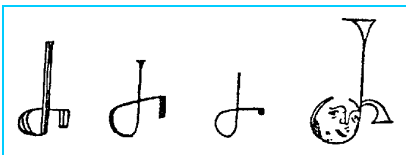
ნუსხური ასო ძილ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			ფელით.
	წავ.	წანამედრ.	ფელ.	
ძილ	ქ	ძ	ძ	ქძ

შხედრული ასო ძილ-ის სახეობები

სლო ძილ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "ქ"				
შოთავრული		ნუსხ.	შხედ.	ს.
წიგრ.	წიგნის			
				1
ქ				4
ქძ				5
ქძ	ძი			6-7
				8
	ქძძი	ქძ ძიძი		9
ქძ	ძიძი	ქძძი		10
ძი	ძიძი	ძიძიძი	ძიძი	11
ძი	ძ	ძ	ძიძი	12
ქძ	ქ	ქი	ქიძი	13
ქ	ქ	ქი	ქი	14
ქ		ქი	ქი	15
ქ		ქი	ქი	16
ქ		ქიძი	ქიძი	17
ქ		ქიძი	ქიძი	18

ძიგან სხულეთისძის დაწერილი – ქართული დამწერლობის ძეგლი, დაწერილი 1260 წ.

შხედრული ასოების ნიმუში

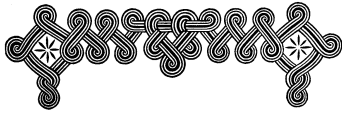
ძიგან სხულეთისძის დაწერილი, 1260 წ.

ძიგან სხულეთისძის დაწერილი, 1260 წ.

ძიგან სხულეთისძის დაწერილი, 1260 წ.

ქძ

პ

პ

პ, III, V – „წილ“, ქართული ანბანის ოცდამეოთხედიანი ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 31; რიცხვითი მნიშვნელობა – 4000.

№	ს.	ვ.	შოხაზულობა			ს.
			ქ.წ. 5 ს.	წ. სს. 5 ს.	ქ.წ. 5 ს.	
31	წილ	[წ]	⊞	⊞	⊞	4000

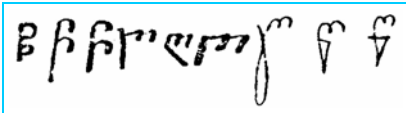
სლოთავრული ასო წილ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა		სელით.
	ქავ.	ქან.	
წილ	⊞	⊞	⊞

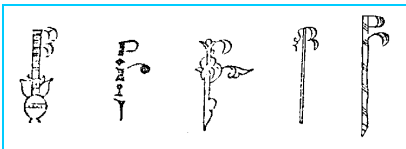
ნუსხური ასო წილ-ის სახეობები

სახ.	შოხაზულობა			სელით.
	ქავ.	ქანაქედრ.	ქედ.	
წილ	⊞	⊞	⊞	⊞

შხედრული ასო წილ-ის სახეობები

სლო წილ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო „პ“			
ქართული	უკრ.	რეზინი	ს.
პ			1
⊞			4
⊞	⊞		5
⊞	⊞		6-7
⊞	⊞		8
⊞	⊞	⊞	9
⊞	⊞	⊞	10
⊞	⊞	⊞	11
⊞	⊞	⊞	12
⊞	⊞	⊞	13
⊞	⊞	⊞	14
⊞	⊞	⊞	15
⊞	⊞	⊞	16
⊞	⊞	⊞	17
⊞	⊞	⊞	18

„პრე – მანი“.

ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია „პრე – მანი“			
შიდი წრე			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
სატარა წრე			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ჟრთი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ხევით			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ჟეაში			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ჩვევით			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
არი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			

ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია „პრე – მანი“			
შიდი ხაზი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ჟეუელი			
ჟრთი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
არი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ქარაზული			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ჟეუელ-ქარაზული			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			

ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია „პრე – მანი“			
სატარა ხაზი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ჟეუელი			
ჟრთი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
არი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
ქარაზული			
ჟრთი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			
არი			
⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞ ⊞			

ჩართული წერის ნიმუშები	
70 წ. 75 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
1 ს.	ჩართული წერის ნიმუშები
367 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
432 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
432 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
493 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
532 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
VI ს.	ჩართული წერის ნიმუშები

ჩართული წერის ნიმუშები	
VII ს.	ჩართული წერის ნიმუშები
864 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
897 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
936 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
X ს.	ჩართული წერის ნიმუშები
1054 წ.	ჩართული წერის ნიმუშები
XI ს.	ჩართული წერის ნიმუშები

ტ

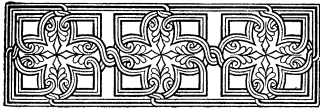
ქართული წერის ნიმუშები								
70 წ.	75 წ.	1 ს.	367 წ.	432 წ.	432 წ.	493 წ.	532 წ.	VII ს.
ჟ		ჟ ჟჟ ჟჟჟ ჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟ	ჟ ჟჟ ჟჟჟ ჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟჟჟ	ჟ ჟჟ ჟჟჟ ჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟჟ	ჟ ჟჟ ჟჟჟ ჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟჟ	ჟ ჟჟ ჟჟჟ ჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟჟ	ჟ ჟჟ ჟჟჟ ჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟჟ	ჟ ჟჟ ჟჟჟ ჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟ ჟჟჟჟჟჟჟჟ

ქართული წერის ნიმუშები

VIII	864 წ	897 წ	936 წ	X ს	1054 წ	XII ს
<p>ს ტ რ უ ქ ს ტ რ უ ქ</p>	<p>ს ტ რ უ ქ ს ტ რ უ ქ</p>	<p>ს ტ რ უ ქ ს ტ რ უ ქ</p>	<p>ს ტ რ უ ქ ს ტ რ უ ქ</p>	<p>ს ტ რ უ ქ ს ტ რ უ ქ</p>	<p>ს ტ რ უ ქ ს ტ რ უ ქ</p>	<p>ს ტ რ უ ქ ს ტ რ უ ქ</p>

სჭ

სჭ

ს, წ, ჭ – „ჭარ“, ქართული ანბანის ოცდამეთორმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 32; რიცხვითი მნიშვნელობა – 5000.

№	ს.	შობაზულობა					სტ.
		ყ.	ტ.წ.	5 ს.	მ.	ტანამ.	
		ყ.	ტ.წ.	5 ს.	მ.	ტანამ.	სტ.
		ყ.	ტ.წ.	5 ს.	მ.	ტანამ.	სტ.
32	ჭარ	[ჭ]	მ	მ	ს	ს	5000

სომხური ასო ჭარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		სტ.
	ყ.	ტან.	
ჭარ	მ	ს	სჭ

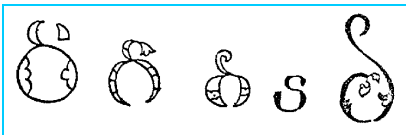
ეროვნული ასო ჭარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			სტ.
	ყ.	ტანამედ.	სტ.	
	ყ. <th>ტანამედ.</th> <th>სტ.</th> <td></td>	ტანამედ.	სტ.	
	ყ. <th>ტანამედ.</th> <th>სტ.</th> <td></td>	ტანამედ.	სტ.	
ჭარ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ

შედრული ასო ჭარ-ის სახეობები

სომხური ასო ჭარ-ის ევოლუცია

შეადრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სომხური „ს“			
შობაზულობა	ეროვნ.	შედ.	ს.
			1
ს			4
ს			5
ს	ს		6-7
			8
	სს	სს	9
სს	სს	სს	10
ს	სს	სს	11
ს	ს	ს	12
ს	ს	ს	13
ს	ს	ს	14
ს	ს	ს	15
ს	ს	ს	16
ს	ს	ს	17
	ს	ს	18

სომხური ასო ჭარ-ის დაწერილი – ქართული დამწერლობის ძეგლი, დაწერილი 1184 წ.

შედრული ასოების ნიმუში

სომხური ასო ჭარ-ის დაწერილი, 1184-1185 წწ.

ჟზ

ჟ, ჯ, ჳ — „ხან“, ქართული ანბანის ოცდამეცამეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა — 33; რიცხვითი მნიშვნელობა — 6000.

შოთავრული								
№	ს.	ღ.	ჟ.	წ.	ჩ.	ცანამ.	ქ.	ც.
		5 ს.	5 ს.	5 ს.	5 ს.	5 ს.		
33	ხან	[ხ]	ჟ	ჯ	ჳ	ჟ	ჯ	ჳ

სლოთავრული ასო ხან-ის სახეობები

სახ.	შოთავრული		ქ.
	ჯ.	წ.	
ხან	ჟ	ჯ	ჳ

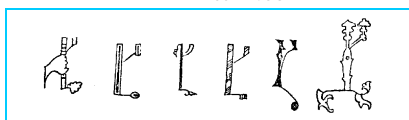
ნუსხური ასო ხან-ის სახეობები

სახ.	შოთავრული			ქ.
	ჯ.	წ.	ქ.	
ხან	ჟ	ჯ	ჳ	ჳ

მხედრული ასო ხან-ის სახეობები

ჟ ჯ ჳ ჟ ჯ ჳ ჟ ჯ ჳ

სლო ხან-ის ევოლუცია

მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებში

ჟანმეტი ლექციონარი — ქართული დამწერლობის ძეგლი, გადაწერილი მე- VII ს.

სლოთავრულის ნიმუში

ჟანმეტი ლექციონარი, VII ს.

ა ბ გ დ ე ვ ზ — რ თ კ ხ ც
 ქ ჟ ა ნ ბ გ დ ე ვ — თ ქ ჟ
 ი ყ უ რ ჳ — ჟ ჳ ჳ

ჟანმეტი — ქართული ასოების გაბნეული წერის ასათვისებლად თანამედროვეულად გამოიყენება შემდეგი ბადეები (იხ. სურათები). ჟადე უადვილებს შემსწავლელს წერის შეგნებად ათვისებას. შესწავლის ბოლო ეტაპზე გამოიყენება ცალხაზიანი ფურცელი.

სლო „ჯ“			
შოთავრული	ნუსხ.	მხედ.	ს.
ჯ			1
ჯ			4
ჯ			5
ჯ	ჯ		6-7
	ჯ		8
	ჯ	ჯ	9
ჯ	ჯ	ჯ	10
ჯ	ჯ	ჯ	11
ჯ	ჯ	ჯ	12
ჯ	ჯ	ჯ	13
ჯ	ჯ	ჯ	14
ჯ	ჯ	ჯ	15
ჯ	ჯ	ჯ	16
ჯ	ჯ	ჯ	17
ჯ	ჯ	ჯ	18

ჟანმეტი შოთავრული ასოების ევოლუციის მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება (დექტი). 1-ლი საფეხური

ჟანმეტი ნუსხური ასოების ევოლუციის მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება (დექტი). 1-ლი საფეხური

ჟანმეტი მხედრული ასოების ევოლუციის მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება (დექტი). 1-ლი საფეხური

ქართული წერის ათვისება. მე-2 საფეხური. თანხაზიანი რეული. შანრა. ჟედა-, შუა- და ჟედატანის ზომები 6,5 + 5,0 + 6,5. შუატანის და ჟედატანის შუფარდება 1:2,3

ჟ

ნ6

ქართული წერის ათვისება. 3-ე საფეხური. მთავარი რვეული. დასაბამი. ჭედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 5,0 + 5,0 + 5,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:2.

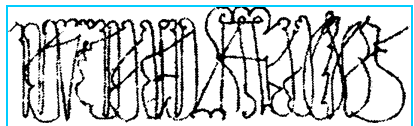
Handwriting practice lines for the 3rd level, showing various Georgian characters and their combinations.

ქართული წერის ათვისება. 3-ე საფეხური. დასაბამი რვეული. დასაბამი. ჭედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,0 + 2,1 + 3,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,7.

Handwriting practice lines for the 3rd level, showing various Georgian characters and their combinations.

Table of Georgian characters (ხელნაწერი) with columns for different letters and their variations.

ხელი - დეკორატიული ხელწერა მხედრული ასოებით, რომელიც იხმარებოდა მე-17-19 სს. ხელნაწერებში ავტორის ან გადაწერის ხელმოწერის გადმოსაცემად.

სწილ შუის ხელწერა მისი წერილიდან ნ. ჩიტცენისადმი (1686 წ.)

სტონ ლავრატიონის "ქობილისტყუობის" გადაწერის შავი თქვორ სლექსიდის ხელწერა (1800 წ.)

შარი ლოსეს ხელწერა (1840 წ.)

ხეცური ასო - ქართული დამწერლობის ნუსხური ასოების ერთ-ერთი სახელწოდება.

Handwriting practice lines for the 5th level, showing various Georgian characters and their combinations.

ხეცური ასოები

ქართული წერის ათვისება. 4-ე საფეხური. მთავარი რვეული. დასაბამი. ჭედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,2 + 4,0 + 3,2. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,8.

Handwriting practice lines for the 4th level, showing various Georgian characters and their combinations.

Table of Georgian characters (ხელნაწერი) with columns for different letters and their variations.

Table of Georgian characters (ხელნაწერი) with columns for different letters and their variations.

ხელწერის ასოები

აბგდევზთიკლმნდოთრს სტკუფგქდგმრცძბჭვჟჭმ

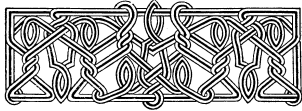
სვლწნშზბჩბგვზწნდსყ

ბსღძღჟქნყბჩბგვზწნდსყ

ზს

ჟ

ჟ, ლ, ზ – „ხარ“, ქართული ანბანის ოცდამეთთხმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 34; რიცხვითი მნიშვნელობა – 7000.

ჟ

№	ს.	ლ.	შობაზულობა			ლ.	ტ.
			ტ.წ. 5 ს.	5 ს.	წ. სს. ლ.წ. ლ.		
34	ხარ	[ჟ]	⌘	⌘	⌘	⌘	7000

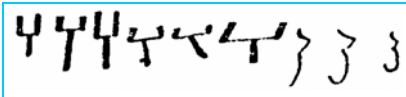
სომხური ასო ხარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ელიტი.
	ტავ.	ტან.	
ხარ	⌘	⌘	⌘

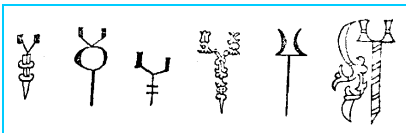
ერსული ასო ხარ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ელიტი.
	ტავ.	ტანამედრ.		
		ღეჭ.	ელ.	
ხარ	⌘	⌘	⌘	⌘

შხდრული ასო ხარ-ის სახეობები

სო ხარ-ის ევოლუცია

შხტრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სო „ჟ“				
შთავრული		ერს.	შხედ.	ს.
წიგრ.	წიგნის			
				1
				4
				5
	ჟ			6-7
				8
	⌘	ჟ		9
	⌘	⌘		10
	⌘	⌘	⌘	11
			⌘	12
		ჟ	⌘	13
		ჟ		14
			⌘	15
				16
		ჟ	⌘	17
		ჟ	⌘	18

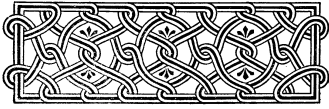
ჟ(ჟ) – ხახისმიერი ფშვინვიერი ბგერა, რომელიც დამახასიეთებელია მხოლოდ და მხოლოდ ქართული ენისათვის.

ჟ-ასო	
ტვ. წ. 412 წ.	შე-4 ს.
⌘ ჟარ [ჟ]	⌘ ჟარ [ჟ]

ჟ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში					
ფინიკიური	ღერძული		ნათი	ქართული	
	ტრაქიული	ლასიკური		ტვ.წ. 412 წ.	შე-4 ს.
–	–	–	–	⌘ ჟარ [ჟ]	⌘ ჟარ [ჟ]

ჟ-ასოს ხმარება: ჟარი, ჟარირეში, ჟარისთვალა, ჟარისკულა, ჟარჯანი, ჟარკანი, ჟარკა.

სკ

ს, სკ, სკ – „სკე“, ქართული ანბანის ოც-დამეთექვსმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 36; რიცხვითი მნიშვნელობა – 9000.

სკ

№	ს.	ვ.	შობაზულობა			ფ.	ქანამ.	ფ.	ქ.	ტ.
			5 ს.	5 ს.	5 ს.					
36	სკე	სკ	ს	ს	ს	ს	ს	ს	ს	9000

სლოთავრული ასო სკე-ს სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ფელით.
	ქავ.	ქან.	
სკე			

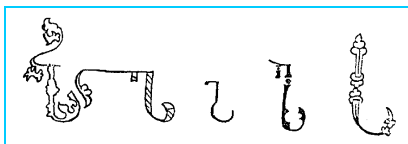
ნუსხური ასო სკე-ს სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ფელით.
	ქავ.	ქანამედრ.		
		ფეგ.	ფელ.	
სკე				

შხედრული ასო სკე-ს სახეობები

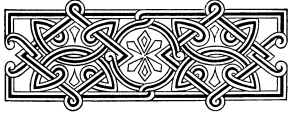
სლოთავრული ასო სკე-ს ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო "სკ"				
შთავრული		ნუსხ.	შხედ.	ს.
სკე	სკე			
				1
				4
ს				5
	ს			6-7
	ს			8
სს	სსს	სსს		9
სს	სსს	სსს		10
	სსსსს	ს		11
	სს	სსს		12
ს	ს	სსს		13
		სს		14
ს	ს			15
		სსს		16
	სს	სსს		17
		სსს		18

კჭ

კ, ჩ, ჭ – „ოპ, ქართული ანბანის ოც-დამეზვიდმეტე ასო; რიგითი მნიშვნელობა – 37; რიცხვითი მნიშვნელობა – 10000.

№	ს.	ლ.	შობაზულობა				ელ.	ტვ.
			ტ.წ. 5 ს.	სს.	ტ.წ. 4 ს.	ელ.		
37	ოპ	[ჭ]	კ	ჩ	ჭ	ჭ	ჭ	10000

სლოთავრული ასო ოპ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა		ელით.
	ტავ.	ტან.	
ოპ	კ	ჩ	ჭ

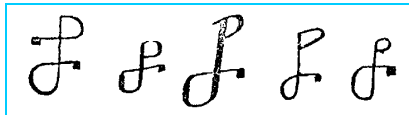
ნუსხური ასო ოპ-ის სახეობები

სახ.	შობაზულობა			ელით.
	ტავ.	ტანამედრ.		
		ტეჭ.	ელ.	
ოპ	ჭ	ჭ	ჭ	ჭ

შხედრული ასო ოპ-ის სახეობები

ჭ	ჭ	ჭ	ჭ
---	---	---	---

სლო ოპ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სლო „ჭ“				
შთავრული		ნუსხ.	შხედ.	ს.
შვივრ.	რვივრ.			
				1
				4
				5
				6-7
				8
		ჭ		9
		ჭჭ	ჭ	10
		ჭ		11
				12
				13
				14
				15
				16
				17
			ჭ	18

ჭ(ჭ) – შემოდებულია მე-4 საუკუნემდენ ბერძნულის წამბაძველობით ძირითადად რიცხვითი მნიშვნელობის ფუნქციით (10.000-ის აღსანიშნავად). ხლასიკურ ბერძნულში მისი ბადალია „ო ძევა“ (Ω).

ჭ-ასო	
ტვ. წ. 412 წ.	შე-4 ს.
–	ჭჭ [ჭ[ო]]

ჭ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში					
ფინიკიური	ღერძნული		ნათი	ქართული	
	სრქაული	ხლასიკური		ტვ.წ. 412 წ.	შე-4 ს.
–	–	Ω ὀδύνη [ო]	–	–	ჭჭ [ჭ[ო]]

ჭ-ასოს სმარება: ბგერა ო ბგერა ჰ-ს წინ სიტყვის თავში გრძელია: **ჭ** = გრძელ ო-ს. **ჭჭ:** ჭჭ, ჭჭო, ჭჭე, ჭჭოჭო.

სიტყვანი

ც
 ც, რ, ა
 ცდიშის ოთხოვა
 ცთონის კრებული
 ცკადემი შ-ხ შ-ძ
 ცლექსანდრე I-ის სიგელი
 ცნბანი
 ცნბანის ანბანური ჯგუფები
 ცნბანური დამწერლობის საფუძვლები.
 ცნდერძი
 ცნინური ანბანი
 ცნრაეული ანბანი
 ცნჩინური ანბანი
 ცნჯანური ანბანი
 ცნჰოეური ანბანი
 ცრიალ ონიკოდე შ-ს
 ცრმაზის წარწერები
 ცსო
 ცსოების აგების პრინციპი
 ცსოების ევოლუცია
 ცსოების სახელდება
 ცსოების შემოღების თარიღები
 ცსომთავრული
 ცსომთავრულის გრაფიკული სისტემა
 ცსოთავრულის ნიმუშები
 ცსოს დახრა
 ცსოს ელემენტები
 ცსოს ზომა
 ცსოს კონტრასტულობა
 ცსოს მოხაზულობა
 ცსოს სიმჭიდროვე
 ცსოს შუატანი
 ცტენის სიონის წარწერა
 ცსოების "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება.

ვ
 ვ, უ, ბ
 ვაგრატ IV-ის სიგელი
 ვერძული ანბანი
 ვეჭდური ასონიშნები
 ვოლნისის სიონის წარწერა
 ვუსტროფედონი

ქ
 ქ, რ, გ
 ქანლაგება

ლაუქმებული ასოები
 ლრაფემების აგება
 ლრაფემების ურთიერთ პროპორციები
 ლრაფემების შექმნის ზოგადი პრინციპი
 ლრაფიკა
 ლრაფიკის ევოლუცია
 ლრიგოლია შ-ხ შ-ძ

შ
 შ, ძ, დ
 შავათის სტელა
 შავით შეფის წყალობის სიგელი
 შაკავებული სივრცე
 შამაზე ნუ შ-ძ
 შამწერლობების გრაფიკის განვითარება.
 შაუჯდომელი

ჩ
 ჩ, რ, ე
 ჩვრობული ანბანები
 ჩლემენტების რაოდენობა
 ჩერსონ შონო შ-ხ შ-ძ

ჩ
 ჩ, რ, ე
 ჩანის ოთხოვა

ხ
 ხ, ხ, ზ

ჩ
 ჩ, რ, ზ
 ჩ(ზ)
 ჩ-ასოს ხმარება

ც
 ც, რ, თ
 ცაედაპირველი საწყისი გრაფიკა
 ცაიმსი შ-ხ შ-ძ

ც
 ც, რ, თ
 ცნიციალური ასო

თანე ოქროპირის ცხოვრება

ხ
 ხ, რ, კ
 ხაპიტალური ასო
 ხაპიტელური ასო
 ხლასიფიკაცია
 ხოდე 2000
 ხურიერი შ-ხ შ-ძ
 ხურსიეული ასო

ხ
 ხ, რ, ლ
 ხათინური ანბანი
 ხიტერატურული შ-ხ შ-ძ

ქ
 ქ, ძ, მ
 ქალონის თეორია
 ქამათა ცხოვრება
 ქაფუსკულური ასო
 ქარიამისეული "ქართლის ცხოვრება"
 ქთავარი ელემენტი
 ქთავრული
 ქთავრული ასო
 ქთავრული ასოების შექმნის ტექნოლოგია
 ქთავრულის და მხედრულის ერთდროული ხმარება
 ქინესკულური ასო
 ქცირე მთავრული ასო
 ქცხეთის წიბლია
 ქცხეთის ჰერის წარწერა
 ქჭედლიძე მხედრული შ-ძ
 ქჭედლიძე ნუსხური შ-ძ
 ქჭედლიძე ელნაწერი შ-ძ
 ქხედრული ასო
 ქხედრული ასოები
 ქხედრული ასოების აგების პრინციპი
 ქხედრული ასოების ნიმუშები
 ქიკლოშ ხიში

ხ
 ხ, რ, ნ
 ხაჭდევები

ხაჯერობა
 ხეკრესის სტელა
 ხინო ღსს
 ხუსხური ანბანი
 ხუსხური ასო
 ხუსხური ასოების აგების პრინციპი
 ხუსხური ასოების ნიმუშები
 ხუსხურის და მხედრულის ერთდროული ხმარება

ჟ
 ჟ, ა, ე
 ჟ(ე)
 ჟ-ასოს ხმარება

კ
 კ, ა, ო
 კოხოვა (S 405)
 კოხოვა (S 962)
 კოხოვის თარგმანება

ს
 ს, რ, ჰ
 საათა ღსს
 საათა სნივი ჩერა ღსს
 სალესტინის წარწერები
 სალესტინური ოთხოვა
 სარლამენტი შ-ხ შ-ძ
 სარხლის მრავალთავი
 სატარა კვადრატი – შიდი კვადრატი
 სრიმერი შ-ხ შ-ძ

ყ
 ყ, რ, ე

კ
 კ, რ, ო
 კიცხვითი მნიშვნელობა
 კუსთაველი შ-ხ შ-ძ

ს
 ს, რ, ს
 საილუმლო აგბანები
 სასათაურო ასო
 სასტამბო ასონიშნები
 სასტამბო ბეჭდური ასო
 სასტამბო ბეჭდური ასოები

სასტამბო დეკორატიული ასოები
 სასტამბო ხელნაწერი ასო
 სასტამბო ხელნაწერი ასოები
 სასტრიქონო ასოების დახაზვა
 სასტრიქონო ასოების სიმალღე
 სატიტულო ასო
 საშიფტო გარნიტურები
 საწყისი ასო
 სილფაენი შხ შტ
 სინური მრავალთავი
 სომხური ნბანი
 სხვაობა ქართულ ანბანსა და ფინიკიურ-ბერძნულ-ლათინურ ანბანებს შორის.

პ
 P, p, ტ
 П, Р, Q, S ჩიბერბიტ ღაზიკ

ჟ
 ჟ, ჟ, ჟ
 ჟ(ვ)
 ჟ-ასოს ხმარება

Q
 Q, q, უ
 Q-ასო სხვადასხვა დამწერლობებში
 „Qნივერსიტეტი“
 Q, E, T, K, O, D, I

Qრბნისის თხთავი

ფ
 ფ, ფ, ფ
 ფსალმუნთა განმარტება —

ქ
 ქ, ქ, ქ
 ქართული ანბანი
 ქართული ასოების აგებულობა
 ქართული ასოების ევოლუცია
 ქართული ასოების კლასიფიკაცია
 „გახსნილ-ჩაკეტილობის“ მიხედვით
 ქართული ასოების ორიენტაცია სივრცეში
 ქართული სასტამბო შრიფტის განვითარების პერიოდები.
 ქართული წერა
 ქართული წერის ნიმუშები
 ჭება-ქებათას თარგმანება
 ჭსოვილწერა

ჩ
 ჩ, ჩ, ღ

ყ
 ყ, ყ, ყ

ყ
 ყ, ყ, შ
 ყიო ჭღვიმის Qთხთავი
 ყრიფტის შექმნის ზოგადი წესები
 ყრიფტის კლასიფიკაცია
 კალმის მდგომარეობისდა მიხედვით წერის დროს
 ყუაჭანის გადიდება
 ყრიფტის განვითარების მიმართულება
 ყრიფტები

ჩ
 ჩ, ჩ, ჩ
 ჩვეულებრივი შხ შტ
 ჩვეულებრივი ხელი

ც
 ც, ც, ც
 ციფრების აგება
 ცრუ მთავრული ასოები.

ძ
 ძ, ძ, ძ
 ძაგან ცხულეთისძის დაწერილი

რ
 რ, რ, წ
 „რე – რაზი“

ს
 S, s, ჭ
 Sიბერის შეწირულობის დაწერილი

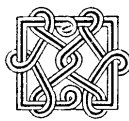
ე
 E, e, ხ
 Eანმეტი ლექციონარი
 Eელითწერა
 Eელნაწერი
 Eვეული
 Eუცური ასო
 Eუცური Q, S, T, Q
 Eუცური E, უ, შ, ტ

უ
 უ, უ, კ
 უ(კ)
 უ-ასოს

ხ
 X, x, ჯ
 Xრუჭის ოთხთავი

შ
 შ, შ, ჰ

ჭ
 ჭ, ძ, მ
 ჭ(მ)
 ჭ-ასოს ხმარება

ილუსტრაციების და ტაბულების მაჩვენებელი

ს
 სომთავრული ასო ან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ან-ის სახეობები
 შხედრული ასო ან-ის სახეობები
 სლო ან-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლო "ს"
 სლიშის ოთხთავი (897 წ.)
 სლოთავრულის ნიმუში
 ნუსხური ასოების ნიმუში
 სკადემი შხ შხ
 შხედრული ასოების ნიმუში
 ჩართული ანბანი
 ჩართული ანბანის ანბანური ჯგუფები
 სნბანური დამწერლობების სქემის ზოგადი სქემა
 სნტონ ჭაგრატიონის "ქყოთილითყვაობის" გადამწერის ნეოფიტეს ანდერძი (1795 წ.)
 სნინური ანბანი
 სნრაეული ანბანი
 სნჩინური ანბანი
 სნჯანური ანბანი
 სნპოეური ანბანი
 სნიალ ონიკოდე შხ
 სნმაზის ლანგარის ინიციალები „ს(ერცუმ) ს(იტიახში) შ(არძამისძე)“ (ახ. წ. 70 წ.)
 სნმაზის სტელის ვენზელი „ს(ევახო)ს“ (ახ. წ. 75 წ.)
 სნობორცია 1:2
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი

შთავრული და ნუსხური ასოების აგების პრინციპი
 ჩართული ასოების ევოლუცია
 ჩართული ასოების ევოლუცია
 ჩართული ასოების ევოლუცია
 ჩართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია ასოების სახელდებისდა მიხედვით
 სლოების შემოდების თარიღები
 სლოთავრული
 შთავრული ასოების ასაგები ბადე
 შთავრული ასოების განზომილება
 სლოს მიერ დაკავებული სივრცე
 სლოთავრულის ნიმუშები
 სლოთავრულის ნიმუშები
 სწორი
 შახრილი
 სლოების ელემენტები
 სლოების რაოდენობა ზომის მიხედვით სხვადასხვა დამწერლობებში
 ოკონტრასტო
 ნაკლებად კონტრასტული
 ხონტრასტული
 სასათაურო
 შთავრული
 შცირე მთავრული
 ნუსხური
 შხედრული
 ძალიან ვიწრო
 შიწრო
 ნორმალური
 შანიერი
 ძალიან განიერი
 შუატანის ზომა ქართულ და ლათინურ შრიფტებში
 სასტრიქონო ასოების შუატანის გაზრდა
 შუატანის ასოების რაოდენობა
 შხედრული ასოების ნიმუში
 სლოების "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება (შთავრული ასოს სიგანის შეფარდება მის სიმაღლესთან. სასტრიქონო ასოს სიგანის შეფარდება მთავრული ასოს სიმაღლესთან)
 სლოების "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება
 სლოების "სიგანე-სიმაღლის" შეფარდება
 სლოთავრულის ნიმუშები სხვადასხვა შრიფტებიდან

სლოთავრულის ნიმუშები სხვადასხვა შრიფტებიდან
 სლოთავრულის ნიმუშები სხვადასხვა შრიფტებიდან
ყ
 სლოთავრული ასო ბან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ბან-ის სახეობები
 შხედრული ასო ბან-ის სახეობები
 სლო ბან-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 შხედრული ასოების ნიმუში. ჭაგრატი IV-ის სიგელი, 1060-1065 წწ.
 სლო "ყ"
 ყერძული ანბანი. სრქაული
 ყერძული ანბანი. ხლასიკური
 ყერძული ანბანი. ჭიხანტიური
 ყერძულ-ქართული ანბანების შედარებითი ტაბულა
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 ყეჭდური კუთხოვანი ასოები
 ყეჭდური მრგვლოვანი ასოები
 ყეჭდური ასონიშნების სრული კომპლექტი
 სლოთავრულის ნიმუში. ჭოლნისის სიონი, 493 წ.
 ყუსტროფელონული წერა
 შრთი ასოს სხვადასხვა ფორმები ბუსტროფელონული წერის დროს
 ყუსტროფელონული წერის წესით გამოყვანილი გრაფემები
ქ
 სლოთავრული ასო გან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო გან-ის სახეობები
 შხედრული ასო გან-ის სახეობები
 სლო გან-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 შმარებიდან ამოღებული ასოები
 სლო "ქ"
 შმარებიდან ამოღებული ქართული ასოების სხვა ანბანების სათანადო ასოებთან შედარებითი სქემა
 ჩართული ანბანის განლაგების სქემა (თარაზული)
 ჩართული ანბანის განლაგების სქემა (თარაზული)

ჩართული ანბანის განლაგების სქემა (შვეული)
 ჩართული ანბანის განლაგების სქემა (შვეული)
 ჩართული ანბანის განლაგების სქემა (თარაზული)
 სლონიშნების სრული კომპლექტი (171 ასონიშანი)
 ჩართული ანბანის სავარაუდო თავდაპირველი საწყისი გრაფიკა (ძვ. წ. 412 წ.)
 ჩართული ანბანის გრაფიკა (I ს.)
 ჩართული ანბანის გრაფიკის ევოლუცია
 ჩართული ანბანის გრაფიკის ევოლუცია
 ჩართული ანბანის გრაფიკის ევოლუცია
 ჩართული ანბანის გრაფიკის ევოლუცია
 ჩართული ანბანის თავდაპირველი სახე (გრაფემების აკების პრინციპი)
 ჩართული ანბანის გრაფიკის ევოლუცია
 ჩართული ანბანის გრაფიკის ევოლუცია
 ჩართული გრაფემების ურთიერთ პროპორციები
 ჩართული გრაფემების ურთიერთ პროპორციები
 ჩართული გრაფემების ურთიერთ პროპორციები
 ჩართული გრაფემების ურთიერთ პროპორციები
 ჩართული გრაფემების ურთიერთ პროპორციები
 ურიგოლია შხ შღ

შ
 სლომთავრული ასო დონ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო დონ-ის სახეობები
 შხედრული ასო დონ-ის სახეობები
 სლო დონ-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 შავათის სტელა (367 წ.)
 სლო "შ"
 სლოთავრულის ნიმუში. შავათის სტელა, 367 წ.
 შხედრული ასოების ნიმუში. შავით შეფის წყალობის სიგელი, XIII ს.
 "შვროპული" დამწერლობების ასოების გრაფიკის ბუნებრივი განვითარების ზოგადი სქემა
 ნუსხური ასოების ნიმუში. შაუჯდომელი (H 98), 1681 წ.
 ჩართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია კვადრატის ნაწილის დაკავებისდა მიხედვით
 შამაზე ნუ შღ

ჟ
 სლომთავრული ასო ენ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ენ-ის სახეობები
 შხედრული ასო ენ-ის სახეობები
 სლო ენ-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლო "ჟ"
 ჟვეროსონ შონო შხ შღ
 "ჟვროპული" დამწერლობების ნიმუშები
 "ჟვროპული" დამწერლობების ნიმუშები
 სლოების ხმარების ზოგადი პრინციპი "ევროპულ" დამწერლობებში
 ჩართული ასოების ხმარების ზოგადი პრინციპი
 ჟვროპული ანბანები
 ჩართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია ელემენტების რაოდენობისა და მიხედვით (თანაბარი რაოდენობა)

ჟ
 სლომთავრული ასო ვინ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ვინ-ის სახეობები
 შხედრული ასო ვინ-ის სახეობები
 სლო ვინ-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 ნუსხური ასოების ნიმუში. ჟანის ოთხთავი, XIII ს.
 სლო "ჟ"

ზ
 სლომთავრული ასო ზენ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ზენ-ის სახეობები
 შხედრული ასო ზენ-ის სახეობები
 სლო ზენ-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლო "ზ"

ჩ
 სლომთავრული ასო ჭე-ს სახეობები
 ნუსხური ასო ჭე-ის სახეობები
 შხედრული ასო ჭე-ს სახეობები
 სლო ჭე-ს ევოლუცია
 ჩ-ასო
 სლო "ჩ"
 ჩ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში
 ჩ-ასოს ხმარება

ც
 სლომთავრული ასო თან-ის სახეობები

ნუსხური ასო თან-ის სახეობები
 შხედრული ასო თან-ის სახეობები
 სლო თან-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლო "ც"
 ჩართული ანბანის სავარაუდო თავდაპირველი საწყისი გრაფიკა (ძვ. წ. 412 წ.)
 ჩართული გრაფემების თავდაპირველი სახე
 ცაიძის შხ შღ

ტ
 სლომთავრული ასო ინ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ინ-ის სახეობები
 შხედრული ასო ინ-ის სახეობები
 სლო ინ-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 ტიციალი
 სლო "ტ"
 ნუსხური ასოების ნიმუში. ტონე ოქროპირის ცხოვრება, 968 წ.
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებში
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებში
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებში

ხ
 სლომთავრული ასო კან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო კან-ის სახეობები
 შხედრული ასო კან-ის სახეობები
 სლო კან-ის ევოლუცია
 შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 ხაპიტალური ასო
 ხაპიტელური ასო
 შხედრული ასო
 სლო "ხ"
 ჩართული ასოების თანამედროვე კლასიფიკაცია
 ჩართული ასოების ისტორიული კლასიფიკაციები
 ჩართული კლავიატურის უნივერსალური დანაწილება
 ხოლდ 2000
 ხურიერი შხ შღ

ყ
 სლომთავრული ასო ლას-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ლას-ის სახეობები
 შხედრული ასო ლას-ის სახეობები

ქართული ანბანი (ნუსხური)
 ნუსხური ასო
 ნუსხური ასოები
 ნუსხური ასოები
 ნუსხური ასოების გრაფიკული კლასიფიკაცია სიმბოლისდა მიხედვით
 ნუსხური ასოების გრაფიკული კლასიფიკაცია
 ნუსხური ასოების ნიმუშები
 ნუსხურების აგების წესები
 ქართული ანბანი (ნუსხური)
 ქართული ანბანი (ნუსხური)
 ქართული ანბანი (ნუსხური)
 ქართული ანბანი (ხელნაწერი ნუსხური)
 ნუსხური ასოების ნიმუშები
 ნუსხური ასოების ნიმუშები
 ნუსხური ასოების ნიმუშები
 ნუსხური ასოების ნიმუშები
 ქართული ანბანი (ნუსხური)
 ქართული ანბანი (ნუსხური)
 ნუსხურის და მხედრულის ერთდროული ხმარების მაგალითი

ე

სომთავრული ასო ე-ს სახეობები
 ნუსხური ასო ე-ს სახეობები
 მხედრული ასო ე-ს სახეობები
 სლო ე-ს ევოლუცია
 ე-ასო
 ე-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში

ო

სომთავრული ასო ონ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ონ-ის სახეობები
 მხედრული ასო ონ-ის სახეობები
 სლო ონ-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლოთავრულის ნიმუში. ოთხთავი (S 405), X-XI სს.
 სლო "O"
 სლოთავრულის ნიმუში. ოთხთავი (S 962), 1054 წ.
 ნუსხური ასოების ნიმუში. ოთხთავის თარგმანება, XI ს.

პ

სომთავრული ასო პარ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო პარ-ის სახეობები
 მხედრული ასო პარ-ის სახეობები
 სლო პარ-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

მოზაიკური წარწერა სალესტინის მონასტერში (430 წ.)
 მოზაიკური წარწერა სალესტინის მონასტერში (430 წ.)
 მოზაიკური წარწერა სალესტინის მონასტერში (532 წ.)
 ნუსხური ასოების ნიმუში. სალესტინური ოთხთავი, 1048 წ.
 ნუსხური ასოების ნიმუში. სარხლის მრავალთავი, X-XI სს.
 ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია: "სატარა კვადრატის მიხედვით"
 საატა ვსუ
 საატა ხვირი ზერა ვსუ
 სარლამენტი შხ შხ
 სრიმერი შხ შხ

ყ

სლოთავრული ასო ყან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ყან-ის სახეობები
 მხედრული ასო ყან-ის სახეობები
 სლო ყან-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლო "ყ"

ჩ

სლოთავრული ასო რაე-ს სახეობები
 ნუსხური ასო რაე-ს სახეობები
 მხედრული ასო რაე-ს სახეობები
 სლო რაე-ს ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლო "ჩ"
 ქართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია რიცხვითი მნიშვნელობისდა მიხედვით
 ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა
 ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა
 ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა
 ქართული ანბანის რიცხვითი მნიშვნელობა
 ქართული ანბანის რიცხვითი და რიცხვითი მნიშვნელობები
 ქუსთაველი შხ შხ

ს

სლოთავრული ასო სან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო სან-ის სახეობები
 მხედრული ასო სან-ის სახეობები

სლო სან-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სლო "ს"
 სასათაურო ასოები
 სასათაურო ასოები
 საიდუმლო ანბანები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები (სასათაურო, მთავრული, მცირე მთავრული, ნუსხური, მხედრული)
 სასტამბო ხელნაწერი განცალკევებული ასოები
 სასტამბო ხელნაწერი გაბმული ასოები
 საშირფტო გარნიტურის სტრუქტურა. ბეჭდური ასოები (სულ 250 ვარიანტი)
 საწყისი ასოები
 სლოთავრულის ნიმუში
 სინური მრავალთავი, 864 წ.
 ნუსხური ასოების ნიმუში
 სინური მრავალთავი, 864 წ.
 სანსხვავებული ასოები ფინიკურ და ქართულ ანბანებში
 სანსხვავებული ასოები არქაულ ბერძნულ და ქართულ ანბანებში
 სანსხვავებული ასოები კლასიკურ ბერძნულ და ქართულ ანბანებში
 სანსხვავებული ასოები ბიზანტიურ ბერძნულ და ქართულ ანბანებში
 სანსხვავებული ასოები არქაულ ლათინურ და ქართულ ანბანებში
 სანსხვავებული ასოები კლასიკურ ლათინურ და ქართულ ანბანებში
 სანსხვავებული ასოები ფინიკურ, ბერძნულ და ლათინურ ანბანებში
 სანსხვავებული ასოები ფინიკურ, და არქაულ ბერძნულ ანბანებში
 სომხური ნბანი. შე-5 ს.
 სომხური ნბანი. შე-12 ს.
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 ბეჭდური ასონიშნების სრული კომპლექტი
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ბეჭდური ასოები
 სასტამბო ხელნაწერი ასოები
 ხელნაწერი განცალკევებული ასოები
 ხელნაწერი გაბმული ასოები
 სასტამბო ხელნაწერი ასოები
 სასტამბო ხელნაწერი ასოები
 ხელნაწერი განცალკევებული ასონიშნების სრული კომპლექტი (103 ასონიშანი)

ელნაწერი გაბმული ასონიშნების სრული კომპლექტი (76 ასონიშანი) სასტამბო დეკორატიული ასოები სასტამბო ასონიშნების კლასიფიკაცია სასტამბო ასონიშნები

ელნაწერი ჴარნიტურების ნაირსახეობების ტაბულა (სულ 169)

სასტრიქონო ასოების კლასიფიკაცია სიმადლისდა მიხედვით

საშრიფტო გარნიტურების კლასიფიკაცია ნაჭდევისდა მიხედვით

სილფაენი შხ შქ

ნუსხური საშრიფტო გარნიტურები (თარაზული)

შხედრული ნაჭდევისიანი საშრიფტო გარნიტურები (თარაზული)

შხედრული უნაჭდევი საშრიფტო გარნიტურები (თარაზული)

ნუსხური საშრიფტო გარნიტურები

შხედრული საშრიფტო გარნიტურები

შხედრული საშრიფტო გარნიტურები

შხედრული საშრიფტო გარნიტურები

სომხური ანბანი

პ

სომთავრული ასო ტარ-ის სახეობები

ნუსხური ასო ტარ-ის სახეობები

შხედრული ასო ტარ-ის სახეობები

სო ტარ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სო "პ"

ქუთაის ნიბერბიტ ჴაზიკ

ჟ

სომთავრული ასო ჟე-ს სახეობები

ნუსხური ასო ჟე-ს სახეობები

შხედრული ასო ჟე-ს სახეობები

სო ჟე-ს ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ჟ-ასო

სო "ჟ"

ჟ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში

ო

სომთავრული ასო უნ-ის სახეობები

ნუსხური ასო უნ-ის სახეობები

შხედრული ასო უნ-ის სახეობები

სო უნ-ის ევოლუცია

ო-ასო სხვადასხვა დამწერლობებში

სო "ო"

შრიფტ "ანივერსიტეტით" შესრულებული ტექსტის ფრაგმენტი

შთავრულასოებიანი წიგნები

შრიფტი "ანივერსიტეტი", ნუსხური

შრიფტი "ანივერსიტეტი", მხედრული

შრიფტი "ანივერსიტეტი", მთავრული

შრიფტი "ანივერსიტეტი", ნუსხური

შრიფტი "ანივერსიტეტი", მხედრული

სომთავრულის ნიმუში

არბნისის ოთხთავი, XI ს.

ქართული ანბანი. შრიფტი "ანივერსიტეტი"

UNICODE-ს ქართული დიაპაზონი

ფ

სომთავრული ასო ფარ-ის სახეობები

ნუსხური ასო ფარ-ის სახეობები

შხედრული ასო ფარ-ის სახეობები

სო ფარ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ნუსხური ასოების ნიმუში.

ფსალმუნთა განმარტება, 1035 წ.

სო "ფ"

ფინიკური ანბანი

ფინიკურ-ბერძნულ-ლათინურ ანბანების შედარებითი სქემა

ქ

სომთავრული ასო ქან-ის სახეობები

ნუსხური ასო ქან-ის სახეობები

შხედრული ასო ქან-ის სახეობები

სო ქან-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სო "ქ"

ქართული ასოების ევოლუცია

ქართულიანბანი. ღლასიკური (ძვ. წ. 412 წ.)

ქართულიანბანი. I ს.

ქართულიანბანი. შე-8 ს.

ქართული ანბანი

ქართული გრაფემების კლასიფიკაცია აგებულობისდა მიხედვით

ქართული გრაფემების შიდაჯგუფური თანმიმდევრული კლასიფიკაცია (ერთი გრაფემის გადასვლა მეორეში)

ქართული ასოების ევოლუცია

ქართული ასოების ევოლუცია

ქართული გრაფემების კლასიფიკაცია მათი ორიენტაციისდა მიხედვით

ქართული ასოების დამოკიდებულება სიმეტრიასთან

ქართული გრაფემების კლასიფიკაცია სიმეტრიისდა მიხედვით

ქართული წერის სახეობები

შხედრული ასოების ნიმუში

ჩება-ქებათას თარგმანება, 1188-1210 წ.

ქართული ასოების კლასიფიკაცია "გახსნილ-ჩაკეტილობის" მიხედვით

"ნია" ასოების ურთიერთთანადგომა

ქართული სასტამბო შრიფტის განვითარების პერიოდები

ქსოვილწერის ხერხი. სოების ნაწილების შემოკლება მათი მიახლოების მიხედვით

ქსოვილწერის ხერხი. ერთი ასოს დამორჩილება მეორე ასოთი

ქსოვილწერის ხერხი. ორი ასოს ურთიერთდამორჩილება

ქსოვილწერის ხერხი. შაკვარი ელემენტების შეერთება

ქსოვილწერის ნიმუში

ქსოვილწერის ნიმუში (სიტყვა "ინციკლოპედია")

"სამღვთო და სამღვდლო სახარება" ჴბილისი, 1709 წ.

"სახარება შარკოხისი. ჴავი პირველი" ჴბილისი, 1710 წ.

"ყობილსიტყვაობა" შარი ჳროსეს ხელწერა

ქართული ასოების კლასიფიკაცია "გახსნილ-ჩაკეტილობის" მიხედვით

ქართული წერის ნიმუშები

ქართული წერის ნიმუშები

ქართული ანბანი

ქართული ანბანი

ქართული ანბანი

ქართული ანბანი

ქართული ანბანი

ქართული ანბანი

ქართული ანბანი

ქართული ანბანი

ქართული-სომხური ანბანების შედარებითი სქემა

ღ

სომთავრული ასო ღან-ის სახეობები

ნუსხური ასო ღან-ის სახეობები

შხედრული ასო ღან-ის სახეობები

სო ღან-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სო "ღ"

ყ

სომთავრული ასო ყარ-ის სახეობები

ნუსხური ასო ღან-ის სახეობები

შხედრული ასო ყარ-ის სახეობები

სო ყარ-ის ევოლუცია

შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

სო "ყ"

გ

სსომთავრული ასო შინ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო შინ-ის სახეობები
 მხედრული ასო შინ-ის სახეობები
 სსო შინ-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 ნუსხური ასოების ნიმუში
 მით შღვიმის ოთხთავი, 1304 წ.
 მუა ჰორიზონტალური შტრიხი ამ ნიმუშში უნდა განლაგდეს ნიშნის სიმაღლის გეომეტრიული შუალედის ოდნავ ზევით (სიმაღლის 1/10-ით)
 სმ ნიმუშში კი – გეომეტრიული შუალედის ოდნავ ქვევით

სსო “გ

მომრგვალებულ ასოებში ძირითადი შტრიხის სიგანე 1/10-ით მეტია, ვიდრე სწორხაზოვან ასოებში
 სსოს საშუალო ჰორიზონტალური შტრიხი უნდა განლაგდეს ნიშნის ოპტიკურ შუალედზე (გეომეტრიული შუალედის ზევით – ასოს სიმაღლის 1/10-ით)
 სრაკონტრასტულ შრიფტებში ჰორიზონტალური შტრიხის სიგანე უნდა იყოს 1/10-ით ნაკლები ვერტიკალურ შტრიხზე

სგრეთვე ასეთი შტრიხების შეერთების ადგილას ჰორიზონტალური შტრიხი უნდა გაკეთდეს ოდნავ ვიწრო (1/10-ით)

მომრგვალებული ასოების გატანა სტრიქონის ფარგლებს გარეთ სტრიქონის სიმაღლის 1/30-ით

ნახრილი შტრიხები არაკონტრასტულ შრიფტებში იწერება ოდნავ ვიწროდ (1/7-ით), ვიდრე ვერტიკალური შტრიხები

მთავრული ასოს შტრიხების სიგანე 1/4-ით მეტია, ვიდრე სასტრიქონო ასოს შტრიხების

სასტრიქონო ასოს შუატანი შეეფარდება ასოს მთლიან სიმაღლეს, როგორც 1:2-დან 1:1,3-დენ

მთავრული ასოების ასაგები ბადე
 სასტრიქონო ასოების ასაგები ბადე

ნაღმის დახრა ჰორიზონტალურ ხაზის მიმართ (კაღმის დახრა ჰქმნის კონტრასტულობას)

ნაღმის ტრიალი ღერძის გარშემო

სსოების შუატანის გაზრდის პრინციპიალური სქემა (კეგელის შეუცვლელად)

სსოების შუატანის გაზრდის პრინციპიალური სქემა (კეგელის შეუცვლელად)
 სსოების გადიდების პრინციპიალური სქემა
 სსოების გადიდების პრინციპიალური სქემა
 მართულ ანბანის ასოების თანმიმდევრობა
 მართულ ანბანის ასოების თანმიმდევრობა
 მართულ საშრიფტო გარნიტურები
 მრიფტების ერთიანი განვითარების მანვენებელი ტაბულა
 სსომთავრულის ნიმუშები
 მთავრულასოებიანი შრიფტები
 მთავრულასოებიანი შრიფტები

ხ

სსომთავრული ასო ხინ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ხინ-ის სახეობები
 მხედრული ასო ხინ-ის სახეობები
 სსო ხინ-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 მხედრული ასოების ნიმუში. XVIII ს.
 სსო “ხ”
 ხვეულებრივი მხ მ-მ

ც

სსომთავრული ასო ცან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ცან-ის სახეობები
 მხედრული ასო ცან-ის სახეობები
 სსო ცან-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სსო “ც”
 მსაზეთ “ძროების” მიერ შემოღებული ცრუ მთავრული ასოები

ძ

სსომთავრული ასო ძილ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ძილ-ის სახეობები
 მხედრული ასო ძილ-ის სახეობები
 სსო ძილ-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 მხედრული ასოების ნიმუში
 ძაგან სბუღეთისძის დაწერილი, 1260 წ.
 სსო “ძ”

რ

სსომთავრული ასო რილ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო რილ-ის სახეობები

მხედრული ასო რილ-ის სახეობები
 სსო რილ-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სსო “რ”
 მართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია “რე – რაზი”
 მართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია “რე – რაზი”
 მართული ანბანის გრაფიკის კლასიფიკაცია “რე – რაზი”
 მართული წერის ნიმუშები
 მართული წერის ნიმუშები
 მართული წერის ნიმუშები
 მართული წერის ნიმუშები

ს

სსომთავრული ასო ჭარ-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ჭარ-ის სახეობები
 მხედრული ასო ჭარ-ის სახეობები
 სსო ჭარ-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 მხედრული ასოების ნიმუში. შაბერის შეწირულობის დაწერილი, 1184-1185 წწ.
 სსო “ს”

ე

სსომთავრული ასო ხან-ის სახეობები
 ნუსხური ასო ხან-ის სახეობები
 მხედრული ასო ხან-ის სახეობები
 სსო ხან-ის ევოლუცია
 მხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
 სსომთავრულის ნიმუში. მანმეტი ლექციონარი, VII ს.
 სსო “ე”
 სრჩილ მეფის ხელმოწერა მისი წერილიდან ნ. მითცენისადმი (1686 წ.)
 სნტონ მკარატიონის “მეობლისიტყვაობის” გადამწერის შავით ძექტორ სლექსიდის ხელმოწერა (1800 წ.)
 მარი მროსეს ხელმოწერა (1840 წ.)
 მეცური ასოები
 მართული ანბანი (ხელნაწერი)
 მართული ანბანი (ხელნაწერი)
 მელნაწერი მთავრული ასოების ელემენტების მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება (დექტი). 1-ლი საფეხური
 მელნაწერი ნუსხური ასოების ელემენტების მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება (დექტი). 1-ლი საფეხური

ელნაწერი მხედრული ასოების ელემენტების მოხაზვის თანმიმდევრობა და მიმართულება (დექტი). 1-ლი საფეხური

ქართული წერის ათვისება. შე-2 საფეხური. ოთხხაზიანი რვეული. შახრა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 6,5 + 5,0 + 6,5. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:2,3

ქართული წერის ათვისება. შე-3 საფეხური. ოთხხაზიანი რვეული. შახრა. შადაბმა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 5,0 + 5,0 + 5,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:2.

ქართული წერის ათვისება. შე-4 საფეხური. ოთხხაზიანი რვეული. შადაბმა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,2 + 4,0 + 3,2. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,8.

ქართული წერის ათვისება. შე-5 საფეხური. ორხაზიანი რვეული. შადაბმა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,0 + 2,25 + 3,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,75.

ქართული წერის ათვისება. შე-6 საფეხური. ცალხაზიანი რვეული. შადაბმა. ჩვედა-, შუა- და ზედატანის ზომები 3,0 + 2,1 + 3,0. შუატანის და ზედატანის შეფარდება 1:1,7.

ელნაწერი ასოები
ქართული ანბანი (ხელნაწერი)

ქართული ანბანი (ხელნაწერი მხედრული)
ქართული ანბანი (ხელნაწერი)
ჟუცური ჟსჟღ
ჟუცური ჟჟ შჟ

ჟ
სლოთავრული ასო ხარ-ის სახეობები
ჟუსხური ასო ხარ-ის სახეობები
შხედრული ასო ხარ-ის სახეობები
სლო ხარ-ის ევოლუცია
შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ჟ-ასო
ჟ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში
სლო "ჟ"

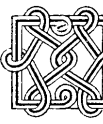
ხ
სლოთავრული ასო ჯან-ის სახეობები
ჟუსხური ასო ჯან-ის სახეობები
შხედრული ასო ჯან-ის სახეობები
სლო ჯან-ის ევოლუცია
შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
სლოთავრულის ნიმუში. ჟრუჭის ოთხთავი, 936 წ.

ჟუსხური ასოების ნიმუშები. ჟრუჭის ოთხთავი, 936 წ.
სლო "ჟ"

ჟ
სლოთავრული ასო ჰაე-ს სახეობები
ჟუსხური ასო ჰაე-ს სახეობები
შხედრული ასო ჰაე-ს სახეობები
სლო ჰაე-ს ევოლუცია
შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან
სლო "ჟ"

ჟ
სლოთავრული ასო ოჰ-ის სახეობები
ჟუსხური ასო ოჰ-ის სახეობები
შხედრული ასო ოჰ-ის სახეობები
სლო ოჰ-ის ევოლუცია
შხატვრული ინიციალები შუასაუკუნოვან ქართულ ხელნაწერებიდან

ჟ-ასო
ჟ-ასოს ბადალი ასოები სხვა დამწერლობებში
სლო "ჟ"

წიგნობა

ცხრამიშვილი, ლ., ცლექსიძე, ზ სრაგვის ხეობაში აღმოჩენილი შავათის სტელა. // *ნომუნისტი*. – 1985. – 19 მაისი.

ცულაძე, ილია. ჩართული წერის ნიმუშები. სალევოგრაფიული ალბომი. – *ტბილისი*, 1949.

ცულაძე, ილია. ჩართული წერის ნიმუშები. სალევოგრაფიული ალბომი. 7-2 გამოცემა. – *ტბილისი*, 1973.

ცულაძე, ილია. ძველი ქართული ენის ლექსიკონი. – *ტბილისი*, 1973.

ცნათელიშვილი, ზ. ძველი ქართული საიდუმლო დამწერლობა. – *ტბილისი*, 1982.

ვავრატიონი, ცნტონ. წყობილსიტყვაობა. – *ტბილისი*: 7-ცნციერება, 1980.

ვავრატიონი, ცემურაზ. *წანმარტება* პოემა “*წეფხისტყაოსნისა*”. – *ტბილისი*, 1960.

ვავრატიონი, ცემურაზ. *სტორია* დაწყებითგან *წერიისა*, ე. ი. *წორვიისა*, რომელ არს სრულიად საქართველოსა. – *სანქტ-წეტერბურგი*, 1848.

ვავრატიონი, წონე. *წალმასობა*. *წილოსოფიური ნაწილი*. – *ტბილისი*, 1974.

ვავრატიონი, წონე. *წალმასობისეული ქართული გრამატიკა*. – *ტბილისი*, 1986.

ვარნაველი, ცემურაზ. *წახეთის ისტორიული ძეგლების წარწერები*. – *ტბილისი*, სწწ, 1961.

ვარნაველი, სარა. *საქართველოს საბეჭდავები და სხვა გლიბტიკური მასალები*. – *ტბილისი*: 7-ცნციერება, 1965.

ვატონიშვილი, წახუშტი. *წღწერა* სამეფოსა საქართველოსა. – *ტბილისი*, 1973.

ვატონიშვილი, წონე. *წუმარსწავლა* (*წალმასობა*). – *წიგნი 1*. – *ტბილისი*: 7-ერანი, 1990.

ვბახვაძე, წ. ჩართული წერის დღანი. – *წეილისი*, 1886.

ვამერელიძე, ცამაზ. *წწიგნობრობა ქართული*. // *წიგნობრული საქართველო*. – 1987. – 20 ნომბერი. – *წღ 47*.

ვამერელიძე, ცამაზ. *წერის ანბანური სისტემა და ძველი ქართული დამწერლობა*. – *ტბილისი*, 1990.

ვოგებაშვილი, 1. *წღანი ქართული წერისა*. – *წეილისი*, 1884.

ვოგელაშვილი, ხხიკვიშვილი. *წკაკი წანიძე*. *წიბლიოგრაფია*. – *ტბილისი*: 7-ცნციერება, 1977.

ვორღეზიანი, წენო. ჩართული მხედრული შრიფტი. – *ტბილისი*, 1955.

ვორღეზიანი, წენო. ჩართული სასტამბო შრიფტების ცნობარი-კატალოგი. – *ტბილისი*, 1965.

ვორღეზიანი, წენო. ჩართული სასტამბო შრიფტი. – *ტბილისი*, 1961.

ვორღელაძე, 1. ჩართული შრიფტი. – *ტბილისი*: *წანათლება*, 1989.

ვუგუშვილი, 1. ჩართული სტამბის წიგნი. 1629 – 1779. – *ტბილისი*: *სახელგამი*, 1984.

ვუგუშვილი, 1. ჩართული წიგნი. 1629 – 1929. – *ტბილისი*: *სახელგამი*, 1929.

ვათეშიძე, სამსონ. ჩართული წერის დღანი და ხატვის ნიმუშები. – *ტბილისი*, 1890.

ვიგნოვორცევა-წრივოლია, 1ნა. *წანამედროვე ქართული გრაფიკული სკოლის ფუძემდებელი*. // *წწიგნობარი-86*. – *ტბილისი*: *წელოვნება*, 1987. – *წღ*. 133–152.

ვტლთა და ვვიდთა მნათობთათვის. 7-წილ-სუკუნის ასტროლოგიური ტრაქტატი. – *ტბილისი*, 1975.

წარვარიძე, 1თარ. ჩართული შრიფტი. – *ტბილისი*: *წელოვნება*, 1978.

წეფხის ტყაოსნის საკითხები. // *წწანიძე*. *წხზულებანი 12 ტომად*. – *წღ*. 5. – *ტბილისი*, 1985. – *წღ*. 7–275.

წაყააშვილი, 1ქეთიძე. *წრქეოლოგიური მოგზაურობა ქაჭაში 1919 – 1920 წლებში*. – *ტბილისი*, სწწ, 1963.

წაყააშვილი, 1ქეთიძე. *სარიზის ნაციონალური ბიბლიოთეკის ქართული ხელნაწერები და 1ცი ქართული საიდუმლო დამწერლობის ნიშანი*. – *სარიზი*, 1933.

წოფურია, წ., *წოცინეაშვილი, 1*. ჩართული ენის 1რთოგრაფიული ლექსიკონი. – *ტბილისი*, 1968.

წვორთოყვა, 1ავლე. ჩართული დამწერლობის ძეგლები ანტიკური ხანისა // *www.amsi.ge*

წოსელიანი, 1ვთანდილ. ჩართული მწიგნობრობის, წიგნისა და სტამბის ისტორიის საკითხები. – *ტბილისი*: 7-ცნციერება, 1990.

წარიჭაშვილი, 1. ჩართული წიგნის ბეჭდვის ისტორია. 7-17 და მე-18 სს. – *ტბილისი*, 1929.

წარიჭაშვილი, 1. *წეცური ანბანი*. 7-2 გამოცემა. – *ტბილისი*, 1914.

წასრადე, 1. ძველი ქართული ნაბეჭდი წიგნი. – *ტბილისი*, 1973.

წასრადე, 1. ჩართული წიგნის ბეჭდვის კერები. – *ტბილისი*, 1980.

წვასხვაძე. ჩართული წიგნის გრაფიკული ხელოვნება. – *ტბილისი*, 1952.

წობახიძე, 1. *წრთი ცნობა დამწერლობის თაობაზე*. // *წწნათობი*. – 1991. – *წღწი 11,12*.

წურდელაშვილი, 1. ჩართული სტამბის ისტორიიდან. – *ტბილისი*, 1959.

წეონიძე, 1. ჩართული ეროვნული სტამბის ისტორიისათვის. // *წროსა*. – 1951. – *წღ 2*. – *წღ*. 16.

წორთქიფანიძე, 1. *წახატანგ მეექვსე და ქართული სტამბის მოღვაწენი*. – *ტბილისი*, 1962.

წოცვანი. – *წხალციხე*, 1995.

წაჭავარიანი, 1ლეწე. *წსომთავრული დამწერლობის მხატვრული თავისებურებანი V – XIII სს*. // *წრავალთავი*. – *წღ*. 2. – *ტბილისი*, 1973.

წაჭავარიანი, 1ლეწე. *წხედრული დამწერლობის განვითარების ტაბულა*. // *წრავალთავი*. – *წღ*. 3. – *ტბილისი*, 1974.

წაჭავარიანი, 1ლეწე. *წწიგნობრობაა ქართული*. – *ტბილისი*: ჩართული საბჭოთა *წწციკლოპედია*, 1989.

წაჭავარიანი, 1ლეწე. ჩართული ანბანი. – *ტბილისი*, 1977.

წაჭავარიანი, 1ლეწე. ჩართული ანბანის გრაფიკული საფუძველები. // *საბჭოთა ხელოვნება*. – 1977. – *წღ* 10.

წაჭავარიანი, 1ლეწე. ჩართული ანბანის გრაფიკული საფუძველები. – *ტბილისი*, 1982.

შაჭავერძანი, ლენე. ჩართული დამწერლობის განვითარების ტაბულა. // *სალეოგრაფიული მიჯნა*. – **პ.** 2. – **ტბილისი**, 1969.

შაჭავერძანი, ლენე. ჩართული ხელნაწერები. – **ტბილისი**: *ელოვნება*, 1970.

შეგვლიძე, I. ძველი ქართული ანბანის წარმოშობისათვის. // *ზიტერატურული საქართველო*. – 1974. – 23 ივლისი.

შეტრეველი, ბ. სირველი ნაბეჭდი ქართული წიგნი. // *საბჭოთა ხელოვნება*. – 1978. – № 7.

შთის კილოთა ლექსიკონი. // **ტ.** *ჟანიძე*. *ძხზულებანი* 12 ტომად. – **პ.** 1. – **ტბილისი**, 1984. – **ვ.** 274–476.

შველიძე, ჩამაზ. *სომთავრული*. – 1999.

ხარსიძე, ლურამ. შავთის ქვა-ჯვარი // *ქნათობი*. – 1987. – № 8. – **ვ.** 154.

ხემაძი, ტ. ჩართულ სინონიმთა ლექსიკონი. – **ტბილისი**, 1978.

ბრბელიანი, სულხან-საბა. სიტყვის კონა ქართული, რომელ არს ლექსიკონი. – **პ.** 1. – **ტბილისი**: *ჭერანი*, 1991.

ბრბელიანი, სულხან-საბა. სიტყვის კონა ქართული, რომელ არს ლექსიკონი. – **პ.** 2 – **ტბილისი**: *ჭერანი*, 1993.

ბრიონი. *ხრებული ტკაი ჟანიძის* 80 წლისთავის საფუძილოდ. – **ტბილისი**, 1967.

სავლეს ეპისტოლეთა ქართული ვერსიები. // **ტბილისის** უნივერსიტეტის შრომები. – **პ.** 16. – **ტბილისი**, 1974.

სატარძი, ჩამაზ. ჩართული ასომთავრული. – **ტბილისი**: *ჩაკაღული*, 1980.

სეტრიაშვილის ქართველთა მონასტრის ტიპიკონი. // **ტ.** *ჟანიძე*. *ძხზულებანი* 12 ტომად. – **პ.** 9. – **ტბილისი**, 1986. – **ვ.** 55 – 123.

საბინინი, ლობრონ (მიხეილ) სავლეს-ძე. საქართველოს სამოთხესრული აღწერა ღუაწლთა და ვნებათა საქართველოს წმიდათა, შეკრებილი ხრონოლოგიურად და გამოცემული სეტერბურდის სასულიერო ტკადემიის კანდიდატის *ივრიელის* ლობრონ (მიხეილ) სავლეს-ძის საბინინის მიერ. – *სანკტ-სეტერბურდი*, 1882.

ბარდი, ზააოშ; მარაძე, ლურამ. ჩართული სტამბის სათავეებთან. // *ლიმუნისტი*. – 1980. – 7 სექტემბერი.

პრიდონოვი, მიხეილ. ჩართული შრიფტი. – **ტბილისი**: *ჩველი*, 1993.

ქართველთა მონასტერი ლელვარეთში და მისი ტიპიკონი. *ზექსიკონი*. // **ტ.**

ჟანიძე. *ძხზულებანი* 12 ტომად. – **პ.** 9. – **ტბილისი**, 1986. – **ვ.** 139–223.

ქართულ კილო-თქმათა სიტყვის კონა. *ჭე-2* გამოცემა. – **ტბილისი**, 1984.

ქართულ ხელნაწერთა მორთულობის ნიმუშები. *ტლბომი* 32 ტაბულით. *ჭე-სავალი* *ქენე* *ჭმერლინვისა*. *სროფესორ* *ლ. ხუბინაშვილის* რედაქტორობით. – **ტფილისი**, 1940.

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი. – **პტ.** 1 – 8. – **ტბილისი**: *სტტ*, 1950 – 1964.

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი. – **ტბილისი**, 1986.

ქართული მწერლობა. *ზექსიკონიცნობარი*. – **ჭიგნი** 1. – **ტბილისი**: *ლანთიადი*, 1984.

ქართული საანბანო წიგნის ბიბლიოგრაფია. (1629 – 1955). – **ტბილისი**, 1957.

ქართული საბჭოთა ზნციკლოპედია. – **პტ.** 1 – 11. – **ტბილისი**: *ჭთავარი* *სამეცნიერო რედაქცია*, 1975–1987.

ქართული საბჭოთა ზნციკლოპედია. საქართველოს სსტ. – **ტბილისი**, 1981.

ქართული წიგნი. *ლიბლიოგრაფია*. – **პ.** 1. – (1629 – 1920) – *ქედ*. *ლ. ლ. ლიკნაძე*. – **ტბილისი**: საქართველოს *ჭიგნის* *სალატის* გამოცემა, 1941. – 559 გვ.

ქართული წიგნი. *ლიბლიოგრაფია*. – **პ.** 2. – *ჩაკვეთი* I. – (1921 – 1945). – *ქედ*. *ჟ.* *ლოგოლაძე*. – **ტბილისი**: *ტექნიკა და შრომა*, 1951. – 813 გვ.

ქართული წიგნი. *ლიბლიოგრაფია*. – **პ.** 2. – *ჩაკვეთი* II. – (1921 – 1945). – *ქედ*. *ჟ.* *ლოგოლაძე*. – **ტბილისი**: *ტექნიკა და შრომა*, 1951. – **ვ.** 819 – 1395.

ქართული წიგნი. *ლიბლიოგრაფია*. – **პ.** 2. – *ჩაკვეთი* III. – (1921 – 1945). – *სამიებლები*. – **ტბილისი**, 1954. – 162 გვ.

ქართული წიგნი. *ლიბლიოგრაფია*. – **პ.** 3. – (1946 – 1950). – *ქედ*. *ტ.* *ხევლიშვილი*. – **ტბილისი**: საქართველოს *ჭიგნის* *სალატის* გამოცემა, 1964. – 495 გვ.

ქართული ხელნაწერები. *ტლბომი*. – **ტბილისი**: *ელოვნება*, 1970.

ქართული წარწერების კორპუსი. I. *ზაბადარული წარწერები*. I. *ტდმოსავლეთ და შასავლეთ საქართველო* (V–X სს.). – **ტბილისი**: *ჭეცნიერება*, 1980.

ქართული წარწერების კორპუსი. III. *ჭრესკული წარწერები*. I. *ტტენის სიონი*. – **ტბილისი**: *ჭეცნიერება*, 1989.

ჭავჭავაძე, ზურაბ. *ჩაცობრიობის* *პირველი ანბანი*. – **ტბილისი**, 1987.

ჭანიძე, ტკაი. *შაფარული საუნჯე*. // *საბჭოთა ხელოვნება*. – 1962. – № 9. – **ვ.** 49 – 72.

ჭანიძე, ტკაი. *ხრიბტოგრაფიული მასალები*. // *ჭიმომხილველი*. – **პ.** 1. – **ტბილისი**, 1926.

ჭანიძე, ტკაი. *ჭთავრული ასლების ხმარების გამო ქართულში*. // *ზიტერატურული საქართველო*. – 30.06.67.

ჭანიძე, ტკაი. *ჭთის კილოთა ლექსიკონი*. // *ძხზულებანი* 12 ტომად. – **პ.** 1. – **ტბილისი**: *ჭეცნიერება*, 1984. – **ვ.** 274 – 476.

ჭანიძე, ტკაი. *ჭთაბეჭრეთა საპასუხოდ*. // *ზიტერატურული საქართველო*. – 8.09.67.

ჭანიძე, ტკაი. *სალიტერატურო ქართულის საჭირბოროტო საკითხები* (*წერილების კრებული*). – **ტბილისი**, 1979.

ჭანიძე, ტკაი. *ჩართული კრიბტოგრაფიის ახალი ნიმუშები*. // *საქართველოს მუზეუმის მოამბე*. – **პ.** 1. – **ტბილისი**, 1922.

ჭანიძე, ტკაი. *ჩართული ორთოგრაფიის ისტორიიდან*. // *შრომა*. – 1967. – № 10. – **ვ.** 13–16.

ჭანიძე, ტკაი. *ჩართული სტამბის ისტორიისათვის*. // *ზიტერატურული მეცნიერება*. – **პ.** 1. – **ტბილისი**, 1935.

ჭანიძე, ტკაი. *ჩართული შრიფტის ახალი გარნიტური “ონივერსიტეტი”*. – **ტბილისი**: *ტსტ*. – 1965.

ჭანიძე, ზელა. *სომთავრული და ჩვენ*.//*სხალგაზრდა ივრიელი*. – 1990. – № 42. – 17 სექტემბერი.

ჭარაშიძე, ჭრისტინე. *სირველი სტამბა საქართველოში*. – **ტბილისი**, 1955.

ჭარაძე, ლ. *ჭიკლოუმ ჩიში* *ლოტვალუში* და *ქართული სტამბა*. – **ტბილისი**, 1982.

ჩაჩანიძე, ზასილ. *სეტრე* *იბერიელი* და *ქართული მონასტრის არქეოლოგიური გათხრები* *ქერუსალიმში*. – **ტბილისი**: *ჭეცნიერება*, 1974.

ჩიქობავა, ტ.; ზათეიშვილი, X. *სირველი ქართული ნაბეჭდი გამოცემები*. – **ტბილისი**: *ელოვნება*, 1983.

ჩხარტიშვილი, ჭარინა. *“ჩინოს ცხოვრების” ვრცელი რედაქციის ატრიბუცია*. // *ქნათობი*. – 1987. – № 5. – **ვ.** 149 – 154.

ჩხენკელი, ჩამაზ. *სომთავრულის “ერთიანი გრაფიკული სისტემა”*. // *საბჭოთა ხელოვნება*. – 1981. – № 4.

ჩხენკელი, ჩამაზ. *ჩართული ანბანის გარშემო*. // *ზიტერატურული საქართველო*. – 1982. – 23 ივლისი.

- ძიძიგური, შოთა.* ლიტერატურულ-ენათმეცნიერული ნარკვევები. ქართული ანბანის წარმოშობა. — ტბილისი, 1974.
- ქერეთელი, ლიორგი.* აბველეი ქართული წარწერები სალესტინიდან. — ტბილისი: სპს, 1960.
- საბაშვილი, შ.* აცხო სიტყვათა ლექსიკონი. — ტბილისი, 1973.
- სელიძე, ლიზო.* შიტი აცოცხლებს ისტორიას (ქართული წიგნი 3000 წლის წინათ). // საქართველოს რესპუბლიკა. — 1999.
- სელიძე, ლიზო.* რყაროსთვალი. — ტბილისი: ელოგენბა, 1974.
- სილაშვილი, ზევან.* რინაქრისტიანული ხანის ქართული წარწერა ნეკრესიდან. // ქართველოლოგი. — 2000. — № 7.
- ხავაბიშვილი, ი.* ქართული დამწერლობათმცდოდნეობა ანუ პალეოგრაფია. — ტბილისი, 1926.
- ხავაბიშვილი, ი.* ქართული პალეოგრაფია. — ტბილისი, 1949.
- ხავაბიშვილი, ი.* სინას მთის ქართულ ხელნაწერთა აღწერილობა. — ტბილისი, 1949.

ტამაზ შჭედლიძე

ჩართული დამწერლობა

სმწყობი, რედაქტორი, კორექტორი **ტ. შჭედლიძე**
შაკაბადონება და გრაფიკა პროგრამებში
Word, Adobe Photoshop, Corel DRAW **ტ. შჭედლიძე**
ღარნიტურები: *სიტერატურული, შჭედლიძე.*

ცვტორის მისამართი:
Tamazi Mchedlidze
Erfurter Str. 2
36039 Fulda,
Deutschland
Tel.: (0049) 661 580-18-38

ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	ᄒᄒ
ᄒᄒ	

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

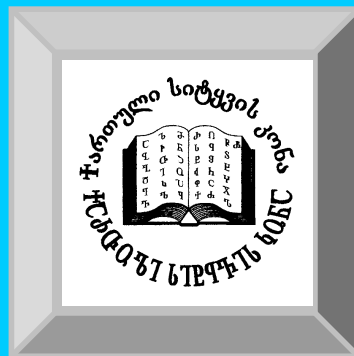
ᄒᄒ

ᄒᄒ

ᄒᄒ

ქამაზი შკედლიძე

ქართული
დამწერლობა

გეოგრაფიის ინსტიტუტი

ქართული
ბიბლიოთეკის
სახელმწიფო
სამეცნიერო ცენტრი

